

Татарстан Республикасы Әлмәт муниципаль районының
Яңа Троицкий авыл Советы

КАРАРЫ

15 июнь 2022 ел

№ 46

Татарстан Республикасы Әлмәт муниципаль районы «Яңа Троицкий авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Советының «Татарстан Республикасы Әлмәт муниципаль районыны Яңа Троицкий авылы жирлегенең Жирдән файдалану һәм тәзелешләр кагыйдәләрен раслау түрында» 2012 елның 25 декабрендәге 60 номерлы каарына үзгәрешләр керту түрында»

«Россия Федерациясенде жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары түрында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль законның 15 статьясындагы 4 өлеше, Әлмәт муниципаль районының «Яңа Троицкий авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге уставы, Татарстан Республикасы Әлмәт муниципаль районы Советының «Әлмәт муниципаль районы территориясендә урнашкан жирлекләргә шәһәр тәзелеше эшчәнлеге өлкәсендә жирле әһәмияттәге аерым мәсьәләләрне хәл итү буенча «Татарстан Республикасы Әлмәт муниципаль районы» муниципаль берәмлеге вәкаләтләренең бер өлешен тапшыру түрында» 2021 елның 28 сентябрендәге 81 номерлы каары нигезендә, находящимся на территории Альметьевского муниципального района»,

Яңа Троицкий авыл Советы КАРАР БИРӘ:

1. Татарстан Республикасы Әлмәт муниципаль районы «Яңа Троицкий авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Советының «Татарстан Республикасы Әлмәт муниципаль районыны Яңа Троицкий авылы жирлегенең Жирдән файдалану һәм тәзелешләр кагыйдәләрен раслау түрында» 2012 елның 25 декабрендәге 60 номерлы каарына тубәндәге үзгәрешләр кертергә:

Татарстан Республикасы Әлмәт муниципаль районы Яңа Троицкий авыл жирлегенән файдалану һәм тәзелеш кагыйдәләренең I, II, III өлешләрен яңа редакциядә бәян итәргә (карага 1 нче күшымта);

2. Әлеге каарарны Яңа Троицкий авылы, Совет урамы, 10 йорт, Шәгерчә авылы, Үзәк урам, 1 йорт территориясендә урнашкан махсус мәгълүмат стендларында игълан итәргә, «Татарстан Республикасы хокукый мәгълүматының рәсми порталы»нда (PRAVO.TATARSTAN.RU), «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация чөлтәренең Әлмәт муниципаль районы сайтында урнаштырырга.

3. Әлеге каарар рәсми басылып чыкканнан соң үз көченә керә.

4. Әлеге каарарнын утәлешен контролльдә тотуны Яңа Троицкий авыл жирлеге башлығына иякләргә.

Яңа Троицкий
авыл жирлеге башлығы

Л.И. Горбунова

Татарстан Республикасы Әлмәт
муниципаль районы Яңа Троицкий
авыл Советының 2022 елның 15
июнендергә 46 карарына 1 нче
кушымта

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
ӘЛМӘТ МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ ЯҢА ТРОИЦКИЙ
АВЫЛЫ ЖИРЛЕГЕНЕҢ ЖИРДӘН ФАЙДАЛАНУ
ҺӘМ ТӨЗЕЛЕШЛӘР КАГЫЙДӘЛӘРЕ

ЭЧТӘЛЕК

<i>I бүлек. Шәһәр төзелешен зоналаштыру нигезендә жир биләмәләреннән файдалану һәм төзелешне җайга салу тәртибе</i>	4
1 Бүлек. Гомуми нигезләмәләр	4
1 статья. Әлеге Кагыйдәләрдә кулланыла торган төп төшенчәләр.	4
2 статья. Кагыйдәләрне кертү нигезләре, билгеләү һәм аның составы.	9
3 статья . Шәһәр төзелешен җайга салу линияләре.	10
4 статья. Шәһәр төзелеше регламентлары һәм аларны куллану.	10
<i>5 статья. Жирдән файдалану һәм төзелеш түрүндагы мәгълүматның ачыклығы һәм һәркем өчен ачык булуы. Жир биләмәләреннән файдалану һәм төзелеш мәсьәләләре буенча каарлар кабул итүдә физик һәм юридик затларның катнашуы.</i>	<i>14</i>
6 статья. Кагыйдә бозган өчен җаваплылык.	14
2 бүлек. Жирдән файдалану һәм төзелеш буенча барлыкка килгән мәнәсәбәтләрдә катнашучылар.	14
7 статья. Төзелеш объектлары һәм шәһәр төзелеше мәнәсәбәтләре субъектлары.	14
8 статья.«Яңа Троицкий авыл жирлеge»муниципаль берәмлеге территориясендә жирдән файдалану һәм төзелеш алып баруны җайга салучы жирле үзидарә органнары һәм вазыйфаи затлары.	15
9 статья. Жирдән файдалану һәм төзелеш буенча Комиссия.	16
10 статья. Ижтимагый фикер алышулар, ачык тыңлаулар.	17
3 Бүлек. Кагыйдәләр гамәлгә кергәнчә барлыкка килгән күчемсез милектән файдалану хокуклары.	23
11 статья. Эләгрәк барлыкка килгән хокукларга кагылышлы Гомуми нигезләмәләр.	23
12 статья. Кагыйдәләргә түры килми торган күчемсез милек объектларын куллану һәм төзелеш үзгәрешиләре.	24
4 Бүлек. Жир участогын яки капиталь төзелеш объектын шартлы рәвештә рәхсәт ителгән файдалануга рәхсәт. Капиталь төзелеш объектларын төзүнен, реконструкцияләүнен ин чик параметрларыннан читләштерүгә рәхсәт.	25
13 статья. Жир участогын яки капиталь төзелеш объектын шартлы рәвештә рәхсәт ителгән файдалануга рәхсәт бирү.	25
14 статья. Рәхсәт ителгән төзелеш, капиталь төзелеш объектларын реконструкцияләүнен ин чик параметрларыннан кире кагуга рәхсәт алу тәртибе.	26
5 Бүлек. Территорияне планлаштыру буенча документлар.	28
15 статья. Территорияне планлаштыру буенча документлар.	28
16 статья. Территорияне планлаштыру буенча документлар өзөрләү тәртибе.	29
6 Бүлек. Жир кишәрлекләрен резервлау һәм алу.	32
17 статья. Муниципаль ихтыяжлар өчен жирләрне резервлау.	32

18 статья. Муниципаль ихтыяжлар өчен жыр кишәрлекләрен алу.	33
19 статья. Халык сервитутларын билгеләү.	33
20 статья. Шәһәр тәзелеше регламентлары билгеләнмәгән гомуми файдаланудагы территорияләрдән һәм жыр кишәрлекләреннән файдалану.	34
 7 Бүлек. Йомгаклау нигезләмәләре.	35
21 статья. Элеңе кагыйдәләргә үзгәрешләр керту тәртибе.	35
22 статья. Кагыйдәләрне гамәлгә керту турында.	38
 II бүлек. ШӘНӨР ТӘЗЕЛЕШЕН ЗОНАЛАШТЫРУ КАРТАСЫ. ТЕРРИТОРИЯЛӘРНЕ ФАЙДАЛАНУ БҮЕНЧА МАХСУС ШАРТЛАРЫ БУЛГАН ЗОНА КАРТАЛАРЫ	38
 8 Бүлек. Шәһәр тәзелешен зоналаштыру картасы	38
23 статья. Элмәт муниципаль районының «Яңа Троицкий авыл жирлеге» муниципаль берәмлекенең шәһәр тәзелеше зоналаштыру картасы.	38
 9 Бүлек. Территорияне махсус шартлары булган зоналар картасы.	39
24 статья. «Яңа Троицкий авыл жирлеге» муниципаль берәмлеке территориясеннән файдалану шартлары булган зоналар картасы.	39
25 статья. Мәдәни мирас объектларын саклау шартлары буенча чикләүләр зоналары картасы.	40
 III БҮЛЕК. ШӘНӨР ТӘЗЕЛЕШЕ РЕГЛАМЕНТЛАРЫ.	40
 10 Бүлек. Рөхсәт ителгән күчемсез милек тәрләре һәм параметрлары өлешендә шәһәр тәзелеше регламентлары.	40
26 статья. Шәһәр тәзелешен зоналаштыру картасында билгеләнгән территориаль зоналар тәрләре.	40
 11 Бүлек. Территорияләрне файдалануның махсус шартлары булган зоналarda билгеләнгән күчемсез милекне куллануны чикләү өлешендә шәһәр тәзелеше регламентлары.	80
27 статья. Территорияләрне файдалануның махсус шартлары булган зоналар белән билгеләнгән күчемсез милекне куллану чикләүләрен тасвирла.	80
28 статья. Мәдәни мирас объектларын саклау зоналары өчен билгеләнә.	87
29 статья. Ачык сервитутларның эш итү зоналары	87
 12 бүлек . Шәһәр тәзелеше регламентлары тарафыннан кагылмый торган тәп жирләрне билгеләү, аларга карата шәһәр тәзелеше регламентлары билгеләнми.	88
30 статья. Шәһәр тәзелеше регламентлары билгеләнмәгән гомуми файдаланудагы тәп территорияләрне һәм жирләрне билгеләү.	88

**I ӨЛЕШ. ШӘҚЕР ТӘЗЕЛЕШЕН ЗОНАЛАШТЫРУ НИГЕЗЕНДӘ ЖИРДӘН
ФАЙДАЛАНУНЫ ҺӘМ ТӘЗЕЛЕШ АЛЫП БАРУНЫ ҖАЙГА САЛУ ТӘРТИБЕ**

1 бүлек. Гомуми нигезләмә

1 Статья . Әлеге Кагыйдәләрдә кулланыла торған тәп төшөнчәләр.

Әлеге Кагыйдәләрдә түбәндәгеге тәп төшөнчәләр кулланыла:

жир кишәрләген арендалау - физик затка яки юридик затка аренда шартнамәсе буенча вакытлыча файдалануга түләү өчен жир кишәрләгө бирү;

территорияне тәзекләндеру - муниципаль берәмлек территориясен тәзекләндерү кагыйдәләре белән билгеләнгән чаралар комплексын тормышка ашыру, гражданнарның яшәү шартларын яхшируту, муниципаль берәмлек территорияләренең санитар һәм эстетик торышын тәэмин итү һәм яхшируту, мондый территорияләрдә урнашкан торак пунктларның территорияләрен, шул исәптән гомуми кулланылыштагы территорияләрне, жир кишәрлекләрен, биналарны, тәзелмәләрне, корылмаларны, якын-тирә территорияләрне карап тоту буенча эшчәнлек;

жир участокларыннан һәм капиталь тәзелеш объектларыннан файдалану рәхсәт ителгән тәрләр-эшчәнлек тәрләре, объектлар, аларны жир кишәрлекләрендә әлеге эшчәнлек тәрләре һәм объектлар исемнәре буенча гамәлгә ашырырга һәм урнаштырырга рәхсәт ителә, әлеге Кагыйдәләрдә, башка норматив-хокукий актларда, норматив-техник документларда билгеләнгән таләпләрне мәҗбүри үтәгәндә, тиешле территориаль зоналарга карата шәһәр тәзелеше регламентлары составында. Рәхсәт ителгән күчмәсез милекне куллану тәрләре рәхсәт ителгән куллануның тәп тәрләрен, шартлы рәвештә рәхсәт ителгән куллану тәрләрен, рәхсәт ителгән куллануның өстәмә тәрләрен үз эченә ала;

шәһәр тәзелеше Регламентының «рәхсәт ителгән файдалануның өстәмә тәрләре» исемлегендә аларны гамәлгә ашыру рәхсәт ителгән эшчәнлекнең өстәмә тәрләре - аерым территориаль зонага (подзонага) карата рәхсәт ителгән файдалануның тәп тәрләренә карата һәм шартлы рәхсәт ителгән куллану тәрләренә карата өстәмә рәвештә генә рәхсәт ителә һәм алар белән бергә гамәлгә ашырыла. Шул ук вакытта әлеге Кагыйдәләр белән мондый эшчәнлекнең күләме һәм башка параметрлары буенча рәхсәт ителгән файдалануның тиешле тәп тәрләренең һәм шартлы рәвештә рәхсәт ителгән куллану тәрләренең күләмнәре һәм башка параметрлары белән zagыштырганда чикләүләр билгеләнә;

генераль план - территориаль планлаштыру документының тәре, ул жирлекнең территориаль планлаштыру максатларын, бурычларын һәм юнәлешләрен һәм аларны тормышка ашыру этапларын билгели, Территориянең тотрыклы үсешен тәэмин итү өчен эшләнә;

жир кишәрлекләренең дәүләт кадастр исәбе - жир кишәрлекләренең бердәм дәүләт реестрында тасвиrlау һәм индивидуализация, шуның нәтижәсендә һәр жир участогы башка жир участокларыннан бертесле рәвештә аерып алырга һәм аны сыйфатлы һәм икътисадый бәяләргә мөмкинлек бирә торган характеристикаларга ия.;

күчмәсез мәлкәтне дәүләт кадастр исәбенә алу - жир участоклары, биналар, корылмалар, машина урыннары, төгәлләнмәгән тәзелеш объектлары, бердәм күчмәсез комплекслар түрүнда, ә федераль законда билгеләнгән очракларда күчмәсез мәлкәтнең бердәм дәүләт реестрына кертү, жир белән

нык бәйләнгән башка объектлар түрүнда да, яғни аларны билгеләнмичә күчереп йөрту мөмкин түгел (алга таба шулай ук - күчемсез милек объектлары), алар мондый күчемсез милек объектының индивидуаль-билгеле бер әйбер сыйфатында аны билгеләргә мөмкинлек бирә торган характеристикалары булуын яки аның яшәшешен түктатуны раслый, шулай ук күчемсез милек объектлары түрүнда әлеге Федераль законда каралган башка мәгълүматлар;

шәһәр тәзелеше эшчәнлеге-территорияләрне, шул исәптән шәһәрләрне һәм башка жирлекләрне үстерү буенча территориаль планлаштыру, шәһәр тәзелешен зоналаштыру, территорияне планлаштыру, архитектура-тәзелеш проектлау, тәзелеш, капиталь ремонт, реконструкция, капиталь тәзелеш объектларын сүтү, биналарны, корылмаларны эксплуатацияләү, территорияләрне комплекслы үстерү һәм аларны тәзекләндөрү рәвешендә башкарыла торган эшчәнлек;

зоналаштыру- территориаль зоналарны билгеләү һәм шәһәр тәзелеше регламентларын билгеләү максатларында территорияләрне шәһәр тәзелешен зоналаштыру;

шәһәр тәзелеше регламенты - жир кишәрлекләреннән рәхсәт ителгән файдалануның тиешле территориаль зона чикләре чикләрендә билгеләнә торган төрләре, шулай ук жир кишәрлекләре өслегендә булган һәм аларны төзү процессында һәм капиталь тәзелеш объектларын эксплуатацияләүдә, жир кишәрлекләренең иң чик (минималь һәм (яисә) максималь) күләмнәре һәм рәхсәт ителгән тәзелеш объектларының чикле параметрлары, капиталь тәзелеш объектларын реконструкцияләү, жир кишәрлекләреннән һәм капиталь тәзелеш объектларынан файдалануның чикләуләре, шулай ук чикләрендә территорияне комплекслы үстерү эшчәнлеген гамәлгә ашыру каралган территорияләргә карата тиешле территориянең коммуналь, транспорт, социаль инфраструктура объектлары белән тәэммин ителешенең минималь мөмкин булган дәрәҗәсенең, күрсәтелгән объектларның халык өчен максималь мөмкин булган территория дәрәҗәсенең исәп-хисап күрсәткечләре;

тәзүче - үзенә караган жир кишәрлекенде яисә дәүләт (муниципаль) милкендәге капиталь тәзелеш объектларына бюджет инвестицияләрен гамәлгә ашырганда дәүләт хакимиите органнары (дәүләт органнары), атом энергиясе буенча дәүләт корпорациясе «Росатом», космик эшчәнлек буенча дәүләт корпорациясе «Роскосмос», Бюджеттан тыш дәүләт фондларының идарә органнары яисә жирле үзидарә органнары килешүләр нигезендә Россия Федерациясенең бюджет законнарында билгеләнгән очракларда дәүләт (муниципаль) заказчысы вәкаләтләрен тапшырганнар яисә аңа «Территорияләрне үстерү фонды» гавами-хокук компаниясе түрүнда һәм Россия Федерациясенең аерым закон актларына үзгәрешләр кертү хакында» 2017 елның 29 июлендәге 218-ФЗ номерлы Федераль законның 13.3 статьясы нигезендә тәзелеш, реконструкцияләү, капиталь ремонт килешүләр нигезендә тәзүчеләрнең үз функцияләрен тапшырганнар. Тәзүче шәһәр тәзелеше эшчәнлеге түрүндагы законнарда, техник заказчыга үз функцияләрен тапшырырга хокуклы;

техник заказчы - тәзүче тарафыннан һәм тәзүче исеменнән вәкаләтле юридик зат инженерлык тикшеренүләрен үтәү, проект документларын әзерләү, капиталь тәзелеш объектларын төзү, реконструкцияләү, капиталь ремонтлау, сүтү түрүнде килешүләр төзи, күрсәтелгән эшләрне башкаруга биренмәр әзерли, инженер эзләнүләрен башкаручы һәм (яисә) проект документациясен әзерләүне гамәлгә ашыручы затларга капиталь тәзелеш объектларын төзү, реконструкцияләү, жимерү, материаллар һәм документлар тапшыра, проект

документациясен раслый, капиталь төзелеш объектын эксплуатациягә көртүгө рөхсәт алу өчен киралле документларны имзалый, шәһәр төзелеше эшчәнлеге турындағы законнарда каралган башка функцияләрне гамәлгә ашыра (алга таба шулай ук - техник заказчи функцияләре). Техник заказчи функцияләре, Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 47 статьясы 2.1 өлешендә, 48 статьясы 4.1 өлешендә, 52 статьясы 2.1 һәм 2.2 өлешләрендә, 55.31 статьясы 5 һәм 6 өлешләрендә каралган очраклардан тыш, инженерлык зэләнүләре, архитектура-төзелеш проектлау, төзелеш, реконструкция, капиталь ремонт, капиталь төзелеш объектларын сүтү өлкәсендә үз-үзен жайга салучы оешма өгъзасы гына башкара ала;

жир кишилгеге - жир кадастрында һәм жир кишилекләренә хокукларны дәүләт теркәве документларында беркетелгән чикләре, мәйданы, урыны, хокукый статусы һәм башка характеристикалары булган жир өслегенең бер өлеше;

күчесез әйбер - жир өслегенең бер өлешен тәшкил итүче әйбер, һәм аны индивидуаль билгеле бер әйбер сыйфатында билгеләргә мөмкинлек бирә торган характеристикаларга ия;

территорияләрдән файдалануның маңус шартлары булган зоналар - Россия Федерациясе халыкларының саклау, санитар-яклау зоналары, мәдәни мирас объектларын (тарихи һәм мәдәни ядкарларен) саклау зоналары (алга таба - мәдәни мирас объектлары), мәдәни мирас объектларын, су саклау зоналары, су басу, су басу зоналары, эчәр супар һәм хужалык-көнкүреш су белән тәэммин итү чыганакларының санитар саклау зоналары, саклана торган объектлар зоналары, аэродром территориясе, Россия Федерациясе законнары нигезендә билгеләнә торган башка зоналар;

кызыл сыйыклар - гомуми файдаланудагы территорияләр чикләрен билгели торган һәм территорияне планлаштыру документларында билгеләнергә, үзгәртелергә яисә бетерелергә тиешле линияләр;

сыйыкча объектлар - электр тапшыру линияләре, элемтә линияләре (шул исәптән линия-кабель корылмалары), торба үткәргечләр, автомобиль юллары, тимер юл линияләре һәм башка шундый корылмалар;

шәһәр төзелешен жайга салу линияләре - кызыл сыйыклар; жир кишилекләре чикләре чикләреннән (төзелешне жайга салу линияләрен дә кертеп) корылмаларның минималь чигенешләрен билгели торган сыйыклар; аларның составындағы территориаль зоналар һәм подзоналар чикләре; инженерлык-техник коммуникацияләр буйлап гавами сервитутларның хәрәкәт зоналары чикләре, тартып алу зоналары чикләре, шул исәптән дәүләт һәм муниципаль ихтияжлар өчен жир кишилекләрен, биналарны, корылмаларны сатып алу, резервлау юлы белән; жир кишилекләреннән, биналардан, корылмалардан файдалануны чикләүнен санитар-яклау, су саклау һәм башка зоналары чикләре;

кызыл линияләрдән чигенү сыйығы (яисә төзелешне көйләү сыйығы) - биналар, корылмалар, корылмалар урнаштыру өчен рөхсәт ителә торган урын чикләрен билгеләгән территорияне планлаштыру документларында билгеләнә торган сыйыклар;

күчесез мәлкәт (күчесез милекне дәүләт теркәве турында 2015 елның 13 июлендәге 218-ФЗ номерлы Федераль законда булган (билгеләнгән) төшенчә мәгънәсендә күчесез милек объекты) - жир кишилекләре, биналар, корылмалар, биналар, машина урыннары, төгәлләнмәгән төзелеш объектлары, бердәм күчесез комплекслар һәм башкалар;

капиталь төзелеш объекты - төзелеш тәмамланмаган бина, төзелеш, корылма, объектлар (алға таба - тәгәлләнмәгән төзелеш объектлары), жир кишәрлекенең некапиталь төзелмәләреннән, корылмаларыннан һәм аерылғысыз яхшыруларыннан тыш (тундыштырылыш, каплау һәм башкалар);

корылмалар- жир белән ныклы бәйләнеше булмаган һәм конструктив характеристикалары аларны аларны күчерергә һәм (яисә) демонтаж ясарга, андан соң төзелешләрнең, корылмаларның (шул исәптән киоскларның, тубәләрнең һәм башка шундый корылмаларның) тәп характеристикаларын үзгәртмичә һәм билгеләнешкә тулысынча зиян китермичә һәм жыештырырга мөмкинлек бирә торган капиталъ булмаган корылмалар;

капиталь төзелеш объектын жимеру- капиталъ төзелеш объектын жимеру юлы белән (табигать куренешләре яки өченче затларның хокукка каршы гамәлләре аркасында жимерелүдән тыш), капиталъ төзелеш объектын, шул исәптән аның өлешләрен сүтү һәм (яисә) демонтажлау юлы белән бетерү;

рәхсәт ителгән файдалануның тәп тәрләре - техник регламентларны үтәгәндә (э техник регламентларны - төзелеш нормаларын һәм куркынычсызлык стандартларын, янғын куркынычсызлыгы кагыйдәләрен, гражданнар оборонысы таләпләрен, гадәттән тыш хәлләрне кисәту таләпләрен, башка мәжбүри таләпләрне үтәгәндә аерым территориаль зонага (подзонага) карата куллану регламентының "Рәхсәт ителгән файдалануның тәп тәрләре" исемлегендә аларның аталуы нәтиҗәсендә рәхсәт ителгән эшчәнлек тәрләре;

әлеге кагыйдәләрдән тайпышлар- билгеләнгән тәртиптә конкрет жир кишәрлеке өчен санкцияләнгән, кагыйдәләрдә билгеләнгән тәртиптә рәхсәт ителгән төзелешнең ин чик параметрларыннан, корылмаларның биеклекеннән, участокның төзелеш алыш бару процentyннан, участок чикләреннән чигенүдән һәм башкалардан чигенеп, кишәрлекне әлеге Кагыйдәләр нигезендә аның кече күләме, уңайсыз конфигурациясе, уңайсыз инженер-геологик һәм башка характеристикалары аркасында куллану мөмкинлек булмауга бәйле рәвештә файдалану;

кучемсез милекне рәхсәт ителгән файдалану - шәһәр төзелеше регламенты нигезендә кучемсез милекне файдалану, кануннар нигезендә билгеләнгән кучемсез милекне, шулай ук гавами сервитутлар нигезендә файдалануны чикләү;

капиталь төзелеш объектларын реконструкцияләү (линия объектларыннан тыш) - капиталъ төзелеш объекты параметрларын, аның өлешләрен (биеклекләрне, катлар санын, мәйданын, күләмен), шул исәптән капиталъ төзелеш объектын төзү, үзгәртеп кору, кинәйтү, шулай ук капиталъ төзелеш объектының төзелеш корылмаларын алмаштыру һәм (яисә) торғызу, мондый конструкцияләрнең аерым элементларын күрсәтләнгән элементларның шундый ук яисә башка яхшырта торган күрсәткечләренә алмаштырудан тыш;

сызыкча объектларны реконструкцияләү - линия объектлары яки аларның участоклары (өлешләре) параметрларын үзгәртү, бүленгән һәм (яисә) саклау зоналары чикләрен үзгәртү таләп ителгән мондый объектларның эшчәнлегенең класслы, категориясе һәм (яисә) башлангыч билгеләнгән күрсәткечләренең үзгәрүенә китерә;

хосусый сервитут - чит жир кишәрлекеннән чикләнгән файдалану хокуку (сервитут билгеләмичә тәэмим ителә алмаган кирәкле коммуникацияләрне һәм башка ихтыяжларны узу, салу һәм эксплуатацияләү өчен), ул кучемсез мөлкәт объекты милекчесе белән сервитут билгеләүне таләп итүче зат арасында килешү яисә суд каары нигезендә билгеләнә;

гавами сервитут - чит жир кишәрлекеннән Россия Федерациясе законы яисә башка норматив хокукий акты, Татарстан Республикасы норматив хокукий акты, Әлмәт муниципаль районның норматив хокукий акты белән билгеләнгән, жир кишәрлекен аерып алмыйча, файдалану хокуки;

территория зонасы - жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләрендә чикләр билгеләнгән һәм шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнгән зона;

гомуми файдаланудагы территорияләр - аерым затлар даирәсөе токарлыксыз файдаланыла торган территорияләр (шул исәптән мәйданнар, урамнар, юллар, яр буйлары, гомуми файдаланудагы су объектларының яр буе полосалары, скверлар, бульварлар);

территориаль планлаштыру - территорияләрне үстерүне планлаштыру, шул исәптән функциональ зоналар билгеләү, федераль әһәмияттәге объектларны, региональ әһәмияттәге объектларны, жирле әһәмияттәге объектларны планлаштырып урнаштыруны билгеләү;

урам-юл чөлтәре - территорияләре, кагыйдә буларак, гомуми файдаланудагы территорияләр булган үзара бәйле территориаль коммуникация объектлары (мәйданнар, урамнар, машина юллары, яр буйлары, бульварлар) системасы;

шартлы рәвештә рәхсәт ителгән күчемсез мәлкәттән файдалану төрләре - Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 39 статьясында һәм әлеге Кагыйдәләрдә әлеге эшчәнлек төрләренең һәм объектларның исемнәрен, Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 39 статьясында һәм әлеге кагыйдәләрдә билгеләнгән тәртиптә рәхсәт алу һәм техник регламентлар таләпләрен мәжбүри үтәү нәтиҗәсендә, әлеге кагыйдәләрдә әлеге эшчәнлек төрләренең һәм объектларның исемнәрен атау нәтиҗәсендә рәхсәт ителгән эшчәнлек төрләре, объектлар;

территорияләрне тотрыкли үстерү - шәһәр төзелеше эшчәнлеген гамәлгә ашырганда кешенең иминлеген һәм яшәешенең үңай шартларын тәэммин итү, хужалык һәм башка эшчәнлекнең әйләнә-тирә мохиткә тискәре йогынтысын чикләү һәм табигать ресурсларын әлеге һәм киләчәк буыннар мәнфәгатьләрендә саклауны һәм алардан нәтижәле файдалануны тәэммин итү;

планлаштыру структурасы элементы - жирлек территориясенен, шәһәр округының яисә муниципаль районның авылара территориясенен бер өлеше (квартал, микрорайон, район һәм башка шундый элементлар). Планировка структурасы элементларының төрләре Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан вәкаләтләр бирелгән башкарма хакимиятнең федераль органы тарафыннан билгеләнә;

жир кишәрлекләреннән файдалану курсәткечләре һәм капиталь төзелеш объектларын төзу, реконструкцияләү параметрлары:

жир кишәрлекләренең ин чик күләмнәре һәм рәхсәт ителгән төзелешнең ин чик параметрлары, капиталь төзелеш объектларын реконструкцияләү - жир кишәрлекләре территориясендә шәһәр төзелеше регламенты нигезендә урнаштырылырга мөмкин булган жир кишәрлекләренең һәм капиталь төзелеш объектларының (биналар һәм корылмаларның) ин чик физик характеристикалары;

төзелеш коэффициенты - биналар һәм корылмалар астында жир кишәрлеге мәйданына урнашкан мәйданның нисбәте (%);

территориядән файдалану коэффициенты (жир кишәрлеге территориясенә карата) - жир кишәрлеге мәйданына караган барлык биналарның, корылмаларның, корылмаларның гомуми мәйданының нисбәте. Жир кишәрлекендә төзергә рәхсәт ителә торган биналарның, төзелешләрнен,

корылмаларның гомуми мәйданы шәһәр төзелеше регламентында билгеләнгән территориядән файдалануның максималь коэффициенты мәғнәсөн жир кишәрлеке мәйданы курсәткеченә арттыру белән билгеләнә;

яшепләндеру коэффициенты (жир кишәрлеке территорииясен куллануда) - яшел утыртмалар (газлар, чәчәк түтәлләре, куаклар, югары көвшәле үсемлекләр) белән капланган жир кишәрлеке территориисе өлеше;

бинаның, корылманың биеклеге - жирнең проект билгесеннән алып яссы тубәнен ин югары ноктасына кадәр, яисә скат тубәсенен ин югары ноктасына кадәр, ин югары ноктага кадәр, ин югары төзелеш ноктасына кадәр үлчәнгән вертикаль ара.

2 статья. Кагыйдәләрне керту, билгеләү һәм аның составы.

Татарстан Республикасы Өлмәт муниципаль районның Яңа Троицкий авыл жирлегенен (алга таба - кагыйдәләр) жирдән файдалану һәм төзелешләр кагыйдәләре - шәһәр төзелешен зоналаштыру документы, анда территориаль зоналар, шәһәр төзелеше регламентлары, әлеге кагыйдәләрне куллану тәртибе һәм аларга үзгәрешләр керту тәртибе.

Әлеге Кагыйдәләр Россия Федерациисе Шәһәр төзелеше кодексы, Россия Федерациисе Жир кодексы, «Россия Федерациисендә жирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында» Федераль закон, Россия Федерациисенең һәм Татарстан Республикасының башка законнары һәм норматив хокукий актлары, муниципаль берәмлекнең законнары һәм норматив хокукий актлары, һәм Өлмәт муниципаль районның Яңа Троицкий авыл жирлеге генераль планы нигезендә эшләнгән.

Кагыйдәләр тубәндәге максатларда эшләнгән:

1) муниципаль берәмлек территориясен тотрыкли үстерү, әйләнә-тире мохитне һәм мәдәни мирас объектларын саклап калу өчен шартлар тудыру;

2) муниципаль берәмлек территориясен планлаштыру өчен шартлар тудыру;

3) физик һәм юридик затларның, шул исәптән жир кишәрлекләренең һәм капитал төзелеш объектларының хокукларын һәм законлы мәнфәгатьләрен тәэммин итү;

4) инвестицияләр жәлеп итү өчен шартлар тудыру, шул исәптән жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан рәхсәт ителгән файдалануның ин нәтижәле тәрләрен сайлау мөмкинлеге бирү юлы белән.

Әлеге Кагыйдәләр тубәндәгеләр белән беррәттән кулланыла:

- кешеләрнең тормышы һәм сәламәтлеке иминлекен тәэммин итү, биналарның, корылмаларның һәм корылмаларның ышанычлылыгын һәм куркынычсызлыгын, әйләнә-тире табигать мохитен һәм мәдәни мирас объектларын саклап калу максатларында законнар нигезендә билгеләнгән техник регламентлар һәм башка мәжбүри таләпләр;

- шәһәр төзелешен проектлауның региональ һәм жирле нормативлары;

- жирдән файдалануны һәм төзелешне жайга салу мәсьәләләре буенча башка норматив хокукий актлар белән.

Жирдән файдалануның һәм төзелешнең әлеге кагыйдәләре тубәндәгеләрне үз эченә ала:

- 1) аларны куллану һәм курсәтелгән кагыйдәләргә үзгәрешләр керту тәртибе;

- 2) шәһәр төзелешен зоналаштыру картасын;

- 3) шәһәр төзелеше регламентлары.

Жирдән файдалану һәм төзелеш алып бару кагыйдәләрен куллану һәм аларга үзгәрешләр керту тәртибе түбәндәге нигезләмәләрне үз эченә ала:

1) жирле үзидарә органнары жирдән файдалануны һәм төзелешне җайга салу турында;

2) физик һәм юридик затлар тарафыннан жир кишәрлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларыннан рәхсәт ителгән файдалану төрләрен үзгәртү турында;

3) территорияне планлаштыру документларын әзерләү турында;

4) жирдән файдалану һәм төзелеш мәсьәләләре буенча ижтимагый фикер алышулар яисә гавами тыңлаулар уздыру турында;

5) жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр керту турында;

6) жирдән файдалануның һәм төзелешнең башка мәсьәләләрен җайга салу турында.

Әлеге кагыйдәләр Әлмәт муниципаль районның «Яңа Троицкий авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге территорииясендә шәһәр төзелешен җайга салучы һәм контрольдә тотучы вазыйфаи затлар, жирле үзидарә органнары, физик һәм юридик затлар тарафыннан дәүләт хакимиияте органнары, жирле үзидарә органнары, физик һәм юридик затлар тарафыннан үтәү өчен мәжбүри.

Әлеге кагыйдәләр Әлмәт муниципаль районның «Яңа Троицкий авыл жирлеге» муниципаль берәмлегенең бөтен территорииясендә эшли.

3 статья. Шәһәр төзелешен җайга салу линиясе.

1. Шәһәр төзелешен җайга салу линияләре - қызыл линияләр; жир кишәрлекләре чикләреннән (төзелешне җайга салу линияләрен дә кертеп) корылмаларның минималь чигенүләрен билгеләүче сызыклар; территориаль зоналар чикләре; инженерлык-техник коммуникацияләр буйлап гавами сервитутларның хәрәкәт зоналары чикләре, тартып алу зоналары чикләре, шул исәптән дәүләт һәм муниципаль ихтыяжлар өчен жир кишәрлекләрен, биналарны, корылмаларны, корылмаларны сатып алу юлы белән; санитар-яклау, су саклау һәм башка зоналарның чикләре.

2. Шәһәр төзелешен җайга салу линиясе территориияләрне планлаштыру һәм ызанлау проектлары, шулай ук санитар-яклау зоналары проектлары, тарих һәм мәдәният ядкарьләренең саклау зоналары проектлары белән билгеләнә.

3. Шәһәр төзелешен җайга салу линиясе билгеләнгән тәртиптә территорияне планлаштыру документларын раслаганнан соң үтәлү өчен мәжбүри.

4 статья. Шәһәр төзелеше регламентлары һәм аларны куллану.

1. Шәһәр төзелеше регламентларының гамәлдә булу чикләре шәһәр төзелешен зоналаштыру картасы белән билгеләнә.

2. Шәһәр төзелеше регламентлары түбәндәгеләрне исәпкә алып билгеләнә:

- территориаль зона чикләрендә жир кишәрлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларыннан фактта файдалануны;

- жир кишәрлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларыннан гамәлдәге һәм планлаштырылган файдалануның төрле төрләренең бер территориаль зонасы чикләрендә яратыру мәмкинлекләре;

- Яңа Троицкий авыл жирлегенең генераль планында билгеләнгән функциональ зоналарның һәм аларның планлаштырыла торган үсеш характеристикаларын;

- территориаль зоналарның төрлөре;
- мәдени мирас объектларын, шулай ук махсус сакланылуучы табигать территорияләрен, башка табигать объектларын саклау таләплөре.

3. Шәһәр төзелеше регламентты жир кишәрлекләренең хокукый режимын билгели, шулай ук жир кишәрлекләре өслегендә булган бөтен нәрсә кебек ук, аларны төзү һәм капиталъ төзелеш объектларын эксплуатацияләү процессында файдаланыла.

Шәһәр төзелеше регламентының гамәлдә булуы шәһәр төзелешен зоналаштыру картасында билгеләнгән территориаль зона чикләрендә урнашкан барлық жир кишәрлекләренең һәм капиталъ төзелеш объектларына тигез дәрәҗәдә кагыла.

4. Шәһәр төзелеше регламентының гамәлдә булуы жир кишәрлекләренең кагылмый:

1) Россия Федерациясе халыкларның мәдени мирас объектларының (тарихи һәм мәдени ядкарьләренең) бердәм дәүләт реестрына кертелгән ядкарьләр һәм ансамбльләр территорияләре чикләрендә, шулай ук мәдени мирас объектлары ачыкланган ядкарьләр яисә ансамбльләр территорияләре чикләрендә, аларны карап тоту, реставрацияләү, консервацияләү, торғызу, ремонтлау һәм җайлыштыру тәртибе турында Россия Федерациясенең мәдени мирас объектларын саклау турындагы законнарында билгеләнгән тәртиптә кабул ителгән карар чикләрендә;

2) гомуми файдаланудагы территорияләр чикләрендә;

3) линия объектларын урнаштыру өчен билгеләнгән һәм (яисә) линия объектлары биләгән объектлар;

4) файдалы казылмалар чыгару өчен бирелгән.

Тарихи жирлекләр территорияләрене, истәлекле урыннарга, дәвалаусавыктыру урыннары жирләрене һәм курортларга, территорияләрдән файдалануның махсус шартлары булган зоналарга карата шәһәр төзелеше регламентлары Россия Федерациясе законнары нигезендә билгеләнә.

Шәһәр төзелеше регламентлары махсус икътисадый зоналар һәм социаль-икътисадый үсеше алдан билгеләнә торган территорияләр чикләрендә урнашкан авыл хужалығы билгеләнешендәге жирләр, авыл хужалығы билгеләнешендәге жирләр составындагы авыл хужалығы жирләре, авыл хужалығы билгеләнешендәге жирләр жирләре өчен авыл хужалығы жирләре, жир кишәрлекләре өчен билгеләнми.

Урман фонды жирләреннән торак пунктлар чикләренә кертелгән жир кишәрлекләрене карата шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнгәнче (2016 елның 1 гыйнварына кадәр гражданнарга яисә юридик затларга бирелгән яисә хокуклары 2016 елның 1 гыйнварына кадәр барлыкка килгән күчемсез мәлкәт объектлары урнашкан урман кишәрлекләреннән тыш, рәхсәт ителгән файдалану, аларны торак пункт чикләренә керткәнче билгеләү урманнардан файдалану белән бәйле булмаган), мондый жир кишәрлекләре, урман законнары нигезендә шәһәр урманнарыннан файдаланганда билгеләнгән чикләуләрне исәпкә алыш, файдаланыла.

Шәһәр төзелеше регламентларының гамәлдә булуы кагылмый торган яисә шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнми торган жир кишәрлекләреннән файдалану федераль законнар нигезендә вәкаләтле башкарма хакимият органнары, Россия Федерациясе субъектларының башкарма хакимият органнары яисә жирле үзидарәнең вәкаләтле органнары тарафыннан билгеләнә. Махсус икътисадый зоналар чикләрендә жир

кишәрлекләреннән файдалану махсус икътисадый зоналар белән идарә итү органнары тарафыннан билгеләнә.

5. Шәһәр төзелеше регламенты үз эченә ала:

1) жир кишәрлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларыннан рәхсәт ителгән файдалану терләре;

2) рәхсәт ителгән файдалану параметрлары - жир кишәрлекләренең ин чик (минималь һәм (яисә) максималь күләмнәре һәм рәхсәт ителгән төзелеш, капиталь төзелеш объектларын реконструкцияләүнен ин чик параметрлары;

3) жир кишәрлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларыннан файдалануны чикләү;

4) территориянен коммуналъ, транспорт, социаль инфраструктура объектлары белән тәэммин ителешенең минималь мөмкин булган дәрәҗәсенең исәп-хисап күрсәткечләре һәм күрсәтелгән объектларның халық ечен территориаль файдалана алу мөмкинлегенең максималь мөмкин булган дәрәҗәсенең исәп-хисап күрсәткечләре, шәһәр төзелеше регламенты кулланыла торган территория чикләрендә территорияне комплекслы үстерү эшчәнлеген гамәлгә ашыру каралган очракта.

6. Жир кишәрлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларыннан рәхсәт ителгән файдалану терләре тубәндәгеләрне үз эченә ала:

1) рәхсәт ителгән файдалануның төп төрләре;

2) файдалануның шартлы рәхсәт ителгән төрләре;

3) рәхсәт ителгән файдалануның төп төрләренә карата өстәмә буларак кына һәм файдалануның шартлы рәхсәт ителгән төрләренә карата да рәхсәт ителә торган һәм алар белән бергә гамәлгә ашырыла торган ярдәмче төрләре.

Жир кишәрлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларыннан файдалануның рәхсәт ителгән төп төрләрен билгеләү һәр территориаль зонага карата мәжбүри кулланылырга тиеш, аңа карата шәһәр төзелеше регламенты билгеләнә.

Жир кишәрлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларыннан рәхсәт ителгән файдалануның бер төрен мондый файдалануның башка төренә үзгәртү, техник регламентлар таләпләрен үтәү шарты белән, шәһәр төзелеше регламенты нигезендә гамәлгә ашырыла.

Дәүләт хакимияте органнарыннан, жирле үзидарә органнарыннан, дәүләт һәм муниципаль учреждениеләрдән, дәүләт һәм муниципаль унитар предприятиеләрдән тыш, жир кишәрлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларыннан рәхсәт ителгән файдалануның төп һәм ярдәмчел төрләре, дәүләт һәм муниципаль унитар предприятиеләрдән тыш, өстәмә рәхсәтсез һәм килештерүләрсез мөстәкыйль сайланы.

Шәһәр төзелеше регламентлары гамәлдә булмаган яисә алар ечен шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнми торган жирләрдә урнашкан жир кишәрлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларыннан рәхсәт ителгән файдалануның бер төрен үзгәртү турындағы каарлар федераль законнар нигезендә мондый файдалануның башка төренә кабул ителә.

7. Күчемсез милекне рәхсәт ителгән файдалануны гамәлгә ашыруны тәэммин итә торган төзекләндерү объектлары, инженер-техник объектлар, корылмалар һәм коммуникацияләр, аларның техник регламентларына туры килү шарты белән (ә алар билгеләнгән тәртиптә гамәлгә кергәнчегә кадәр - «Техник җайга салу турында» Федераль законга һәм Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексына каршы килми торган өлешендә норматив техник документларга туры килгән очракта, һәрвакыт рәхсәт ителгән була.

8. Капиталь төзелеш объектларының бер яки берничә планировка структурасының территориясе чикләрендә функцияләвен һәм нормаль эксплуатацияләүне тәэммин итү өчен билгеләнгән инженерлык-техник объектлар, корылмалар, аларның урнашуы, санитар-яклау, башка саклау зоналарын билгеләү белән, аерым жир кишәрлекен таләп итә, территорияне планлаштыру документлары белән билгеләнә.

9. Дәүләт төркөве, кадастр һәм картография федераль хезмәтенен 2020 елның 10 ноябрендәге П/0412 номерлы боерыгы белән расланган жир кишәрлекләрен рөхсәт ителгән куллану төрләре классификаторы нигезендә, регламентлар составында саналган рөхсәт ителгән куллану төрләрен карап тоту линия объектын (гомуми файдаланудагы тимер юллардан һәм федераль һәм региональ әһәмияттәге гомуми файдаланудагы автомобиль юлларыннан тыш) урнаштыруны һәм эксплуатацияләүне, саклау корылмаларын (утыртмаларны), мелиорация объектларын, антенна-мачта корылмаларын, мәгълүмати һәм геодезия билгеләрен, законнарда башкача билгеләнмәгән булса, урнаштыру рөхсәт ителә.

10. Жир кишәрлекләренең чик (минималь һәм (яки) максималь) күләме һәм рөхсәт ителгән төзелеш, капиталь төзелеш объектларын реконструкцияләүнең чик параметрларын үз эченә ала:

1) жир кишәрлекләренең чик (минималь һәм (яки) максималь) күләмнәре, шул исәптән аларның мәйданы;

2) биналар, корылмалар, корылмалар төзү тыелган биналар, корылмалар, корылмалар рөхсәт ителгән урнашу урыннарын билгеләү максатларында жир кишәрлекләре чикләрнән минималь чигенүләр;

3) биналарның, корылмаларның иң чик саны яки биеклеге;

4) жир кишәрлеге чикләрендә төзелешнең максималь проценты, ул жир кишәрлекенең бөтен мәйданына төзелергә мөмкин булган жир кишәрлекенең суммар мәйданының чагыштырмасы буларак билгеләнә.

Шәһәр төзелеше регламентында билгеле бер территориаль зонага карата жир кишәрлекләренең иң чик (минималь һәм (яисә) максималь) күләмнәре, шул исәптән аларның мәйданы, һәм (яисә) рөхсәт ителгән төзелешнең иң чик параметрлары 2 - 4 пунктларында каралган капиталь төзелеш объектларын реконструкцияләү билгеләнмәгән очракта, капиталь төзелеш объектларын реконструкцияләү, әлеге территориаль зонага карата шәһәр төзелеше регламентында ук жир кишәрлекләренең иң чик (минималь һәм (яисә) максималь) күләмнәре, рөхсәт ителгән төзелешнең, капиталь төзелеш объектларын реконструкцияләүнең иң чик параметрлары билгеләнергә тиеш түгел, дип күрсәтелә.

Рөхсәт ителгән төзелешнең иң чик параметрлары 2 - 4 пунктларында курсәтелгән курсәткечләр белән беррәттән, шәһәр төзелеше регламентында капиталь төзелеш объектларын реконструкцияләү рөхсәт ителгән төзелешнең, капиталь төзелеш объектларын реконструкцияләүнең башка чик параметрлары да билгеләнергә мөмкин.

Һәр территориаль зонага карата күрсәтелгән үлчәмнәр һәм параметрлар, аларның ярашуы билгеләнә.

Шәһәр төзелеше регламентларының таләпләре Әлмәт муниципаль районның «Яңа Троицкий авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге территориясендә барлык шәһәр төзелеше мәнәсәбәтләрен үтәү өчен мәжбүри.

5 статья. Жирдән файдалану һәм төзелеш түрүнда мәгълүматның ачыклығы һәм һәркем файдалана алырлық булуы. Физик һәм юридик затларның жирдән файдалану һәм төзелеш мәсьәләләре буенча каарлар кабул итүдә катнашуы.

1. Әлеге Кагыйдәләр, аларның составына керүче барлық картографик һәм башка документларны да кертеп, барлық физик һәм юридик затлар, шулай ук хакимият һәм идарә органнары вазыйфаи затлары, шулай ук жирле үзидарә органнары тарафыннан шәһәр төзелеше эшчәнлеге түрүнде законнарның үтәлешен тикшереп торуны гамәлгә ашыручи органнар өчен ачык була.

2. Башкарма комитет әлеге кагыйдәләр белән танышу мөмкинлеген тубәндәге юллар белән тәэммин итә:

- жирле массакуләм мәгълүмат чараларында әлеге кагыйдәләрне бастырып чыгару,
- Әлеге кагыйдәләрне Әлмәт муниципаль районның «Яңа Троицкий авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге сайтында яисә Әлмәт муниципаль районның «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә урнаштыру.

3. Гражданнар гамәлдәге законнар һәм әлеге кагыйдәләр нигезендә жирдән файдалану һәм төзелеш мәсьәләләре буенча каарлар кабул итүдә катнашырга хокуклы.

4. Шәһәр төзелеше эшчәнлеген гамәлгә ашыруда гражданныарның, аларның берләшмәләренең һәм юридик затларның катнашу тәртибе Россия Федерациясе, Татарстан Республикасы норматив хокукый актлары, Әлмәт муниципаль районның муниципаль һәм башка хокукый актлары, жирле үзидарә органнарның муниципаль һәм башка актлары белән билгеләнә.

6 статья. Кагыйдәләрне бозу өчен җаваплылык.

1. Әлеге Кагыйдәләрне бозган өчен физик һәм юридик затлар, шулай ук вазыйфаи затлар Россия Федерациясе законнары, Татарстан Республикасы законнары, Россия Федерациясенең башка норматив хокукый актлары нигезендә җаваплы булалар.

2 бүлек. Жирдән файдалану һәм төзелеш буенча барлыкка килгән мәнәсәбәтләрдә катнашучылар.

7 статья. Объектлар һәм шәһәр төзелеше мәнәсәбәтләре субъектлары.

1. Әлмәт муниципаль районның "Яңа Троицкий авыл жирлеге" муниципаль берәмлеге территориясендә шәһәр төзелеше мәнәсәбәтләре объектлары булып торалар:

- «Әлмәт муниципаль районаны» муниципаль берәмлекенең һәм аның составындагы муниципаль берәмлекләренең территорияләре чикләрен билгеләү һәм аларның статусы түрүнде» 2005 елның 31 гыйнварындагы 9-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы белән билгеләнгән чикләрдә жирлек территориясе (Татарстан Республикасы законнары белән кертелгән үзгәрешләр белән);

- «Яңа Троицкий авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге территориясе;
- земельно-имущественные комплексы;
- жир кишәрлекләре;
- капиталь төзелеш объектлары.

2. Шәһәр төзелеше мәнәсәбәтләренең субъектлары булып Россия Федерациясе, Россия Федерациясе субъектлары, муниципаль берәмлекләр, физик һәм юридик затлар тора.

2.1. Россия Федерациясе, Россия Федерациясе субъектлары, муниципаль берәмлекләр исеменнән шәһәр төзелеше мәнәсәбәтләрендә тиешенчә Россия Федерациясе дәүләт хакимияте органнары, Россия Федерациясе субъектларының дәүләт хакимияте органнары, жирле үзидарә органнары үз компетенцияләре чикләрендә чыгалар.

3. Шәһәр төзелеше мәнәсәбәтләренең барлык субъектлары Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексы, Россия Федерациясе законнары һәм Татарстан Республикасы законнары таләпләрен үтәргә тиеш, алар нигезендә кабул ителгән законлы норматив хокукий актлар, техник регламентлар, төзелеш һәм башка махсус нормалар һәм кагыйдәләр, Әlmәt муниципаль районы Советы, Әlmәt муниципаль районы башлыгы, Әlmәt муниципаль районы Уставы, хокукий актлар таләпләре, Әlmәt муниципаль районының Яңа Троицкий авыл жирлеге уставы, Әlmәt муниципаль районының Яңа Троицкий авыл жирлеге референдумында кабул ителгән әлеге кагыйдәләр, Әlmәt муниципаль районы Уставы, хокукий актлар таләпләре, Әlmәt муниципаль районының Яңа Троицкий авыл жирлеге Советы һәм Әlmәt муниципаль районының Яңа Троицкий авыл жирлеге башлыгы, шәһәр төзелеше эшчәnlеге һәм әлеге кагыйдәләр турындагы кануннар нигезендә кабул ителгән.

8 статья. Жирле үзидарәнең «Яңа Троицкий авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге территориясендә жирдән файдалану һәм төзелешне җайга салуны гамәлгә ашыручы органнары һәм вазыйфаи затлары.

Әlmәt муниципаль районының «Яңа Троицкий авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге территориясендә жирдән файдалану һәм төзелешне җайга салуны жирле үзидарәнең тубәндәге органнары һәм вазыйфаи затлары гамәлгә ашыра:

- 1) Әlmәt муниципаль районы башлыгы;
- 2) Әlmәt муниципаль районы Советы;
- 3) Әlmәt муниципаль районы башкарма комитеты.

Авыл жирлеге территориясендә шәһәр төзелеше документациясен әзерләү һәм жирдән файдалану, төзелешне җайга салу өлешендә жирле үзидарә органнары вәкаләтләре «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон һәм «Татарстан Республикасында жирле үзидарә турында» 2004 елның 28 июлендәге 45-TPЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы, Әlmәt муниципаль районының Яңа Троицкий авыл жирлеге Уставы, башка муниципаль хокукий актлар нигезендә билгеләнә.

Жирдән файдалану һәм төзелеш мәсьәләләре буенча мәнәсәбәтләрне җайга салу өлкәсендә муниципаль районнарның жирле үзидарә органнары вәкаләтләренә тубәндәгеләр керә:

- 1) жирдән файдалану һәм төзелеш алыш бару кагыйдәләре проектын әзерләү һәм аларга үзгәрешләр кертү турында каар кабул иту;
- 2) территорияләрне планлаштыру документларын әзерләү турында каарлар кабул иту;
- 3) территорияләрне планлаштыру документларын раслау;
- 4) жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләрен раслау, жирдән файдалану һәм төзелеш алыш бару кагыйдәләренә үзгәрешләр кертүне раслау;

- 5) шәһәр төзелешен проектлауның жирле нормативларын раслау;
- 6) капиталь төзелеш объектларыннан яисә жир кишәрлекеннән файдалануның шартлы рөхсәт ителгән төренә рөхсәтләр бирү турында каарлар кабул итү;
- 7) рөхсәт ителгән төзелешнең ин чик параметрларыннан тайпилуга, капиталь төзелеш объектларын реконструкцияләүгә рөхсәт бирү турында каарлар кабул итү;
- 8) төзелгән территорияләрне үстерү турында каарлар кабул итү;
- 9) кануннарда билгеләнгән тәртиптә муниципаль ихтыяжлар өчен жир кишәрлекләрен резервлау турында каарлар кабул итү;
- 10) жирлекләр территорияләрендә урнашкан капиталь төзелеш объектларын төзүне, реконструкцияләүне гамәлгә ашырганда объектларны файдалануга тапшыруга рөхсәтләр бирү.
- 11) жирлекләр территорияләрендә урнашкан жир кишәрлекләрендә индивидуаль торак төзелеше объектларын, бакча йортларын төзүне, реконструкцияләүне гамәлгә ашырганда Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 51.1 статьясы 7 өлешенең 2 пунктында, 8 өлешенең 3 пунктында һәм 55 статьясы 19 өлешенең 5 пунктында караплан хәбәрнамәләрне жибәрү;
- 12) үз белдеге белән төзелгән яки рөхсәтсез корылманы жимерү турында каар кабул итү, яисә аны рөхсәт ителгән төзелешнең ин чик параметрларына туры китерү, капиталь төзелеш объектларын реконструкцияләү, жирләрдән файдалану һәм төзелеш алыш бару кагыйдәләрендә, территорияне планлаштыру документларында яисә Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексында билгеләнгән капиталь төзелеш объектлары параметрларына мәжбүри таләпләр кую турында каар кабул итү, гражданнар законнарында караплан очракларда башка федераль законнарга (алга таба - билгеләнгән таләпләргә туры китерү), үз белдеге белән төзелгән корылманы жимерүне яисә аны Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексында караплан очракларда билгеләнгән таләпләргә туры китерү.
- 13) максатчан билгеләнеш буенча файдаланылмый торган яисә Россия Федерациясе законнарын бозып файдаланыла торган жир кишәрлекен тартып алу турында каар кабул итү.
- 14) жирле үзидарәненең башкарма органнары каршында гамәлдәге законнар нигезендә карый торган жирдән файдалану һәм төзелешнең башка мәсьәләләре.

9 статья. Жирдән файдалану һәм төзелеш комиссиясе.

1. Татарстан Республикасы Әлмәт муниципаль районнының Әлмәт шәһәреннән һәм Татарстан Республикасы Әлмәт муниципаль районнының авыл жирлекләреннән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр кертү комиссиясе (алга таба - Комиссия) әлеге кагыйдәләргә үзгәрешләр кертүне тәэмин итү, килештерү һәм тикшерү максатларында төзелә, жирлек территорияләрен шәһәр төзелешен зоналаштыру мәсьәләләрен хәл итү буенча тәкъдимнәрне карау һәм өзөрләү, шулай ук жирдән файдалану, төзелеш мәсьәләләрен хәл итү буенча тәкъдимнәр өзөрләү өчен Әлмәт муниципаль районаны башкарма комитеты житәкчесе каршында дайми эшләүче консультатив орган (алга таба - башкарма комитет житәкчесе) булып тора.

2. Комиссия үз эшчәнлеген әлеге кагыйдәләр, Әлмәт муниципаль районаны башкарма комитеты житәкчесе раслаган комиссия турындагы нигезләмә нигезендә гамәлгә ашыра.

3. Комиссия:

- гавами тыңлаулар уздыруны оештыра;
- жир кишәрлекеннән яисә капиталъ төзелеш объектыннан файдалануның шартлы рөхсәт ителгән төренә рөхсәт бири турындағы гаризаны карый;
- рөхсәт ителгән төзелешнең чикле параметрларыннан читкә тайпилуга, капиталъ төзелеш объектларын реконструкцияләүгә рөхсәт бири турындағы гаризаны карый;
- үзгәрешләр керту турында яки үзгәрешләр керту хакында тәкъдимнәрне кире кагу турында башкарма комитет житәкчесенә тәкъдимнәр әзерли;
- әлеге Кагыйдәләрне гамәлгә ашыруга һәм куллануга бәйле муниципаль хокукий актлар, башка документлар проектларын әзерләүне оештыра;
- кирәклө мәгълүматны соратып ала;
- башка вәкаләтләрне гамәлгә ашыра.

10 статья. 1. Ижтимагый фикер алышулар, гавами тыңлаулар.

Генерал план проектлары, жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләре проектлары, территорияне планлаштыру, территорияне ызанлау, территорияләрне тәзекләндеру кагыйдәләре проектларына гражданнарның тормыш шартлары, жир кишәрлекләре һәм капиталъ төзелеш объектларының законлы мәнфәгатьләрен, хокукларын һәм законлы мәнфәгатьләрен үтәү максатларында, курсәтелгән документларның берсенә үзгәрешләр кертуне күздә тоткан проектларга, жир кишәрлекен яисә капиталъ төзелеш объектын файдалануның шартлыча рөхсәт ителгән төренә рөхсәт бири турындағы каарлар проектларына үзгәрешләр кертуне күздә тоткан проектларга гражданнарның хокукларын һәм законлы мәнфәгатьләрен үтәү максатларында капиталъ төзелеш объектларын (алга таба шулай ук әлеге статьяда - проектлар) муниципаль берәмлек уставы һәм (яисә) муниципаль берәмлек вәкиллекле органының норматив хокукий акты нигезендә һәм Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексы нигезләмәләрен исәпкә алып, ижтимагый фикер алышулар, гавами тыңлаулар үткәрелә, мона Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексында һәм башка федераль законнарда караган очраклар керми.

2. Генераль планнарның проектлары, жирдән файдалану һәм төзелеш алып бару кагыйдәләре, территорияне планлаштыру, территорияләрне ызанлау, территорияләрне тәзекләндеру кагыйдәләре проектлары, курсәтелгән расланган документларның берсенә үзгәрешләр кертуне күздә тоткан проектлар буенча җәмәгать фикер алышуларында яисә гавами тыңлауларда катнашучылар булып әлеге проектлар әзерләнгән территориядә дайими яшәүче гражданнар, әлеге территория чикләрендә урнашкан жир кишәрлекләре һәм (яисә) аларда урнашкан капиталъ төзелеш объектларының хокук ияләре, шулай ук курсәтелгән капиталъ төзелеш объектларының бер өлеше булган биналарның хокук ияләре тора.

3. Жир кишәрлекен яисә капиталъ төзелеш объектын файдалануның шартлыча рөхсәт ителгән төренә яисә рөхсәт бири турындағы каарлар проектлары буенча җәмәгать фикер алышуларында, гавами тыңлауларда катнашучылар, рөхсәт ителгән төзелешнең ин чик параметрларыннан тайпилуга рөхсәт бири турындағы каарлар проектларына, капиталъ төзелеш объектларын реконструкцияләүгә рөхсәт бири турындағы каарлар проектларына рөхсәтне бири турындағы каарлар проектлары буенча дайими яшәүче гражданнар-чиләрендә жир кишәрлекен яисә әлеге проектлар әзерләнгән капиталъ төзелеш объекты урнашкан территориаль зона чиләрендә дайими яшәүче гражданнар, шуны территориаль зона чиләрендәге

жир кишәрлекләренең һәм (яисә) аларда урнашкан капиталъ төзелеш объектларының хокук ияләре, әлеге проектлар әзерләнгән жир кишәрлекләренең яисә аларда урнашкан капиталъ төзелеш объектларының хокук ияләре, капиталъ төзелеш объектының бер өлеше булган биналарның хокук ияләре, әлеге проектлар әзерләнгән, ә Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 39 статьясы З өлешендә каралган очракта, шулай ук әлеге проектларны гамәлгә ашыру нәтижәсендә әйләнә-тирә мохиткә тискәре йогынты ясау куркынычы янаган жир кишәрлекләре һәм капиталъ төзелеш объектларына хокук ияләре.

4. Иҗтимагый фикер алышулар үткәру процедурасы тубәндәге этаплардан тора:

- 1) иҗтимагый фикер алышуларның башлануы турында хәбәр итү;
- 2) жәмәгать фикер алышуларында каралырга тиешле проектны һәм аңа мәгълүмати материалларны «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация чөлтәрендә (алга таба әлеге статьяда - сайт) һәм (яисә) дәүләт яисә муниципаль мәгълүмат системасында «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация чөлтәреннән файдаланып (алга таба шулай ук - «Интернет» чөлтәре), яки дәүләт һәм муниципаль хезмәтләрнең региональ порталында (алга таба әлеге статьяда - мәгълүмати системалар) иҗтимагый фикер алышулар уздыруны тәэммин итүче проектны урнаштыру һәм мондый проект экспозициясен яисә экспозицияләрен ачуны;

3) иҗтимагый фикер алышуларда каралырга тиешле проект экспозициясен яисә экспозицияләрен үткәру;

4) иҗтимагый фикер алышулар беркетмәсен әзерләү һәм рәсмиләштерү;

5) иҗтимагый фикер алышулар нәтижәләре турында бәяләмә әзерләү һәм бастырып чыгару.

5. Гавами тыңлаулар үткәру процедурасы тубәндәге этаплардан тора:

1) гавами тыңлауларның башлануы турында хәбәр итү;

2) гавами тыңлауларда каралырга тиешле проектны һәм аңа мәгълүмати материалларны рәсми сайтта урнаштыру һәм мондый проектның экспозициясен яисә экспозицияләрен ачу;

3) гавами тыңлауларда каралырга тиешле проект экспозициясен яисә экспозицияләрен үткәру;

4) гавами тыңлауларда катнашучылар жыелышын яисә жыелышларын үткәру;

5) гавами тыңлауларның беркетмәсен әзерләү һәм рәсмиләштерү;

6) гавами тыңлаулар нәтижәләре турында бәяләмә әзерләү һәм бастырып чыгару.

6. Иҗтимагый фикер алышулар яисә гавами тыңлаулар башлану турында хәбәрнамәдә тубәндәгеләр булырга тиеш:

- 1) жәмәгать фикер алышуларында яисә гавами тыңлауларда каралырга тиешле проект турында мәгълүмат һәм мондый проектка мәгълүмати материаллар исемлеге;

- 2) жәмәгать фикер алышуларында яисә гавами тыңлауларда каралырга тиешле проект буенча жәмәгать фикер алышуларын уздыру тәртибе һәм сроклары турында мәгълүмат;

- 3) иҗтимагый фикер алышуларда яисә гавами тыңлауларда каралырга тиешле экспозициянең яисә проектның экспозицияләренең урыны, ачылыши датасы турында, мондый проектның экспозицияләрен яисә экспозицияләрен үткәру сроклары, курсәтелгән экспозицияләргә яисә экспозицияләргә яисә экспозицияләргә бару мөмкин булган көннәр һәм сәгатьләр турында мәгълүмат;

4) жәмәгать фикер алышуларында яисә гавами тыңлауларда катнашучылар тарафыннан жәмәгать фикер алышуларында яисә гавами тыңлауларда каралырга тиешле проектка кагылышлы тәкъдимнәр һәм искәрмәләр керту тәртибе, срогы һәм рәвеше турында мәгълүмат.

7. Ижтимагый фикер алышулар башлану турында хәбәрнамәдә шулай ук жәмәгать фикер алышуларында каралырга тиешле проект урнаштырылган сайт һәм аңа карата мәгълүмат материаллары яисә шундай проект һәм аңа мәгълүмати материаллар урнаштырылачак мәгълүмат системалары турында мәгълүмат булырга тиеш. Гавами тыңлаулар башлану турында хәбәрнамәдә шулай ук ачық тыңлауларда каралырга тиешле проект урнаштырылган сайт турында мәгълүмат, һәм аңа мәгълүмати материаллар, жыелыш яисә гавами тыңлауларда катнашучыларның жыелышы яисә жыелышлары уздыру датасы, вакыты һәм урыны турында мәгълүмат булырга тиеш.

8. Ижтимагый фикер алышулар яки гавами тыңлаулар башлану турында хәбәр итү:

1) ижтимагый фикер алышуларда яисә гавами тыңлауларда каралырга тиешле проект сайтында яисә мәгълүмат системаларында урнаштырылган көнгө кадәр жиде көннән дә соңға калмыйча, муниципаль хокукый актларны, башка рәсми мәгълүматны рәсми бастырып чыгару өчен билгеләнгән тәртиптә, шулай ук муниципаль хокукый актларда, башка массакүләм мәгълүмат чараларында каралган очракта, бастырып чыгарылырга тиеш;

2) жирле үзидарә органының ижтимагый фикер алышулар яисә гавами тыңлаулар уздыру өчен вәкаләтле бинасы янында, гражданнар күпләп жыелган урыннарда һәм тиешле проектлар әзерләнгән территориядә урнашкан башка урыннарда һәм (яисә) территория зоналары һәм (яисә) әлеге статьяның З өлешендә күрсәтелгән жир кишәрлекләре чикләрендә (алга таба - ижтимагый фикер алышулар яисә гавами тыңлаулар үткәрелә торган территория) жиһазландырылган мәгълүмат стендларында, ижтимагый фикер алышуларда катнашучыларның курсәтелгән мәгълүматтан яисә гавами тыңлаулардан файдалануын тәэммин итә торган башка ысуулларда таратыла.

9. Ижтимагый фикер алышуларда яисә гавами тыңлауларда каралырга тиешле проектны урнаштыру чорында һәм аңа мәгълүмати материаллар мондый проектның экспозициясе уздырыла. Экспозиция эше барышында экспозициягә килүчеләргә консультация бири, проект турында мәгълүмати материаллар тарату оештырылырга тиеш, ул ижтимагый фикер алышуларда яисә гавами тыңлауларда каралырга тиеш. Экспозициягә килүчеләрне консультацияләү ижтимагый фикер алышулар яисә жирле үзидарә органының яисә үзе төзегән коллегиаль кинәшмә органының (алга таба - ижтимагый фикер алышулар яисә гавами тыңлаулар оештыручы) һәм (яисә) проектны эшләүче вәкилләр тарафыннан гамәлгә ашырыла, ул жәмәгать фикер алышуларында яисә гавами тыңлауларда каралырга тиеш.

10. Жәмәгать фикер алышуларында яисә гавами тыңлауларда каралырга тиешле проектны урнаштыру чорында һәм аңа мәгълүмати материаллар һәм мондый проект экспозицияләрен яисә экспозицияләрен уздыру чорында ижтимагый фикер алышуларда яисә гавами тыңлауларда катнашучылар мондый проектка кагылышлы тәкъдимнәр һәм искәрмәләр кертергә хокуклы:

1) сайт яисә мәгълүмат системалары ярдәмендә (жәмәгать фикер алышулары үткәрелгән очракта);

2) гавами тыңлауларда катнашучыларның жыелышын яисә жыелышларын уздыру барышында язма яисә телдөн рәвештә (гавами тыңлаулар үткәрелгән очракта);

3) ижтимагый фикер алышулар яисә гавами тыңлаулар оештыручи адресына язма рәвештә яисә электрон документ рәвешендә;

4) ижтимагый фикер алышуларда яисә гавами тыңлауларда каралырга тиешле проект экспозициясенә килүчеләрне исәпкә алу юлы белән.

11. Әлеге статьяның 15 өлешендә каралган очрактан тыш, тәкъдимнәр һәм искәрмәләр теркәлергә, шулай ук ижтимагый фикер алышулар яисә гавами тыңлаулар оештыручы тарафыннан мәжбүри каралырга тиеш.

12. Жәмәгать фикер алышуларында яисә гавами тыңлауларда катнашучылар идентификация максатларында үzlәре турында белешмәләр (фамилия, исем, атасының исеме (булган очракта), туу датасы, яшәү (теркәү) урыны адресын - физик затлар өчен тапшыра; исеме, төп дәүләт теркәве номеры, урнашу урыны һәм адресы-юридик затлар өчен) мондый мәгълүматларны раслый торган документлар белән. Тиешле жир кишәрлекләренә һәм (яисә) аларда урнашкан капиталъ төзелеш объектларына һәм (яисә) курсәтелгән капиталъ төзелеш объектларының бер өлеше булган биналарга хокук ияләре булган жәмәгать фикер алышуларында яисә гавами тыңлауларда катнашучылар, шулай ук курсәтелгән капиталъ төзелеш объектларының бер өлеше булган шундый жир кишәрлекләре, капиталъ төзелеш объектлары, биналар турында белешмәләр, күчесез мәлкәтнең бердәм дәүләт реестрыннан һәм мондый жир кишәрлекләренә, капиталъ төзелеш объектларына, курсәтелгән капиталъ төзелеш объектларының бер өлеше булган биналарга аларның хокукларын билгели яисә раслый торган башка документлар тапшыра.

13. Жәмәгать фикер алышуларында катнашучылар турында (фамилиясе, исеме, атасының исеме (булган очракта), туу датасы, яшәү (теркәү) урыны адресы - физик затлар өчен; исеме, төп дәүләт теркәү номеры, урнашу урыны һәм адресы - юридик затлар өчен) белешмәләрне раслаучы документлар тапшыру таләп итеп итеп, әгәр әлеге затлар ижтимагый фикер алышуларда каралырга тиешле проектка яисә мәгълүмат системаларының рәсми сайты яисә мәгълүмат системалары ярдәмендә (әлеге белешмәләрнең рәсми сайтта яисә мәгълүмат системаларында булуы шарты белән) кагылышлы тәкъдимнәр һәм искәрмәләр керткән очракта. Шул ук вакытта белешмәләрне раслау өчен бердәм идентификация һәм аутентификация системасы файдаланылырга мөмкин.

14. Жәмәгать фикер алышуларында яисә гавами тыңлауларда катнашучыларның шәхси мәгълүматларын эшкәрту 2006 елның 27 июлендәге 152-ФЗ номерлы «Шәхси мәгълүматлар турында» Федераль законда билгеләнгән таләпләрне исәпкә алып гамәлгә ашырыла.

15. Жәмәгать фикер алышуларында катнашучы тарафыннан дөрес булмаган белешмәләрне тапшыру факты ачыкланган очракта, тәкъдимнәр һәм искәрмәләр каралмый.

16. Ижтимагый фикер алышуларны яисә гавами тыңлауларны оештыручи жәмәгать фикер алышуларында яисә гавами тыңлауларда каралырга тиешле проектка, жәмәгать фикер алышуларында яисә гавами тыңлауларда катнашучыларның барысына да (шул исәптән ижтимагый фикер алышулар уздырганда рәсми сайтка керү мөмкинлеген, дәүләт һәм муниципаль хезмәтләр курсәтүнен күпфункцияле үзәкләрендә һәм (яисә) Россия Федерациисе

субъектларының дәүләт хакимияте органнары, жирле үзидарә органнары биналарында, аларга караган оешмаларда мәгълүмат системаларын бири юлы белән) тигез файдалану мөмкинлеге тәэммин ителә.

17. Сайт һәм (яисә) мәгълүмат системалары түбәндәге мөмкинлекләрне тәэммин итәргә тиеш:

1) ижтимагый фикер алышуларда катнашучылар тарафыннан кертелгән тәкъдимнәр һәм искәрмәләрнең сайтта һәм (яисә) мәгълүмат системаларында чагылыш табуның тулылығы һәм дөреслеген тикшергәндә;

2) ижтимагый фикер алышулар нәтижәләре турында мәгълүмат тапшыру, ижтимагый фикер алышуда катнашучылар саны.

18. Ижтимагый фикер алышуларны яисә гавами тыңлауларны оештыручи ижтимагый фикер алышулар яисә гавами тыңлаулар беркетмәсен әзерли һәм рәсмиләштерә, анда түбәндәгеләр күрсәтелә:

1) ижтимагый фикер алышулар яисә гавами тыңлаулар беркетмәсен рәсмиләштерү датасы;

2) ижтимагый фикер алышулар яисә гавами тыңлаулар оештыру турында мәгълүмат;

3) ижтимагый фикер алышулар яисә гавами тыңлаулар башлануы турында басылып чыккан хәбәрдә булган мәгълүмат, аны бастырып чыгару датасы һәм чыганагы;

4) жәмәгать фикер алышуларында яисә гавами тыңлауларда катнашучыларның тәкъдимнәре һәм искәрмәләре кабул ителгән срок турында, ижтимагый фикер алышулар яисә гавами тыңлаулар үткәрелә торган территория турында мәгълүмат;

5) жәмәгать фикер алышуларында яисә гавами тыңлауларда катнашучыларның тәкъдимнәрен һәм искәрмәләрен жәмәгать фикер алышуларында яисә гавами тыңлауларда катнашучы һәм дайми яшәүче, чикләрендә ижтимагый фикер алышулар яисә гавами тыңлаулар үткәрелә торган территориядә, жәмәгать фикер алышуларының, гавами тыңлауларның башка катнашучыларының тәкъдимнәрен һәм искәрмәләрен аерып.

19. Ижтимагый фикер алышулар яисә гавами тыңлаулар беркетмәсенә жәмәгать фикер алышуларында катнашучылар яисә гавами тыңлауларда катнашучылар турындагы белешмәләрне (фамилиясен, исемен, атасының исемен (булган очракта), туу датасын, яшәү (теркәү) урынының адресын - физик затлар өчен; исемен, төп дәүләт теркәве номерын, тору урынын һәм адресын - юридик затлар өчен) үз эченә алган жәмәгать фикер алышуларында яисә гавами тыңлауларда катнашучылар исемлеге күшүп бирелә.

20. Жәмәгать фикер алышуларында яисә гавами тыңлауларда каралган проектка кагылышлы тәкъдимнәр һәм искәрмәләр керткән жәмәгать фикер алышуларында яисә гавами тыңлауларында катнашучы әлеге катнашучы керткән тәкъдимнәрне һәм кисәтүләрне үз эченә алган жәмәгать фикер алышулары яисә гавами тыңлаулар беркетмәсеннән өзөмтә алырга хокуклы.

21. Ижтимагый фикер алышулар яисә гавами тыңлаулар беркетмәсе нигезендә ижтимагый фикер алышулар яисә гавами тыңлаулар оештыручи ижтимагый фикер алышулар яисә гавами тыңлаулар нәтижәләре турында бәяләмә әзерли.

22. Ижтимагый фикер алышулар яисә гавами тыңлаулар нәтижәләре турында бәяләмәдә түбәндәгеләр күрсәтлергә тиеш:

1) ижтимагый фикер алышулар нәтижәләре яисә гавами тыңлаулар турында бәяләмәне рәсмиләштерү датасы;

2) ижтимагый фикер алышуларда яисә гавами тыңлауларда каралған проект исеме, ижтимагый фикер алышуларда яисә гавами тыңлауларда катнашучыларның саны түрінде белешмәләр;

3) ижтимагый фикер алышулар яисә гавами тыңлаулар беркетмәсендөреквизитлары, аның нигезендө ижтимагый фикер алышулар яисә гавами тыңлаулар нәтижәләре түрінде бәяләмә әзерләнгән;

4) ижтимагый фикер алышуларда яисә гавами тыңлауларда катнашучыларның тәкъдимнәрен һәм искәрмәләрен, ижтимагый фикер алышуларда яисә гавами тыңлауларда катнашучы һәм дайми яшәүче гражданнарның тәкъдимнәрен һәм кисәтүләрен бүлеп, керту тәкъдимнәрен һәм искәрмәләрен, ижтимагый фикер алышулар яисә гавами тыңлаулар үткәрелә торған территориядә дайми яшәүче гражданнарның тәкъдимнәрен һәм искәрмәләрен карат тоту. Жәмәгать фикер алышуларында яисә гавами тыңлауларда берничә катнашучы тарафыннан бертөрле тәкъдимнәр һәм искәрмәләрне гомумиләштеру рөхсәт ителә;

5) ижтимагый фикер алышуларны яисә гавами тыңлауларны оештыручының ижтимагый фикер алышуларда катнашучылар тарафыннан кертелгән фикер алышуларны яисә гавами тыңлауларны исәпкә алуның максатка ярашлылығы яисә максатка ярашсызлығы түрінде дәлилләнгән тәкъдимнәре һәм ижтимагый фикер алышулар яисә гавами тыңлаулар нәтижәләре буенча нәтижәләр.

23. Ижтимагый фикер алышулар һәм гавами тыңлаулар нәтижәләре түрінде бәяләмә муниципаль хокукий актларны, башка рәсми мәгълүматны рәсми бастырып чыгару өчен билгеләнгән тәртиптә бастырып чыгарылырга тиеш һәм сайтта һәм (яки) мәгълүмат системаларында урнаштырыла.

24. Муниципаль берәмлек уставы һәм (яисә) муниципаль берәмлек вәкиллекле органының норматив хокукий акты белән әлеге кодекс нигезләмәләре нигезендө билгеләнә:

1) проектлар буенча жәмәгатьчелек фикер алышуларын яисә ачык тыңлауларын оештыру һәм уздыру тәртибе;

2) ижтимагый фикер алышуларны яисә ачык тыңлауларны оештыручы;

3) жәмәгать фикер алышуларын яисә ачык тыңлауларны үткәру вакыты;

4) сайт һәм (яки) мәгълүмат системалары;

5) ижтимагый фикер алышуларның яисә ачык тыңлауларның башлануы түрінде хәбәр итү урнаштырылган мәгълүмат стендларына карата таләпләр;

6) ижтимагый фикер алышуларның яисә ачык тыңлауларның башлануы түрінде хәбәр итү формасы, ижтимагый фикер алышуларның яисә гавами тыңлауларның беркетмәсен әзерләү һәм рәвеше, ижтимагый фикер алышуларның яисә ачык тыңлауларның нәтижәләре түрінде бәяләмә әзерләү тәртибе һәм рәвеше;

7) ижтимагый фикер алышуларда яки гавами тыңлауларда каралырга тиешле проект экспозициясен үткәру тәртибе, шулай ук жәмәгать фикер алышуларында яисә гавами тыңлауларда каралырга тиешле проект экспозициясенә килүчеләргә консультация бирү тәртибе.

25. Ижтимагый фикер алышулар яисә гавами тыңлаулар нәтижәләре түрінде бәяләмә бастырылган көнгә кадәр территорияләрне төзекләндерү кагыйдәләре проектлары буенча жәмәгать фикер алышулары яисә гавами тыңлаулары башлану түрінде хәбәр итү басылып чыккан көненнән алып, жәмәгать тыңлаулары яисә гавами тыңлаулар нәтижәләре түрінде бәяләмә бастырылган көнгә кадәр муниципаль берәмлек уставы һәм (яисә) муниципаль

беремлекнең вәкиллекле органының норматив хокукий акты белән билгеләнә һәм бер айдан да ким булмаска тиеш.

3 бүлек. Кагыйдәләр гамәлгә көргөнче барлыкка килгән күчемсез милектән файдалану хокуклары.

11 статья. Элек барлыкка килгән хокукларга кагылышлы ғомуми нигезләмәләр.

1. Әлеге кагыйдәләрне гамәлгә керткәнче кабул ителгән « Яңа Троицкий авыл җирлеге» муниципаль берәмлекенең җирдән файдалану һәм төзелеш мәсьәләләре буенча муниципаль һәм башка хокукий актлары әлеге кагыйдәләргә каршы килми торган өлештә кулланыла.

2. Әлеге кагыйдәләрне гамәлгә керткәнче, физик һәм юридик затларга бирелгән төзелешкә рәхсәтләр гамәлдә була.

3. Әлеге кагыйдәләрне гамәлгә керткәнче законлы нигезләрдә булган күчемсез милек объектлары яисә әлеге кагыйдәләргә үзгәрешләр керткәнче әлеге объектларга туры килмәгән очракта әлеге кагыйдәләргә туры килми.:

1) тиешле территориаль зоналар өчен рәхсәт ителгән дип аталмаган куллану төренә (төрләренә) ия;

2) тиешле территориаль зоналар өчен рәхсәт ителгән дип исемләнгән файдалану төренә (төрләренә) ия, әмма тиешле объектларны урнаштыру карапмаган санитар-яклау зоналарында һәм су саклау зоналарында урнашкан;

3) әлеге Кагыйдәләрдә тиешле территориаль зоналарга карата билгеләнгән күрсәткечләрнең параметрлары кимрәк (җир кишәрлекләренең мәйданы һәм линия үлчәмнәре, төзелеш корылмаларының чикләре чигенеше) яисә күбрәк (төзелеш тығызлығы - биеклек/катлылық, төзелеш проценты, җир кишәрлекенән файдалану коэффициенты) була.

4. Әлеге статьяның 3 өлешендә күрсәтелгән күчемсез милек объектларыннан файдалану әлеге Кагыйдәләрнең 12 статьясы нигезендә Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 36 статьясы 8-10 өлешләре белән билгеләнә:

1) Шәһәр төзелеше регламентына туры килми торган җир кишәрлекләре яисә капиталъ төзелеш объектлары, рәхсәт ителгән файдалану төрләре, инч чик (минималь һәм (яисә) максималь күләмнәре һәм инч чик параметрлары аларны шәһәр төзелеше регламентына туры китерү сргы билгеләнмичә файдаланылырга мөмкин, моңа мондый җир кишәрлекләренән һәм капиталъ төзелеш объектларыннан файдалану кешенең тормышы яисә сәламәтлеге өчен куркыныч, әйләнә-тирә мохит, мәдәни мирас объектлары өчен куркыныч булган очраклар керми;

2) Әлеге статьяның 4 өлешендәге 1 пунктчасында курсәтелгән капиталъ төзелеш объектларын реконструкцияләү мондый объектларны шәһәр төзелеше регламентына туры китерү юлы белән яисә аларның рәхсәт ителгән төзелешнең инч чик параметрларына туры килмәвен киметү юлы белән генә гамәлгә ашырылырга мөмкин. Күрсәтелгән җир кишәрлекләренән һәм капиталъ төзелеш объектларыннан рәхсәт ителгән файдалану төрләрен үзгәрту аларны җир кишәрлекләренән һәм капиталъ төзелеш объектларыннан рәхсәт ителгән файдалануның шәһәр төзелеше регламентында билгеләнгән төрләренә туры китерү юлы белән гамәлгә ашырылырга мөмкин;

3) Әлеге статьяның 4 өлеше 1 пунктчасында курсәтелгән җир кишәрлекләренән һәм капиталъ төзелеш объектларыннан файдалану кеше гомере яисә сәламәтлеге, әйләнә-тирә мохит, мәдәни мирас объектлары өчен

дәвам иткөн һәм куркыныч булган очракта, федераль законнар нигезендә мондый җир кишәрлекләрен һәм объектларны куллануны тыю салынырга мөмкин;

5. Ҙир кишәрлекләренең үз белдеге белән шәгыльләнүенә, үз белдеге белән эшләүче җир кишәрлекләреннән файдалануга, үз белдеге белән төзелешкә, үз белдеге белән төзелешләрдән файдалануга карата мөнәсәбәтләр гамәлдәге законнар белән җайга салына.

12 статья. Кагыйдәләргә туры килми торган күчемсез милек объектларыннан файдалану һәм төзелеш үзгәрешләре.

1. 11 статьяның 3 өлешендә курсәтелгән, шулай ук әлеге Кагыйдәләргә үзгәрешләр кертелгәннән соң әлеге кагыйдәләргә туры килмәгән күчемсез милек объектлары аларны әлеге кагыйдәләргә туры китерү сргын билгеләмичә файдаланырга мөмкин.

Бер үк вакытта әлеге кагыйдәләргә дә, техник регламентларга да (билгеләнгән тәртиптә үз көченә кергәнчегә кадәр - «Техник җайга салу турында» Федераль законга һәм Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексына каршы килми торган өлешендә норматив техник документлар) туры килмәүче капиталь төзелеш объектларын төзиләр, ә алардан файдалану кешеләр тормышы һәм сәламәтлеге өчен, әйләнә-тире мохит өчен, мәдәни мирас объектлары өчен куркыныч тудыра. Әлеге объектларга карата федераль законнар нигезендә аларны файдалануны дәвам итүне тыю булырга мөмкин.

2. Әлеге кагыйдәләргә туры килми торган капиталь төзелеш объектларының алардан файдалануның төрләрен һәм интенсивлығын, төзелеш параметрларын үзгәрту юлы белән гамәлгә ашырыла торган барлык үзгәрешләре әлеге кагыйдәләргә туры китерү юлы белән генә башкарыла ала.

Әлеге кагыйдәләрнең 11 статьясы 3 өлешенең 1, 2 пунктларында курсәтелгән капиталь төзелеш объектларының мәйданын һәм төзелеш күләмен арттыру рәхсәт ителми. Әлеге объектларда житештерү эшчәнлегенең күләмнәрен һәм интенсивлығын, файдаланыла торган технологияне техник регламентлар белән билгеләнгән иминлек таләпләренә туры китермичә (ә алар үз көченә кергәнчегә кадәр - «Техник җайга салу турында» Федераль законга һәм Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексына каршы килми торган өлешендә норматив техник документлар) арттыру рәхсәт ителми.

Әлеге кагыйдәләрнең 11 статьясындагы 3 өлешенең 3 пунктында курсәтелгән төзелеш параметрлары буенча әлеге кагыйдәләргә туры килми торган капиталь төзелеш объектлары (рәхсәт ителгән чикләр белән чагыштырганда мәйданнарны һәм биеклекләрне арттыра торган норматив чыгу, юл йөрү мөмкинлеген кыенлаштыручи яисә блоклаучы корылмалар) хуплана һәм кулланыла, бу гамәлләр мондый объектларның әлеге кагыйдәләргә туры килмәү дәрәжәсен арттырмау шарты белән кулланыла. Төзелешкә рәхсәтләр нигезендә башкарыла торган курсәтелгән объектларга карата гамәлләр мондый объектларның әлеге кагыйдәләргә туры килмәвен бетерүгә юнәлтелергә тиеш.

Әлеге кагыйдәләргә туры килми торган күчемсез милекне башка файдалануда файдалануның туры килми торган төрен үзгәрту рәхсәт ителми.

4 бүлек. *Жириң кишәрлөгөн яисә капиталь төзелеш объектының файдалануның шартлы рөхсәт ителгөн төренә рөхсәт. Төзелешнен, капиталь төзелеш объектларын реконструкцияләүнен чикле параметрларыннан читкә тайпилуга рөхсәт.*

13 статья. *Жириң участогын яки капиталь төзелеш объектының шартлы рөвештә рөхсәт ителгөн файдалануга рөхсәт бирү.*

1. Жириң кишәрлөгөн яисә капиталь төзелеш объектының куллануның шартлы рөхсәт ителгөн төренә (алға таба - файдалануның шартлы рөхсәт ителгөн төренә рөхсәт бирү) рөхсәт бирү белән кызықсынган физик яисә юридик зат Комиссиягә файдалануның шартлы рөхсәт ителгөн төренә рөхсәт бирү турындагы гаризаны жибәрә. Куллануның шартлы рөхсәт ителгөн төренә рөхсәт бирү турындагы гариза "Электрон имза турында" 2011 елның 6 апрелендәге 63-ФЗ номерлы Федераль закон (алға таба электрон имза куелган) таләпләре нигезендә электрон имза белән имзаланган электрон документ рөвешенәнде жибәрелергә мөмкин.

2. Куллануның шартлы рөхсәт ителгөн төренә рөхсәт бирү турында карап проекты Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексында билгеләнгән тәртиптә үткәрелә торган ижтимагый фикер алышуларда яисә гавами тыңлауларда каралырга тиеш. Жириң кишәрлөгөн яисә капиталь төзелеш объектының файдалануның рөхсәт ителгөн төре әйләнә-тирә мохиткә тискәре йогынты ясарга мөмкин булган очракта, жәмәгать фикер алышулары яки гавами тыңлаулар мондый тискәре йогынтыны куркыныч астына куйган жириң кишәрлекләре һәм капиталь төзелеш объектлары хокук ияләре катнашында үткәрелә.

3. Ижтимагый фикер алышуларны яисә гавами тыңлауларны оештыручи жириң кишәрлеге белән гомуми чикләре булган жириң кишәрлекләреннән файдалануның рөхсәт бирү турында карап проекты буенча ижтимагый фикер алышулар яисә гавами тыңлаулар уздыру турында хәбәрләр жибәрә, аңа карата әлеге рөхсәт соратыла торган жириң кишәрлеге белән гомуми чикләре булган жириң кишәрлекләрендә урнашкан капиталь төзелеш объектларының хокук ияләренә, шуши рөхсәт соратып алына торган, һәм әлеге рөхсәт соратып алына торган капиталь төзелеш объектының бер өлеше булган биналарның хокукка ия булучыларына. Курсәтегендә хәбәрләр кызықсынган затның шартлы рөвештә рөхсәт бирү турында гаризасы алынган көннән соң жиде эш көненнән дә соңга калмыйча жибәрелә.

4. Жәмәгать фикер алышуларын яисә гавами тыңлаулар нәтижәләре турында бәяләмә бастырылганчы аларны уздыру турында муниципаль берәмлек халкына хәбәр иткән көннән алып жәмәгать фикер алышуларын яисә гавами тыңлауларын үткәрү вакыты муниципаль берәмлек уставы һәм (яисә) муниципаль берәмлекнең вәкиллекле органының норматив хокукий акты белән билгеләнә һәм бер айдан да артмаска тиеш.

5. Шартлы рөвештә рөхсәт ителгөн куллану төренә рөхсәт бирү турында карап проекты буенча жәмәгатьчелек фикер алышулары һәм гавами тыңлаулар нәтижәләре турында бәяләмә нигезендә комиссия шартлы рөвештә рөхсәт ителгөн куллану төренә рөхсәт бирү яки мондый рөхсәт бирүдән баш тарту турында тәкъдимнәр әзерли, кабул ителгөн каарның сәбәпләрен курсәтеп, аларны район башлыгына жибәрә.

6. Әлеге статьяның 5 өлешендә курсәтегендә рекомендацияләр нигезендә район башлыгы мондый рекомендацияләр кергән көннән оч көн эчендә шартлы рөвештә рөхсәт ителгөн куллану төренә рөхсәт бирү яки мондый рөхсәт

бирудән баш тарту турында Каар кабул итә. Күрсәтелгән каар муниципаль хокукий актларны, башка мәгълүматны бастырып чыгару өчен билгеләнгән тәртиптә бастырып чыгарылырга тиеш һәм «Интернет»мәгълүмат-телекоммуникация чөлтәрендә муниципаль берәмлек сайтында (муниципаль берәмлек сайты булганда) урнаштырыла.

7. Шартлы рәвештә рәхсәт ителгән куллану тәренә рәхсәт бирү турындагы каар проекты буенча жәмәгатьчелек фикер алышуларын яки гавами тыңлауларын оештыру һәм үткәрү белән бәйле чыгымнарны мондый рәхсәтне бирү белән кызыксынган физик яки юридик зат түли.

8. Капиталь тәзелеш объектының жир участогыннан яисә объектыннан шартлы рәвештә рәхсәт ителгән файдалану тәре шәһәр тәзелеше регламентына жәмәгать фикер алышулары яки физик яки юридик зат инициативасы буенча шартлы рәвештә рәхсәт ителгән файдалану тәренә рәхсәт бирү белән кызыксынучы гавами тыңлаулар үткәргәннән соң жирдән файдалану һәм тәзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр кертү өчен билгеләнгән тәртиптә кертелсә, мондый затка шартлы рәвештә рәхсәт ителгән файдалану тәренә рәхсәт бирү турындагы каар ижтимагый фикер алышулар яисә гавами тыңлаулар үткәрмичә генә кабул ителә.

9. Жирле үзидарә органына Россия Федерациясе Шәһәр тәзелеше кодексының 55.32 статьясындагы 2 өлешендә курсәтелгән дәүләт хакимиите башкарма органыннан, вазыйфай заттан яисә жирле үзидарә органыннан үз белдекләре белән тәзелгән тәзелешне ачыклау турында хәбәрнамәләр кергәннән соң, мондый корылма урнашкан жир кишәрлегенә карата шартлы рәвештә рәхсәт ителгән файдалану тәренә яисә аны сүткәнчегә кадәр яисә билгеләнгән таләпләргә туры китерү очракларыннан тыш, рәхсәт ителми, әгәр әлеге хәбәрнамәне қарау нәтижәләре буенча жирле үзидарә органы тарафыннан дәүләт хакимиятенең башкарма органына, вазыйфай затка, дәүләт учреждениесенә яисә Россия Федерациясе Шәһәр тәзелеше кодексының 55.32 статьясындагы 2 өлешендә курсәтелгән һәм әлеге хәбәрнамә кергән жирле үзидарә органына үз белдеге белән тәзелгән билгеләрнең булмавы йә ирекле тәзелешне жимерү турындагы дәгъваларны канәгатьләндерүдән баш тарту яисә билгеләнгән таләпләргә туры китерү турындагы суд каары законлы көченә керүе хакында хәбәрнамә юлланган булса.

10. Физик яисә юридик зат шартлы рәхсәт ителгән файдалану тәренә яисә мондый рәхсәт бирүдән баш тарту турында каар суд тәртибендә ризасызлык белдерергә хокуклы.

14 статья. Рәхсәт ителгән тәзелешнең чикле параметрларыннан читкә тайпылууга, капиталь тәзелеш объектларын реконструкцияләүгә рәхсәт алу тәртибе.

1. Жир кишәрлекләренең шәһәр тәзелеше регламентында билгеләнгән минималь күләмнәре йә конфигурация, тәзелеш өчен яраксыз инженерлык-геологик яисә башка характеристикалары булган жир кишәрлекләренең хокук ияләре рәхсәт ителгән тәзелешнең чикле параметрларыннан читкә тайпылууга, капиталь тәзелеш объектларын реконструкцияләүгә рәхсәтләр алу өчен мөрәҗәгать итәргә хокуклы.

1.1. Жир кишәрлекләре ияләре рәхсәт ителгән тәзелешнең чикле параметрларыннан читкә тайпылууга, капиталь тәзелеш объектларын реконструкцияләүгә рәхсәтләр алырга хокуклы, әгәр мондый тайпылыш конкрет территориаль зона өчен шәһәр тәзелеше регламентында билгеләнгән капиталь

төзелеш объектларын бер яисә берничә ин чик параметрны бер мәртәбә үзгәрту, реконструкцияләу максатларында ун проценттан артмаган очракта.

2. Рөхсәт ителгән төзелешнен, капиталь төзелеш объектларын реконструкцияләүнең ин чик параметрларыннан читләшү, техник регламентлар таләпләрен үтәгендә, аерым жир кишәрлеге өчен рөхсәт ителә.

3. Рөхсәт ителгән төзелешнең чик параметрларыннан тайпылууга, капиталь төзелеш объектларын реконструкцияләүгә рөхсәт алуда кызыксынган зат комиссиягә мондый рөхсәт бирү турында гариза жибәрә. Рөхсәт ителгән төзелешнең чик параметрларыннан читкә тайпылууга, капиталь төзелеш объектларын реконструкцияләүгә рөхсәт бирү турындагы гариза электрон имза белән имзаланган электрон документ рәвешендә жибәрелергә мөмкин.

4. Рөхсәт ителгән төзелешнең ин чик параметрларыннан читкә тайпылууга, капиталь төзелеш объектларын реконструкцияләүгә рөхсәт бирү турында карап проекты, әлеге статьяның 1 өлешендә курсәтелгән очрактан тыш, Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексында билгеләнгән тәртиптә үткәрелә торган жәмәгать фикер алышуларында яисә гавами тыңлауларда каралырга тиеш. Рөхсәт ителгән төзелешнең чикле параметрларыннан тайпылууга, капиталь төзелеш объектларын реконструкцияләүгә рөхсәт бирү турындагы карап проекты буенча ижтимагый фикер алышуларны оештыру һәм үткәру белән бәйле чыгымнар мондый рөхсәт бирү белән кызыксынучы физик яисә юридик зат йөртә.

5. Рөхсәт ителгән төзелешнең, капиталь төзелеш объектларын реконструкцияләүнең ин чик параметрларыннан тайпылууга рөхсәт бирү турында карап проекты буенча ижтимагый фикер алышулар яисә гавами тыңлаулар нәтижәләре турында бәяләмә нигезендә комиссия мондый фикер алышулар яисә тыңлаулар тәмамланган көннән алыш унбиш эш көне эчендә мондый рөхсәт бирү турында яисә мондый рөхсәтне бирүдән баш тарту турында тәкъдимнәр әзерли һәм кабул ителгән каарның сәбәпләрен курсәтеп, курсәтелгән тәкъдимнәрне жирле администрация башлыгына жибәрә.

6. Әлеге статьяның 5 өлешендә курсәтелгән тәкъдимнәр кергән көннән алыш жиде көн эчендә район башлыгы рөхсәт ителгән төзелешнең ин чик параметрларыннан тайпылууга, капиталь төзелеш объектларын реконструкцияләүгә яисә, кабул ителгән каарның сәбәпләрен курсәтеп, мондый рөхсәт бирүдән баш тартуга рөхсәт бирү турында карап кабул итә.

6.1. Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 55.32 статьясы 2 өлешендә курсәтелгән дәүләт хакимиите башкарма органыннан, вазыйфаи заттан, дәүләт учреждениесеннән яисә жирле үзидарә органыннан рөхсәтsez төзелгән корылманы ачыклау турында жирле үзидарә органына хәбәр кергән көннән, мондый төзелеш урнашкан жирдә, аны жимергәнче яисә билгеләнгән таләпләргә туры китергәнче жир кишәрлегенә карата рөхсәт ителми, моңа жирле үзидарә органы тарафыннан әлеге хәбәрнамәне карау нәтижәләре буенча дәүләт хакимиите башкарма органына, вазыйфаи затка, дәүләт учреждениесенә яисә жирле үзидарә органына тапшырылган очраклар керми, алар Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 55.32 статьясы 2 өлешендә курсәтелгән һәм ирекле төзелеш билгеләре булмау яисә үз белдеге белән төзелгән корылманы жимерү турындагы дәгъваларны канәгатъләндерүдән баш тарту яки аны билгеләнгән таләпләргә туры китерү турындагы суд каары законлы көченә кертелмәве турында хәбәрнамә юлланган.

7. Физик яки юридик зат рөхсәт ителгән капиталь төзелеш, реконструкция объектларының чик параметрларыннан читләштерүгә рөхсәт бирү яки мондый

рөхсөт бирүдөн баш тарту турындағы каарны суд тәртибендө бәхәсле дип иғълан итәргө хокуқлы.

5 бүлек. Территорияне планлаштыру буенча документлар.

15 статья. Территорияне планлаштыру буенча документлар.

1. Территорияне планлаштыру буенча документлар әзерләү территорияләрне тотрыклы үстерүнә тәэммин итү, шул исәптән планлаштыру структурасы элементларын бүлеп би्रү, жир кишәрлекләре чикләрен билгеләү, капиталъ төзелеш объектларын урнаштыру зоналары чикләрен билгеләү максатларында гамәлгә ашырыла.

2. Территорияне планлаштыру документларын әзерләү территориаль планлаштыру документлары, жирдән файдалану һәм төзелеш алыш бару кагыйдәләре (линия объектларын урнаштыруны күздә tota торган территориине планлаштыру документларын әзерләүдән тыш), урман хужалыгы регламенты, коммуналь инфраструктура системаларын комплекслы үстерү, транспорт инфраструктурасын комплекслы үстерү, социаль инфраструктураны комплекслы үстерү, шәһәр төзелешен проектлау нормативлары, юл хәрәкәтен оештыруның комплекслы схемалары, «Россия Федерациясендә юл хәрәкәтен оештыру турында һәм Россия Федерациясенең аерым закон актларына үзгәрешләр керту хакында» Федераль законның 11 статьясындагы 1 өлешендә курсәтелгән, инженерлык эзләнүләре материалларын һәм нәтижәләрен, Россия Федерациясе халыкларының мәдәни мирас объектларының (тарихи һәм мәдәни ядкарьләренең) бердәм дәүләт реестрына кертелгән мәдәни мирас объектлары территорииләре чикләрен, ачыкланган мәдәни мирас объектлары территорииләре чикләрен, территорииләрдән файдалануның максус шартлары булган зона чикләрен исәпкә алыш, техник регламентлар, кагыйдәләр сводлары таләпләре нигезендә максус сакланучы табигать территориисе турындағы нигезләмәләр нигезендә, юл хәрәкәтен оештыруның нәтижәлелеген тәэммин итү таләпләре нигезендә гамәлгә ашырыла, әгәр Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 45 статьясындагы 10.2 өлешендә башкасы каралмаган булса.

3. Территорияне планлаштыру документларын әзерләү төзелгән яисә төзелергә тиешле территорииләргә карата гамәлгә ашырыла.

4. Территорияне планлаштыру документларының төрләре тубәндәгеләр:

- 1) территорияне планлаштыру проекты;
- 2) территорияне ызанлау проекты.

5. Чикләрендә территориине комплекслы үстерү әшчәнлеген гамәлгә ашыру күздә тотылмаган, шулай ук линия объектларын урнаштыру планлаштырылмаган территориягә карата территориине ызанлау проектын Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 43 статьясындагы 2 өлешендә каралган максатларда әзерләү рөхсәт ителә.

6. Территорияне планлаштыру проекты территориине ызанлау проектын әзерләү өчен нигез булып тора, мона Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 41 статьясындагы 5 өлешендә каралган очраклар керми.

7. Территорияне планлаштыру проекты территорияне ызанлау проектын әзерләү өчен нигез булып тора, монда әлеге статьяның 5 өлешендә караплан очраклар керми. Территорияне ызанлау проектын әзерләү территорияне планлаштыру проекты составында яисә аерым документ рәвешендә гамәлгә ашырыла.

16 статья. Территорияне планлаштыру документларын әзерләү тәртибе.

1. Территорияне планлаштыру документларын әзерләү турындагы караплар, Россия Федерациясе Шәһәр төzelеше кодексының 45 статьясындагы 1.1 һәм 12.12 өлешендә курсәтелгән очраклардан тыш, вәкаләтле федераль башкарма хакимият органнары, Россия Федерациясе субъектының башкарма хакимияте органнары, жирле үзидарә органнары тарафыннан кабул ителә.

Россия Федерациясе Шәһәр төzelеше кодексының 45 статьясындагы 2 - 4.2 һәм 5.2 өлешләрендә курсәтелгән очраклардан тыш, территорияне планлаштыру документларын әзерләү турындагы карап курсәтелгән органнар инициативасы буенча яисә территорияне планлаштыру документларын әзерләү турындагы физик яисә юридик затлар тәкъдимнәре нигезендә жирле үзидарә органы тарафыннан кабул ителә.

Россия Федерациясе Шәһәр төzelеше кодексының 45 статьясындагы 1 өлешендә курсәтелгән кызыксынган затлар территорияне планлаштыру документларын әзерләгән очракта, жирле үзидарә органы тарафыннан территорияне планлаштыру документларын әзерләү турында карап кабул иту таләп ителми.

2. Курсәтелгән карап муниципаль хокукый актларны, башка рәсми мәгълүматны рәсми бастырып чыгару өчен билгеләнгән тәртиптә мондый карап кабул ителгән көннән алып өч көн эчендә басылып чыгарга һәм «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация чөлтәрендә жирлекнең рәсми сайтында (жирлекнең рәсми сайты булганда) урнаштырылырга тиеш.

3. Территорияне планлаштыру документларын әзерләү турындагы карап басылып чыккан көннән алып физик яисә юридик затлар жирле үзидарә органына территорияне планлаштыру документларын әзерләү һәм тоту тәртибе турында үз тәкъдимнәрен тапшырырга хокуклы.

4. Территорияне планлаштыру документларының составы һәм эчтәлеге Россия Федерациясе Шәһәр төzelеше кодесы таләпләренә туры килергә тиеш, территориянен үзенчәлеген һәм анда планлаштырылган капитал төzelеш объектларын урнаштыруны исәпкә алып, территорияне планлаштыру документларын әзерләү биремендә төгәлләштереләчәк.

5. Территорияне планлаштыру документларын әзерләү, курсәтелгән органнар буйсынуындагы муниципаль (бюджет яисә автоном) учреждениеләр тарафыннан мәстәкайль рәвештә йә алар жәлеп итә торган дәүләт һәм муниципаль ихтыяҗларны тәэммин иту өчен товарлар, эшләр, хезмәт курсәтуләрне сатып алулар өлкәсендәге контракт системасы турындагы Россия Федерациясе законнары нигезендә төzelгән дәүләт яисә муниципаль контракт контракты нигезендә дәүләт һәм муниципаль ихтыяҗларны сатып алулар, башка затлар тарафыннан гамәлгә ашырыла, монда Россия Федерациясе Шәһәр төzelеше кодексының 45 статьясындагы 1.1 өлешендә караплан очраклар керми. Территорияне планлаштыру документларын әзерләү, шул исәптән федераль әһәмияттәге объектларны, региональ әһәмияттәге объектларны, жирле әһәмияттәге объектларны урнаштыруны күздә tota торган

документларны өзөрлөү физик яисә юридик затлар тарафыннан аларның акчалары исәбеннән гамәлгә ашырылырга мөмкин.

6. Территорияне планлаштыру проектлары һәм территорияне ызанлау проектлары алар расланганчыга кадәр жәмәгать фикер алышуларында яисә гавами тыңлауларданичшиксе з каралырга тиеш. Территорияне планлаштыруның күрсәтелгән проектына һәм (яисә) территорияне ызанлау проектына аларның аерым өлешиләрен раслау юлы белән үзгәрешләр кертелгән очракта, ижтимагый фикер алышулар яисә гавами тыңлаулар мондый раслана торган өлешиләргә карата үткәрелә

Территорияне планлаштыру проекты һәм территорияне ызанлау проекты буенча ижтимагый фикер алышулар яисә гавами тыңлаулар Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 43 статьясындагы 12 өлешиендә һәм 45 статьясындагы 22 өлешиендә каралган очракларда, шулай ук территориине планлаштыру проекты һәм территориине ызанлау проекты тубәндәгеләргә карата әзерләнгән очракта үткәрелми:

1) жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләре приаэродром территорииясенде билгеләнгән күчесез милек объектларыннан файдалануның чикләуләренә туры килгән очракта;

2) бакчачылык яисә яшелчәчелек белән шөгыльләнү өчен коммерциягә карамаган бакчачылык ширкәтенә бирелгән жир кишәрлеге чикләрендә территориияләр;

3) урман фонды жирләре чикләрендә линия объектларын урнаштыру территориияләре.

7. Территорияне планлаштыру проекты һәм территориине ызанлау проекты буенча ижтимагый фикер алышулар яисә гавами тыңлаулар, Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 46 статьясы нигезләмәләрен исәпкә алып, 5.1 статьясында билгеләнгән тәртиптә уздырыла.

8. Жәмәгать фикер алышулары яисә гавами тыңлаулар нәтижәләре турында бәяләмә басылып чыккан көнгә кадәр муниципаль берәмлек уставы һәм (яисә) муниципаль берәмлек вәкиллекле органының норматив хокукий акты белән билгеләнә һәм кимендә бер ай һәм өч айдан артыграк була алмый.

9. Район башлыгы территориине планлаштыру проекты буенча ижтимагый фикер алышулар яисә гавами тыңлаулар беркетмәсен, территориине ызанлау проектын һәм ижтимагый фикер алышулар яки гавами тыңлаулар нәтижәләре турында бәяләмәне исәпкә алып, территориине планлаштыру документларын раслау турында карап кабул итә яисә мондый документларны кире кага һәм аны жәмәгать фикер алышулары яисә гавами тыңлаулар нәтижәләре турында бәяләмә басылып чыккан көннән егерме эш көннәннән дә соңга калмычка, ә Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 46 статьясы нигезендә ижтимагый фикер алышулар яисә гавами тыңлаулар үткәрелмәгән очракта, Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 46 статьясындагы 4 өлешиендә күрсәтелгән срокта, эшләп бетерергә жиберә.

10. Территорияне планлаштыру буенча расланган документлар (территорияне планлаштыру проектлары һәм территориине ызанлау проектлары) муниципаль хокукий актларны, башка рәсми мәгълүматны рәсми бастырып чыгару өчен билгеләнгән тәртиптә, күрсәтелгән документларны раслаган көннән алып жиде көн эчендә бастырып чыгарылырга тиеш һәм «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация чөлтәрендә муниципаль берәмлекнең рәсми сайтында (муниципаль берәмлекнең рәсми сайты булса) урнаштырылырга тиеш.

11. Урнаштыру өчен дәүләт яисә муниципаль ихтыяжлар өчен жир кишәрлекләре алу рәхсәт ителә торган федераль әһәмияттәге объектларны, региональ әһәмияттәге объектларны яисә жирле әһәмияттәге объектларны урнаштыруны құздә тоткан территорияне планлаштыру проекты расланганчыга кадәр дәүләт хакимияте органы яисә жирле үзидарә органы белән, Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 45 статьясындагы 22 өлешендә каралған очрактан тыш, дәүләт яисә муниципаль ихтыяжлар өчен жир кишәрлекләрен тартып алу турында каарлар кабул итүгә вәкаләтле орган белән килештерелергә тиеш. Территорияне планлаштыру проектын күрсәтелгән дәүләт хакимияте органы яисә жирле үзидарә органы белән килештеру предметы федераль әһәмияттәге объектларны, региональ әһәмияттәге объектларны яисә жирле әһәмияттәге объектларны планлаштырып урнаштыру зоналары чикләрен планлаштыру проектында каралған чикләрдән гыйбарәт.

12. Федераль әһәмияттәге объектны, региональ әһәмияттәге объектны, муниципаль районның жирле әһәмияттәге объектын урнаштыру максатларында яисә башка объектны жирлек, шәһәр округы чикләрендә урнаштыру максатларында әзерләнгән һәм раслау вәкаләтле федераль башкарма хакимият органы, Россия Федерациясе субъекты башкарма хакимиятенең вәкаләтле органы, муниципаль районның вәкаләтле жирле үзидарә органы тарафыннан гамәлгә ашырыла торган территорияне планлаштыру документлары расланганчыга кадәр әлеге жирлек башлыгы белән килештерелергә тиеш, моңа Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 45 статьясы 22 өлешендә каралған очрак керми. Килештеру предметы күрсәтелгән объектларны планлаштырып урнаштыру чикләрендә күрсәтелгән объектларны урнаштыру планлаштырыла торган территориаль зоналар өчен билгеләнгән шәһәр төзелеше регламентларын (линия объектларыннан тыш) үтәү өлешендә жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә туры килү, шулай ук территориянең коммуналь, транспорт, социаль инфраструктура объектлары белән тәэмин ителешенең факттагы күрсәткечләрен һәм күрсәтелгән объектларның халық өчен территориаль үңайлыкның факттагы күрсәткечләрен саклауны тәэмин итү.

Территорияне планлаштыру буенча күрсәтелгән документларны алган көннән алып унбиш эш көне эчендә жирлек башлыгы мондый документларны раслауга вәкаләтле органга мондый документларны килештерүне яисә аны килештерүдән баш тартуны жибәрә.

13. Федераль әһәмияттәге линия объектын, региональ әһәмияттәге линия объектын, жирле әһәмияттәге линия объектын планлаштыруға, реконструкцияләүгә бәйле рәвештә территорияне планлаштыруның расланган проекты нигезендә гамәлдәге линия объектын яисә линия объектларын реконструкцияләү кирәк булган очракта, гамәлдәге линия объектын яисә линия объектларын мондый реконструкцияләү территорияне планлаштыруның күрсәтелгән проекты нигезендә гамәлгә ашырылырга мөмкин (гамәлдәге линия объектын яисә линия объектларын мондый реконструкцияләү өчен территорияне планлаштыру проектын эшләү таләп итеп мөгәрән очраклардан тыш). Шул ук вакытта территорияне планлаштыруның күрсәтелгән проекты, Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 45 статьясындагы 22 өлешендә каралған очрактан тыш, федераль әһәмияттәге линия объектын, региональ әһәмияттәге линия объектын, жирле әһәмияттәге линия объектын, жирле әһәмияттәге линия объектын планлаштыру проектын раслау өчен вәкаләтле дәүләт хакимияте органы яисә жирле үзидарә органы белән

килештерелергә тиеш. Мондый килештерүнен предметы булып гамәлдәге линия объектын яисә федераль әһәмияттәге линия объектын планлаштыру, реконструкцияләү, региональ әһәмияттәге линия объектын, жирле әһәмияттәге линия объектын планлаштыру проектында каралган планлаштырылган планлаштырылган урнаштыру зоналарының яисә линия объектларының чикләре тора. Территорияне планлаштыру проектын мондый килештерү срокы курсәтелгән дәүләт хакимиите органына яисә жирле үзидарә органына көргөн көннән алып унбиш эшчедән артып китә алмый. Шуши унбиш эш көне узганнын соң курсәтелгән органнар федераль әһәмияттәге линия объектын, региональ әһәмияттәге линия объектын, жирле әһәмияттәге линия объектын планлаштыру, реконструкцияләү максатларында территорияне планлаштыру проектын раслауга вәкаләтле дәүләт хакимиите органына яисә жирле үзидарә органына тапшырылмаган очракта, территорияне планлаштыруның әлеге проектына карата әлеге каршы килү килештерелгән дип санаала.

14. Территорияне планлаштыру проектына линия объектын төзүне, реконструкцияләүне күздә тоткан үзгәрешләр кертелгән очракта, линия объектын һәм (яисә) сыйыкча объект составына керүче капиталъ төзелешнен планлаштырыла торган зонасы мәйданының ун процентын арттыруга яисә киметүгә бәйле, курсәтелгән объектларны планлаштырып урнаштыру зоналары чикләрен төгәлләштерү зарурлығына бәйле рәвештә, Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 45 статьясындагы 12.7 һәм 12.12 өлешләре нигезендә үзгәрешләр юнәлеше таләп ителми, үзгәрешләр керту территорияне планлаштыру проектында каралган планлаштыру каарларына йогынты ясамаган очракта, шулай ук үзгәрешләр керту планлаштыру проектында каралган планлаштыру каарларына йогынты ясамаган һәм дәүләт яисә муниципаль ихтыяжлар өчен жир кишәрлекләрен һәм (яисә) аларда урнашкан күчемсез мөлкәт объектларын тартып алу зарурлығына китермәгән очракта, Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 45 статьясындагы 12.4 өлеше нигезендә килештерүгә.

15. Территорияне планлаштыру проекты, урнаштыру өчен дәүләт яисә муниципаль ихтыяжлар өчен жир кишәрлекләре алу рәхсәт ителә торган федераль әһәмияттәге объектларны, региональ әһәмияттәге объектларны яисә жирле әһәмияттәге объектларны урнаштыру каралган, физик яисә юридик затларга, дәүләт хакимиите органнарына яисә жирле үзидарә органнарына караган яисә бирелгән жир кишәрлекләрендә мондый объектларны урнаштыру планлаштырыла торган зоналары чикләрен билгеләү өлешендә эшләми, әгәр әлеге проектны раслаган көннән алып алты ел эчендә территориине планлаштыру дәүләт яисә муниципаль ихтыяжлар өчен мондый жир кишәрлекләрен тартып алу турында карар кабул ителмәгән булса.

6 бүлек. Жир кишәрлекләрен резервлау һәм алу.

17 статья. Муниципаль ихтыяжлар өчен жирләрне резервлау.

1. Жир кишәрлекләре милекчеләренен, жирдән файдаланучыларның, жир биләүчеләренен, жир кишәрлекләрен арендага алучыларның хокуклары муниципаль ихтыяжлар өчен жирләрне резервлауга бәйле рәвештә чикләнергә мөмкин.

2. Муниципаль ихтыяжлар өчен жирләрне резервлау жир законнарында каралган очракларда, ә муниципаль милектәге һәм гражданнарга һәм юридик затларга бирелмәгән жирләрдә, шулай ук инженерлық, транспорт һәм социаль инфраструктура объектларын, оборона һәм иминлек объектларын

урнаштыруга, махсус сакланылуучы табигать территорияларен төзүгө, сусаклагычлар һәм башка ясалма су объектлары, инфраструктура объектлары, махсус икътисадый зона объектларына урнаштыру планында һәм аңа якын территориине тиешле матди-техник жиһазлауда каралган очракларда гамәлгә ашырыла. Жирләрне резервлау жир асты байлыкларыннан файдалану максатлары өчен кирәкпе жир кишәрлекләренә карата да гамәлгә ашырылырга мөмкин.

3. Муниципаль ихтыяжлар өчен жирләр өч елдан да артык булмаган вакытка резервланырга мөмкин. Муниципаль милектәге һәм гражданнарга һәм юридик затларга бирелмәгән, дингез транспорты, эчке су транспорты, тимер юл транспорты, һава транспорты (шул исәптән һава хәрәкәтен оештыруның бердәм системасы объектлары), транспорт-кучеп утыру төеннәре һәм метрополитен объектларын төзү һәм реконструкцияләү, федераль әһәмияттәге автомобиль юлларын, региональ әһәмияттәге, муниципальара әһәмияттәге, жирле әһәмияттәге һәм дәүләт яисә муниципаль әһәмияттәге башка линия объектларын төзү һәм реконструкцияләү өчен егерме елга кадәр вакытка резервлау рөхсәт ителә.

4. Дәүләт яисә муниципаль ихтыяжлар өчен жирләрне резервлау тәртибе Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан билгеләнә.

18 статья. Муниципаль ихтыяжлар өчен жир кишәрлекләрен тартып алу.

1. Жирле әһәмияттәге объектларны төзү, реконструкцияләү максатларында муниципаль ихтыяжлар өчен жир кишәрлекләрен алу, курсәтелгән объектлар территориаль планлаштыруның расланган документлары һәм территорияне планлаштыруның расланган проектлары белән каралган булса, рөхсәт ителә.

2. Муниципаль ихтыяжлар өчен алына торган жир кишәрлекләре өчен түләү үтәлеме, дәүләт милкендәге яисә муниципаль милектәге һәм тартып алына торган жир кишәрлекләре урынына хосусый милеккә тапшырыла торган жир кишәрлекләренен базар бәясе, дәүләт яисә муниципаль милектәге жир кишәрлекләре урынына алына торган хокукларның базар бәясе, «Россия Федерациясендә бәяләү эшчәнлеге турында» 1998 елның 29 июлендәге 135-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә, жир законнарында билгеләнгән үзенчәлекләрне исәпкә алып билгеләнә.

3. Жир кишәрлекләрен һәм (яисә) аларда урнашкан күчемсез мәлкәт объектларын алар өчен милекчегә яисә башка күчемсез мәлкәткә алмаштыру юлы белән тартып алуны құздә tota торган күчемсез мәлкәтне тартып алу турындагы килешүгө карата сату-алу яисә мене турындагы граждан законнары кагыйдәләре кулланыла.

19 статья. Халык алдынdagы сервитутларны билгеләү.

1. Ачык сервитут Россия Федерациясе Жир кодексының 39.38 статьясында каралган вәкаләтле башкарма хакимият органы яисә жирле үзидарә органы каары белән, гавами сервитут билгеләү турындагы үтенечнамә нигезендә (Россия Федерациясе Жир кодексының 39.39 статьясы) билгеләнә.

2. Дәүләт милкендәге яисә муниципаль милектәге жир кишәрлекенә карата сервитут билгеләү турындагы килешү граждан законнарында, Россия Федерациясе Жир кодексында, башка федераль законнарда билгеләнгән очракларда һәм, аерым алганды, түбәндәге очракларда төzelә:

1) жир кишерлекеннен рөхсөт ителгөн файдалануга комачауламый торган линия объектларын, элемтэ корылмаларын, махсус мәгълүмат билгелөрен һәм яклау корылмаларын урнаштыру;

2) тикшеренү эшләрен башкару;

3) жир асты байлыкларыннан файдалануга бәйле эшләр алып бару.

3. Россия Федерациясе Жир кодексының 39.37 статьясындагы 1, 3 һәм 4 бүлекләрендә каралган максатларда гавами сервитут чикләре объектларны планлаштырып урнаштыру зоналары чикләре белән территорияне планлаштыру документлары нигезендә, ә инженерләр корылмаларын, автомобиль юлларын, тимер юлларны урнаштыру өчен территорияне планлаштыру документларын эшләү таләп ителмәгән очракта, тиешле саклау зоналары күләмнәреннен артмаган чикләрендә билгеләнә.

Ачык сервитутларның эш иту зоналарының чикләре шулай ук жир кишерлекләренең һәм күчмәсез мәлкәтненең башка объектларының дәүләт кадастрында документларында курсәтелә.

4. Ачык сервитут, Россия Федерациясе Жир кодексының 23 статьясындагы 7 пункты нигезләмәләрен һәм тубәндәге чикләүләрне исәпкә алып, гавами сервитут билгеләү турсында үтенечнамәдә курсәтелгән срокка билгеләнә:

1) Россия Федерациясе Жир кодексының 39.37 статьясындагы 1, 3 һәм 4 пунктчаларында каралган максатларда гавами сервитут билгеләнгән очракта ун елдан алып кырык түгиз елга кадәр;

2) Россия Федерациясе Жир кодексының 39.37 статьясындагы 2 пунктчасында каралган максатларда федераль, региональ яисә жирле әһәмияттәге транспорт инфраструктурасы объектларын тәзү, реконструкцияләү, ремонтлау;

3) Россия Федерациясе Жир кодексының 39.37 статьясындагы 5 пунктында каралган максатларда гавами сервитут билгеләнгән очракта бер елдан да артык булмаган вакытка.

20 статья. Шәһәр тәзелеше регламентлары билгеләнмәгән гомуми файдаланудагы территорияләрдән һәм жир кишерлекләреннен файдалану.

1. Шәһәр тәзелеше регламентлары билгеләнми торган гомуми файдаланудагы территорияләрдән һәм жир кишерлекләреннен файдалану аларны закон нигезендә билгеләү белән билгеләнә.

2. Әлмәт муниципаль районның «Яңа Троицкий авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге территориясенең шәһәр тәзелеше зоналашуы картасында, территориаль зоналардан тыш, Әлмәт муниципаль районның

«Яңа Троицкий авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге территориясе дә курсәтлергә мөмкин:

1) шәһәр тәзелеше регламентлары Россия Федерациясе законнары нигезендә билгеләнә торган жир кишерлекләре булган территорияләр;

2) шәһәр тәзелеше регламентлары билгеләнмәгән жирләр (территорияләр) – махсус сакланыла торган табигать территорияләре жирләре, башка жирләр.

3. Әлеге статьяның 2 өлешендә курсәтелгән территорияләрне, жир кишерлекләрен шәһәр тәзелешен зоналаштыру картасында кире алу территорияне планлаштыру документларын эшләү зарурлыгын күздә тота, алар тубәндәгеләр:

- кызыл линияләрне теркәү, билгеләү, үзгәрту юлы белән курсәтелгән территорияләрнен, жир участокларының, шул исәптән гомуми файдаланудагы территорияләрнен хокукуй статусы тәэммин ителәчәк;

- күрсәтелгән территорияләрнен, жир участокларының төрле өлешләрен билгеләячәкләр.

7 бүлек. Йомгақлау нигезләмәләре.

21 статья. Әлеге Кагыйдәләргә үзгәрешләр керту тәртибе.

1. Шәһәр төзелешен зоналаштыру картасының, шәһәр төзелеше регламентларының яисә әлеге Кагыйдәләр текстының теләсә нинди үзгәрешләре әлеге Кагыйдәләр үзгәрешләре дип санала.

2. Әлеге Кагыйдәләргә үзгәрешләр керту турындагы мәсьәләне карау өчен түбәндәгеләр нигез була:

- жирлекнең генераль планына, муниципаль районны территориаль планлаштыру схемасына үзгәрешләр керту нәтижәсендә барлыкка килгән жирләрдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренең, муниципаль районны территориаль планлаштыру схемасының туры килмәве;

- Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан вәкаләтле федераль башкарма хакимият органыннан Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән срокларда үтәү өчен, шәһәр яны территориясендә билгеләнгән, жирдән файдалану һәм жирлек төзу кагыйдәләрендә рөхсәт ителгән, шәһәр яны территориясендәге күчмәсез милек объектларыннан файдалану чикләүләрен бетерү турында күрсәтмәләр, мәжбури башкарма хакимиятнең федераль органыннан килү;

- территориаль зоналар чикләрен үзгәртү, шәһәр төзелеше регламентларын үзгәртү турында тәкъдимнәр килү;

- шәһәр төзелешен зоналаштыру картасында күрсәтелгән, әлеге зоналарның, территорияләрнең урнашу урыннары тасвиrlамасының күчмәсез милекнең Бердәм дәүләт реестрында булган шәһәр төзелеше зоналары картасында күрсәтелгән территорияләрне, мәдәни мирас объектлары территорияләрен файдалануның аерым шартлары булган зоналар чикләренең урнашу урыны турында белешмәләрнең шәһәр төзелеше зоналары картасында күрсәтелгән, әлеге зоналарның, территорияләрнең урнашу урыннары тасвиrlамасында күрсәтелгән дәүләт реестрында күрсәтелгән белешмәләргә туры килмәве;

- шәһәр төзелеше Регламентында билгеләнгән чикләүләрнең тулысынча яки өлешчә федераль, региональ һәм жирле әһәмияттәге истәлекле урыннар территорияләре, территорияләрдән файдалануның махсус шартлары булган зоналар чикләрендә урнашкан, мондый зоналар, территорияләр чикләрендә күчмәсез милек объектларыннан файдалану чикләренә туры килмәве;

- территориядән файдалануның махсус шартлары булган зоналарны билгеләү, үзгәртү, туктату, мәдәни мирас объекты территориясе чикләрен, федераль әһәмияттәге тарихи жирлек территориясен, региональ әһәмияттәге тарихи жирлек территориясен билгеләү, үзгәртү.

3. Әлеге кагыйдәләргә үзгәрешләр керту турындагы тәкъдимнәр комиссиягә жибәрелә:

- федераль башкарма хакимият органнары тарафыннан әлеге Кагыйдәләр федераль әһәмияттәге капитал төзелеш объектларының эшләвенә, урнашуна комачауларга мөмкин булган очракларда;

- әлеге Кагыйдәләр региональ әһәмияттәге капитал төзелеш объектларының эшләвенә, урнашуна комачауларга мөмкин булган очракларда Татарстан Республикасы башкарма хакимиите органнары тарафыннан;

- әлеге Кагыйдәләр муниципаль районның җирле әһәмияттәге капиталь төзелеш объектларының эшләвенә, урнашунына комачауларга мөмкин булган очракларда Әлмәт муниципаль районының җирле үзидарә органнары тарафыннан;

- җирлекнәң, шәһәр округы территориясенен, авылара территорияләрнен тиешле территориясендә жирдән файдалануны һәм төзелешне җайга салу тәртибен камилләштерергә кирәк булган очракларда җирле үзидарә органнары тарафыннан;

- физик яисә юридик затлар тарафыннан инициатив тәртиптә яки әлеге Кагыйдәләрне, җир участокларын һәм капиталь төзелеш объектларын куллану нәтижәсендә нәтижәле файдаланмаса, аларның хокук ияләренә зарар китерә, җир кишәрлекләренең һәм капиталь төзелеш объектларының хакы кими, гражданнарның һәм аларның берләшмәләренең хокуклары һәм законлы мәнфәгатьләре гамәлгә ашырылмыр торган очракларда;

- Россия Федерациясе тарафыннан төзелгән һәм Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан кабул ителгән территорияне комплекслы үстерү турындағы каарны гамәлгә ашыруны тәэммин итүче вәкаләтле федераль башкарма хакимият органы яисә юридик зат;

- Россия Федерациясе субъекты дәүләт хакимиятенең иң югары башкарма органы, территорияне комплекслы үстерү турында каар кабул иткән җирле үзидарә органы, Россия Федерациясе субъекты төзегән һәм Россия Федерациясе субъекты кабул иткән территорияне комплекслы үстерү турында каарны гамәлгә ашыру максатларында территорияне комплекслы үстерү турында шартнамәне төзегән зат тарафыннан яисә территорияне комплекслы үстерү турында каарны гамәлгә ашыруны тәэммин итүче юридик зат тарафыннан.

4. Жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләре Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 31 статьясындағы 3.1 өлеше нигезендә федераль әһәмияттәге объектларны, региональ әһәмияттәге объектларны, муниципаль районның җирле әһәмияттәге объектларын территориаль планлаштыру документларында каалган жирлек, шәһәр округы территорияләрендә (линия объектларыннан тыш) муниципаль районның җирле әһәмияттәге объектларын (линия объектларыннан тыш) урнаштыру мөмкинлеге тәэммин ителмәгән очракта, вәкаләтле федераль башкарма хакимият органы, Россия Федерациясе субъекты башкарма хакимиятенең вәкаләтле органы, муниципаль районның вәкаләтле җирле үзидарә органы жирлек башлыгына, шәһәр округы башлыгына курсәтелгән объектларны урнаштыруны тәэммин итү максатларында жирләрдән файдалану һәм төзелеш алып бару кагыйдәләренә үзгәрешләр кертү турындағы таләпне жибәрә.

5. Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 33 статьясы 2 өлешенең 3 - 6 пунктларында һәм 3.1 өлешендә каалган очракларда жирләрдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр кертү максатларында, шулай ук конкрет территориаль зона өчен шәһәр төзелеше регламентында билгеләнгән рәхсәт ителгән төзелешнең элек билгеләнгән чик параметрлары үзгәртелмәгән, капиталь төзелеш объектларын реконструкцияләгән һәм (яисә) рәхсәт ителгән төзелешнең бер яисә берничә чик параметры бер мәртәбә үзгәртелгән очракта, конкрет территориаль зона өчен шәһәр төзелеше регламентында билгеләнгән капиталь төзелеш объектларын реконструкцияләү, ижтимагый фикер алышулар яисә гавами тыңлаулар уздыруның ун процентыннан артыгына, жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр кертү турында проектны әзерләү хакында

каар кабул иту турындағы хәбәрне бастырып чыгару һәм Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 33 статьясындағы 4 өлешенде каралған комиссияне әзерләү таләп итеп.

6. Территорияне комплекслы үстерү турындағы каарны гамәлгә ашыру максатларында жирләрдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр кертелгән очракта, шул исәптән Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 30 статьясындағы 5.2 өлеше нигезендә, мондый үзгәрешләр территорияне комплекслы үстерү максатларында территорияне планлаштыру проектын раслаган көннән алып туксан көннән дә соңға калмыйча кертелергә тиеш.

7. Жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәреш керту турында тәкъдимнәр кергән көннән алып егерме биш көн эчендә комиссия бәяләмә әзерли, анда жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр керту турында яисә мондый тәкъдимне кире кагу сәбәпләрен күрсәтеп, кире кагу хакында тәкъдимнәр кертелгән булырга тиеш, һәм ул бәяләмәне район башлығына жибәр.

8. Шәһәр яны территорияндә билгеләнгән күчемсез милек объектларынан файдалану чикләренә туры китерүне күздә тоткан жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр керту турындағы закон проекти комиссия тарафынан каралырга тиеш түгел.

9. Район башлығы, комиссия Бәяләмәсендә булган тәкъдимнәрне исәпкә алып, егерме биш көн эчендә жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр керту турында яки әлеге кагыйдәләргә үзгәреш керту турында тәкъдимне кире кагу турында каар кабул итә һәм мондый каарның күчермәсен мөрәжәгать итүчеләргә жибәр.

10. Жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләрне раслау жирле үзидарәнең вәкиллекле органы тарафынан гамәлгә ашырыла, жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр керту турындағы проект жирле үзидарәнең вәкиллекле органы утырышында якындағы утырыштан соң килүче утырышны уздыру көненнән дә соңға калмыйча каралырга тиеш.

11. Жирле үзидарә органына Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 55.32 статьясындағы 2 өлешендә күрсәтелгән дәүләт хакимиите башкарма органынан, вазыйфаи заттан яисә жирле үзидарә органынан үз белдекләре белән төзелешне ачыклау турында хәбәрнамәләр кергән көннән алып, жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә территориаль зонага карата билгеләнүне күздә тоткан үзгәрешләр керту рәхсәт итеп, чикләрендә шундый корылма урнашкан, жир кишәрлекләренән һәм капитал төзелеш объектларынан рәхсәт итеп, файдалану төре, рәхсәт итеп, төзелешнен иң чик параметрлары, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләү, мондый корылманың рәхсәт итеп, файдалану төре һәм параметрлары аның жимерелүенә кадәр яисә билгеләнгән таләпләргә туры китерелгәнчегә кадәр, әлеге хәбәрнамәне қару нәтижәләре буенча жирле үзидарә органы тарафынан дәүләт хакимиятенең башкарма органына, вазыйфаи затка, дәүләт учреждениесенә яисә Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 55.32 статьясындағы 2 өлешендә күрсәтелгән һәм әлеге хәбәрнамә кергән жирле үзидарә органына күрсәтелгән очраклардан тыш, ирекле төзелеш билгеләре булмау яисә ирекле корылманы жимеру турындағы дәгъваларны канәгатьләндерүдән баш тарту яисә билгеләнгән таләпләргә туры китерү турындағы суд каарының законлы көченә керүе хакында хәбәрнамә юллана.

22 статья. Кагыйдәләрне гамәлгә керту турында.

1. Әлеге кагыйдәләр муниципаль хокукий актларны рәсми бастырып чыгару өчен билгеләнгән тәртиптә аларның рәсми басылып чыккан көненнән үз көченә керә.

Жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренең расланган кагыйдәләре территориаль планлаштыруның федераль дәүләт мәгълүмат системасында күрсәтелгән кагыйдәләрне раслаганнан соң ун көннән дә соңга калмыйча урнаштырылырга тиеш.

2. Кагыйдәләр юридик көчкә ия булган хокукий актларга каршы килми торган өлешендә гамәлдә.

**II ӨЛЕШ. ШӘНӘР ТӨЗЕЛЕШЕН ЗОНАЛАШТЫРУ КАРТАСЫ.
ТЕРРИТОРИЯЛӘРНЕ КУЛЛАНУ ШАРТЛАРЫ БУЛГАН ЗОНАЛАР КАРТАЛАРЫ**

8 бүлек. Шәһәр төзелешен зоналаштыру картасы.

Шәһәр төзелешен зоналаштыру картасында:

- 1) территориаль зоналар билгеләнде,
- 2) территорияне махсус куллану шартлары булган зоналар күрсәтелгән;
- 3) гомуми файдаланудагы тәп территориияләр (парклар, скверлар, бульварлар) һәм жирләр (аларга карата шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнми – аеруча саклаулы табигать территориияләре, урман фонды жирләре, су фонды жирләре һәм башкалар) чагылышы мөмкин.

Гомуми файдаланудагы тәп территориияләргә һәм аларга карата шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнмәгән жирләргә карата әлеге Кагыйдәләрнең 13 бүлегендә күрсәтелгән мәгълүмат билгеләнергә мөмкин.

23 статья. Әлмәт муниципаль районның «Яңа Троицкий авыл жирлеге» муниципаль берәмлекенең шәһәр төзелеше зоналаштыру картасы.

1. Әлмәт муниципаль районаны «Яңа Троицкий авыл жирлеге» муниципаль берәмлекенең шәһәр төзелешен зоналаштыру картасы әлеге Кагыйдәләрнең составы булып тора, анда территориаль зоналар чикләре билгеләнә, шулай ук территориияләрне, мәдәни мирас объектлары территориияләре чикләрен аерым куллану шартлары белән тасвирлана.

2. Территориаль зоналарның чикләре һәр жир участогының, жир законнары нигезендә, территориаль зоналар чикләрен кисеп чыгарга мөмкин булган жир кишәрлекенән тыш, бер Территориаль зонага гына каравы таләпләренә җавап бирергә тиеш.

3. Шәһәр төзелешен зоналаштыру картасында территориияләрне файдалануның аерым шартлары булган зоналарның чикләре, мәдәни мирас объектлары территориияләре чикләре мәжбүри рәвештә күрсәтелә. Күрсәтелгән зоналарның чикләре аерым карталарда күрсәтелә ала.

4. Территориаль зоналар чикләре исәпкә алып билгеләнә:

- бер территориаль зона чикләрендә гамәлдәге һәм планлаштырыла торган жир кишәрлекләрен куллану мөмкинлекләрен берләштерү;

- Яңа Троицкий авыл жирлегенең генераль планы, Әлмәт муниципаль районның территориаль планлаштыру схемасы белән билгеләнгән функциональ зоналарны һәм аларның планлаштырыла торган үсеш параметрларын билгеләү;

- Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексы белән билгеләнгән территориаль зоналар;

- территорияне планлаштыру һәм гамәлдәге жирдән файдалану;

- территориаль планлаштыру документлары һәм территорияне планлаштыру документлары нигезендә төрле категорияләрдәге жирләрнен чикләренә планлаштырыла торган үзгәрешләр кертү турында;

- чиктәш жир кишәрлекләрендә урнашкан капиталъ төзелеш объектларына зыян китерү мөмкинлеген булдырмау .

5. Территориаль зоналар чикләре түбәндәгә очракларда билгеләнә::

- линияләренә магистральләр, урамнар, проездлар, разделяющим транспорт агымнары противоположных юнәлешләре

- жирлек чикләре турында;

- қызыл линияләр буенча;

- жир кишәрлекләре чикләре турында;

- табигый объектларның табигый чикләре;

- нигезләнгән башка чикләргә.

6. Территорияләрне файдалануның аерым шартлары булган зоналар чикләре, мәдәни мирас объектлары территорияләре чикләре Россия Федерациясе законнары нигезендә билгеләнә торган территориаль зоналар чикләренә туры килмәскә мөмкин.

7. Әлеге Кагыйдәләрнен II өлешендә санап үтелгән берничә өлешкә бүләп бирелгән жир кишәрлекләренә, башка күчемсез милек объектларына карата һәр карта буенча барлык шәһәр төзелеше регламентлары кулланыла.

8. Әлеге картада чагылдырылган мәгълүмат этаплап әзерләү һәм шәһәр төзелешен зоналаштыру карталарының фрагментларын кабул итүне исәпкә алыш кулланыла.

9 бүлек. Территорияне маҳсус шартлары булган зоналар картасы.

Территорияне файдалануның аерым шартлары булган зоналар картасы әлеге Кагыйдәләрнен состав өлеше булып тора, аларда территориядән файдалануның аерым шартлары булган зоналар чикләре чагыла. Әлеге карталарда чагылдырылган мәгълүмат үз эченә ала:

- житештерү һәм башка объектларның санитар-яклау зоналары;
- үләт базларының санитар-яклау зоналары;
- торбауткәргечләрнен һәм автомобиль юлларының санитар өзелешләре;
- инженерлык коммуникацияләренең сак зоналары;
- эчәргә яраклы су чыганакларын санитар саклау зоналары;
- су саклау зоналары, өске су объектларының яр буе саклау һәм яр буе полосалары;
- файдалы казылма ятмаларының тау бүлекләре;
- мелиорацияләнә торган авыл хужалыгы территорияләре.

24 статья. "Яңа Троицкий авыл жирлеге" муниципаль берәмлеке территориясеннән файдалану буенча маҳсус шартлары булган зоналар картасы.

Әлмәт муниципаль районы «Яңа Троицкий авыл жирлеге» муниципаль берәмлеке территориясен файдалануның аерым шартлары булган зоналар картасы» 2 нче күшымта:

1. СанПиН нигезендә билгеләнгән житештерү объектларының һәм башка объектларның санитар-яклау зоналары 2.2.1/2.1.1.1200-03 »

предприятиеләрнең, корылмаларның һәм башка объектларның санитар-яклау зоналары һәм санитар классификациясе", предприятиеләрнең анкета мәгълүматлары.

2. Үләт базларының Россия Федерациясе Авыл хужалығы министрлыгының 2020 елның 26 октябрендәге 626 номерлы боерыгы белән расланган биологик калдыкларны күчерү, саклау, эшкәрту һәм утильләштерү ветеринария кагыйдәләре нигезендә билгеләнгән санитар-яклау зоналары.

3. Автомобиль юлларының санитар аермалары 42.13330.2011 СП нигезендә билгеләнгән "Шәһәр төзелеше. Шәһәр һәм авыл жирлекләрен планлаштыру һәм төзү».

4. Су саклау зоналары, өске су объектларының яр буе саклау һәм яр буе полосалары:

- Россия Федерациясе Су кодексы нигезендә алып барыла торган су объектларының дәүләт реестрына кертелгән су объектлары;

- аның күләме Россия Федерациясе Су кодексының 6 һәм 65 статьяларында билгеләнгән.

5. Эчәргә яраклы су белән тәэммин итү чыганакларын санитар саклау зоналары «Су белән тәэммин итү чыганакларын һәм эчәргә яраклы сууткәргечләрне санитар саклау зоналары» 2.1.4.1110-02 СанПиН нигезендә билгеләнгән.

6. Файдалы казылма ятмалары чикләре жир асты байлыкларыннан файдаланучылар мәгълүматлары нигезендә билгеләнгән.

25 статья. Мәдәни мирас объектларын саклау шартлары буенча чикләуләр зоналары картасы.

Мәдәни мирас объектларын саклау шартлары буенча чикләуләрнең гамәлдә булган зоналары картасында мәдәни мирас объектларын саклау зоналары бүленергә мөмкин.

Мәдәни мирас объектларын саклау шартлары буенча чикләуләрнең гамәлдә булу зоналарының чикләре тиешле карталарда теркәлә, алар аларны эшләү һәм аларга рәсми расланган документлар статусы бирү белән бәйле рәвештә әлеге кагыйдәләргә үзгәрешләр керту тәртибендә кертелә.

III ӨЛЕШ . ШӘНӘР ТӨЗЕЛЕШЕ РЕГЛАМЕНТЛАРЫ.

10 бүлек. Күчемсез милекне рәхсәт ителгән файдалану тәрләре һәм параметрлары өлешиндә шәһәр төзелеше регламентлары.

26 статья. Шәһәр төзелешен зоналаштыру картасында билгеләнгән территориаль зоналарның тәрләре.

Шәһәр төзелешен зоналаштыру картасында территориаль зоналарның түбәндәгә тәрләре бирелгән:

Билгелә мәләр	Территориаль зоналар исеме
ТОРАК ЗОНАЛАР	
Ж-1	Шәхси торак йортлар төзү зonasы
	ИЖТИМАГЫЙ-ЭШЛЕКЛЕ ЗОНАЛАР
ОД-1	Күп функцияле ижтимагый-эшлекле төзелеш зonasы
	ЖИТЕШТЕРУ-КОММУНАЛЬ ЗОНАЛАРЫ

ПК-1	IV-V класслы куркынычлық житештеру-коммуналь объектлар зонасы
ПК-2	III класслы куркынычлық классындағы житештеру-коммуналь объектлар зонасы
	АВЫЛ ХУЖАЛЫГЫ БИЛГЕЛӨНЕШЕНДӘГЕ ЗОНАЛАР
CX-1	Авыл хужалығы билгеләнешендәге объектларны урнаштыру зонасы
	ИНЖЕНЕРЛЫК-ТРАНСПОРТ ИНФРАСТРУКТУРАСЫ ЗОНАСЫ
ИТ-1	Инженерлік инфраструктурасы зонасы
ИТ-2	Транспорт инфраструктурасы зонасы
	РЕКРЕАЦИОН БИЛГЕЛӨНЕШТӘГЕ ЗОНАЛАР
P-1	Рекреацион билгеләнештәге Зона
P-2	Табигый ландшафтлар зонасы
	МАХСУС БИЛГЕЛӨНЕШТӘГЕ ЗОНАЛАР
CH-1	Махсус билгеләнештәге Зона
CH-2	Махсус билгеләнештәге яшелләндөрү зонасы
CH-3	Үләт базын урнаштыру зонасы
CH-4	Үләт базыннан чикләүлөр зонасы

Шәһәр төзелеше регламентлары. Торак зоналар.

1. Торак зоналар күп катлы торак йортлар, кече һәм урта катлы торак йортлар, шәхси торак йортлар төзү өчен каралган.

Ж1. Шәхси торак йортлар төзү зонасы.

1 нче номерлы индивидуаль торак төзелеше зонасы жирле әһәмияттәге минималь рөхсәт ителгән хезмәтләр жыелмасы белән аерым торучы һәм блокланган индивидуаль торак йортлардан (коттеджлардан) торак районнарны формалаштыруның хокукуй шартларын тәэмин итү өчен бүләп бирелгән.

Жир кишәрлекеннән рөхсәт ителгән файдалану төренен атамасы жир кишәрлекеннән рөхсәт ителгән файдалану тере тасвирламасы	Жир кишәрлекеннән рөхсәт ителгән файдалану төренен атамасы жир кишәрлекеннән рөхсәт ителгән файдалану тере тасвирламасы	Код
Жир кишәрлекләрен һәм капиталъ төзелеш объектларын рөхсәт ителгән файдалануның төп төрләре		
Шәхси торак төзелеше өчен	Торак йортны (өч катлы, биеклеге егерме метрдан да артмаган жир өсте катлары саны белән аерым тора торган бинаны) урнаштыру, ул гражданнар тарафыннан мондый бинада яшәү белән бәйле көнкүреш һәм башка ихтыяжларны канәгатъләндерү өчен билгеләнгән, мөстәкыйль күчемсез милек	2.1

	объектларына бұлу өчен билгеләнмәгән бүлмәләрдән һәм ярдәмче куллану бүлмәләреннән тора); авыл хужалығы культураларын үстерү; шәхси гаражлар һәм хужалық корылмалары урнаштыру	
Шәхси ярдәмче хужалық алып бару өчен	Рөхсәт ителгән куллану тәре тасвиrlамасында күрсәтелгән торак йортны урнаштыру, 2.1 код белән; авыл хужалығы продукциясе житештерү; гараж һәм башка ярдәмче корылмалар урнаштыру; авыл хужалығы терлекләрен тоту	2.2
Блокланган торак төзелеше	Күрше торак йортлар (катлар саны өчтән дә артмаган) белән бер яки берничә уртак дивар (катлар саны уннан да артмаган) булган торак йортны урнаштыру, аларның һәркайсы бер гайләнең яшәу өчен билгеләнгән, күрше йорт яки күрше йортлар белән тыкшынмычы гына, аерым жир кишәрлегендә урнашкан һәм гомуми файдаланудагы территориягә чыгу мөмкинлегенә ия (блокланган төзелештәге торак йортлар).; декоратив һәм жиләк-жимеш ағачлары, яшелчә һәм жиләк-жимеш культуралары үрчетү; шәхси гаражлар һәм башка ярдәмче корылмалар урнаштыру; спорт һәм балалар мәйданчыклары, ял иту мәйданчыклары булдыру;	2.3
Коммуналъ хезмәтләр күрсәту	Су, жылылык, электр, газ белән тәэммин итүче биналар һәм корылмалар урнаштыру, канализация агымнары бүлеп бирү, күчемсез милек объектларын (котельный, су алу җайламалары, чистарту корылмалары, насос станцияләре, сууткәргечләр, электр линияләре, трансформатор подстанцияләре, газуткәргечләр, элемтә линияләре, телефон станцияләре, канализация линияләре, тукталышлар, гаражлар һәм жыештыру һәм авария техникасына хезмәт күрсәту осталанәләре, кар жыю һәм эретү өчен кирәkle корылмалар)	3.1.1

Коммуналь хезмәтләр курсатуне тәэммин итүче оешмаларның административ биналары	Коммуналь хезмәтләр күрсәтүгө бәйле рәвештә физик һәм юридик затларны кабул итү өчен билгеләнгән биналарны урнаштыру	3.1.2
Мәктәпкәчә, башлангыч һәм урта гомуми белем	Мәгариф, мәктәпкәчә, башлангыч һәм урта гомуми белем бирү, балалар ясле, балалар бакчалары, мәктәпләр, лицейлар, гимназияләр, сәнгать, музыка мәктәпләре, белем бирү түгәрәкләре һәм башка оешмалар, шул исәптән укучыларны физик культура белән шәгыльләнү өчен билгеләнгән биналар, спорт корылмалары урнаштыру, спорт белән шәгыльләнү	3.5.1
Жир кишәрлекләрен һәм капиталь төзелеш объектларын шартлы рәвештә рәхсәт ителгән куллану төрләре		
Азкатлы торак төзелеше	азкатлы күпкатлы йортларны урнаштыру (4 катка кадәр биеклектәге күпфатирлы йортлар, мансарның да кертеп); спорт һәм балалар мәйданчыкларын, ял итү мәйданчыкларын төзекләндөрү; торак төзелешенә хезмәт күрсәту объектларын азкатлы күпфатирлы йортның гомуми мәйданы 15 % тәшкил итсә, төзелеп беткән һәм төзелгән-төзекләндөрелгән биналарында урнаштыру.	2.1.1
Социаль хезмәт күрсәту йортлары	Картлар йортларын, балалар йортларын, йорт-ларын, йорт-жирсез гражданнар өчен куну пунктларын урнаштыру; кученеп килергә мәжбүр булганнарны, качаклар дип танылган затларны вакытлыча урнаштыру өчен капиталь төзелеш объектларын урнаштыру	3.2.1
Халыкка социаль ярдәм күрсәту	Психологик һәм түләүсез юридик ярдәм хезмәтләре, социаль, пенсия һәм башка хезмәтләр (халыкны эш белән тәэмmin итү хезмәте, аз керемле гражданнары туендыру пунктлары) өчен билгеләнгән биналарны социаль ярдәм күрсәту һәм социаль яисә пенсия түләүләрен билгеләү мәсьәләләре буенча, шулай ук коммерциягә карамаган иҗтимагый оешмалар: коммерциягә карамаган фондлар, хәйрия оешмалары,	3.2.2

	кызыксынулар буенча клублар урнаштыру өчен урнаштыру	
Элемтә хезмәтләре күрсәту	Почта, телеграф, шәһәрара һәм халықара телефон элемтәсе хезмәтләре күрсәту пунктларын урнаштыру өчен билгеләнгән биналарны урнаштыру	3.2.3
Көнкүреш хезмәте	Халыкка яисә көнкүреш хезмәтләре күрсәту өчен билгеләнгән капиталь төзелеш объектларын (вак ремонт, ателье, мунча, чәчтара什, химик чистарту, күмү бюролары) урнаштыру	3.3
Амбулатор-поликлиника хезмәте күрсәту	Гражданнарга амбулатория-поликлиника медицина ярдәме күрсәту өчен билгеләнгән капиталь төзелеш объектларын (поликлиникалар, фельдшерлык пунктлары, сәламәтлек саклау пунктлары, ана һәм бала үзәкләре, диагностика үзәкләре, сөт кухнялары, кан донорлығы станцияләре, клиник лабораторияләр) урнаштыру	3.4.1
Дини йолаларны гамәлгә ашыру	Дини йолалар һәм тантаналар башкару өчен билгеләнгән биналарны һәм корылмаларны (шул исәптән чиркәүләрне, соборларны, храмнарны, часовняларны, мәчетләрне, гыйбадәт кылу йортларын, синагогларны) урнаштыру	3.7.1
Дини идарә һәм мәгариф	Дини затлар, дин әхелләре һәм дин әхелләре дайми булу урыны өчен билгеләнгән биналарны дини хезмәт башкаруга бәйле рәвештә, шулай ук хәйрия һәм дини белем бирү эшчәнлеген (монастырьлар, скитлар, руханилар йорты, якшәмбе һәм дини мәктәпләр, семинарияләр, дини училищелар) гамәлгә ашыру өчен урнаштыру	3.7.2
Амбулатор ветеринария хезмәте күрсәту	Ветеринария хезмәтләре күрсәту өчен билгеләнгән капиталь төзелеш объектларын хайваннарны тотудан башка урнаштыру	3.10.1
Кибетләр	Сәүдә мәйданы 5000 кв. метрга кадәр булган товарларны сату өчен билгеләнгән капиталь төзелеш объектларын урнаштыру	4.4
Биналарда спорт белән шөгыльләнүне тәэмин итү	Биналарда һәм корылмаларда спорт клублары, спорт заллары, бассейннар, физкультура-савыктыру комплекслары урнаштыру	5.1.2

Спорт белән шөгыльләнү өчен мәйданчыклар	Ачык һавада спорт һәм физкультура белән шөгыльләнү өчен мәйданчыклар (физкультура мәйданчыклары, йөгерү юллары, спорт уены өчен кырлар) урнаштыру	5.1.3
Эчке хокук тәртибен тәэммин итү	Хәрби хезмәт булган эчке эшләр органнары, Росгвардия һәм коткару хезмәтләре әзерлегендә ярдәм итү өчен кирәклө капиталь төзелеш объектларын урнаштыру; гражданнар оборонасы объектларын, житештерү биналарының бер өлеше булган гражданнар оборонасы объектларыннан тыш, урнаштыру	8.3
Хезмәт гаражлары	Эшчәнлек тәрләрен гамәлгә ашыру максатларында файдаланыла торган дайими яисә вакытлыча гаражларны, хезмәт автотранспортын саклау өчен туктап торуларны урнаштыру, кодлар белән рөхсәт ителгән куллану тәрләрендә каралган эшчәнлек тәрләрен гамәлгә ашыру максатларында гомуми файдаланудагы транспорт чараларын, шул исәптән депоны урнаштыру һәм саклау өчен	4.9
Элемтә	Элемтә, радиотапшырулар, телевидение объектларын урнаштыру, шул исәптән һава радиорелей, жир өсте һәм жир асты элемтә линияләрен, радиофикация линияләрен, антен кырларын, элемтә кабельле линияләрендә көчәйтү пунктларын, иярченле элемтә һәм телерадиотапшырулар инфраструктурасын да кертеп, урнаштыру кодлар белән рөхсәт ителгән куллану тәрләренен әчтәлегендә каралган элемтә, радиотапшырулар, радиотапшырулар, телевидение һәм телевидение объектларын урнаштыру, 3.1.1, 3.3.3.	6.8

Жир участокларының ин чик күләмнәре һәм рөхсәт ителгән төзелешнең чикле параметрлары, капиталь төзелеш объектларын реконструкцияләу.

Параметрларның тәрләре һәм үлчәү	Күчмесез милекне файдалануның төп рөхсәт ителгән тәрләренә карата параметрларның
----------------------------------	--

беремлекләре		әһәмияте		
		Шәхси торак төзелеше /шәхси ярдәмче хужалық алып бару	Блокировкалы торак төзелеше (блокланган йортта бер гайләгә торак берәмлеге)	Рөхсәт ителгән төзүченен башка төрләре өчен
Жир кишәрлекләренең ин чик параметрлары				
Минималь мәйдан	кв.м	600/1000	1000	1
Максималь мәйдан	кв.м	5000/5000	5000	5000
Урам (юл йөргөн) фронты буйлап минималь киңлек	м	12	6	н/у
Участоклар чикләрендә рөхсәт ителгән төзелешнең соңғы параметрлары				
Участок төзелешенең максималь проценты	%	50/40	60	н/у
Участокның алғы чигеннән корылмаларның минималь чигенеше (башка курсәткеч төзелешне жайга салу линиясе белән билгеләнмәгән очракларда)	м	5	5	н/у

Участокның ян чикләреннән корылмаларның минималь чикләре	M	а) 1 - брандмауэр дивар мәжбүри булганда; б) 3 - башка очракларда	0 (блокланган торак йортта индивидуаль блок төзегән яисә төзү өчен билгеләнгән жир кишәрлеке белән чиктәш жир кишәрлекенең ян чигеннән); 1 (тиешле янғын сүндерү дивары мәжбүри булганда); 3 (башка очракларда)	н/у
Участокның арткы чигеннән булган корылмаларның минималь чигенеше (төзелешне көйләү линиясе белән башкасы билгеләнмәгән булса)	M	3	3	н/у
Төзелешләрнең максималь биеклеге	M	18/18	18	н/у
Жир кишәрлекләре коймаларының максималь биеклеге	M	2	2	н/у

Искәрмә 1. Таблицада тәкъдим ителгәннәрдән 5% чикләрендә параметрлар тайпышлары рөхсәт ителә.

Искәрмә 2. Шәхси ярдәмче хужалық алып бару өчен, блокланган торак төзелеше өчен, жир кишәрлекләренең ян һәм арткы чикләреннән тубәндәгә шарт белән, чигенүләр таблицасында тәкъдим ителгән жир кишәрлекләренең ян һәм арткы чикләреннән тубәндәгеләрдән тайпышлар рөхсәт ителә:

-курсәтелгән кире кагуларга жир кишәрлекләре хужаларының үзара ризалыгы бар;

- төп корылмалар (торак йортлар) арасындағы ераклық 6 метрдан артып китә яки ярдәмче корылмалар (хужалық корылмалары, гаражлар h.б. арасындағы ераклық тиғез.(шулай ук ярдәмче корылмаларны блоклау рөхсәт ителә);

- күрше жир участокларында урнашкан корылмалар арасында янгынга каршы норматив аралар саклана.

3 нче искәрмә. Башка таләпләр:

Кечкенә ераклыклар:

2 - 3 кат биеклектәге торак биналарның озын яклары арасында: кимендә 15 м;

4 кат биеклектәге торак йортларның озын яклары арасында: ким дигәндә 20 м;

балалар уеннары өчен мәйданчыктан алып торак биналарга кадәр - 12 м; өлкәннәр өчен ял итү мәйданчығыннан - 10 м;

автомобиль кую мәйданчыкларыннан - 10 м;

спорт белән шөгыльләнү өчен 10 метрдан 40 метрга кадәр мәйданчыктан;

хужалык максатлары өчен мәйданчыктан - 20 м;

калдыклар өчен контейнерлар булган мәйданчыклардан алып торак йортлар, балалар учреждениеләре участоклары чикләренә кадәр, яшелләндерелгән мәйданчыклар - кимендә 50 м, әмма 100 м дан артык түгел.

Автомобиль транспортын саклау урыннарыннан тыш, урамнар яғыннан булышу корылмаларын урнаштыру рөхсәт ителми.

Әлеге таблицада җайга салынмаган күрсәткечләр техник регламентлар, СНиП, СанПиН һәм башка норматив документлар таләпләре нигезендә билгеләнә.

Шәhәр төзелеше регламентлары. Ижтимагый-эшлекле зоналар.

Ижтимагый - эшлекле зоналар сәламәтлек саклау, мәдәният, сәүдә, жәмәгать туклануы, социаль һәм коммуналь-көнкүреш хезмәте күрсәту объектларын, эшкуарлық эшчәнлеген, урта һөнәри һәм югары һөнәри белем биры мәгариф учреждениеләрен, административ, фәнни-тишшеренү учреждениеләрен, культура биналарын, автомобиль транспорты стоянкаларын, эшлекле, финанс билгеләнешендәге объектларны, гражданнарның тормыш эшчәнлеген тәэммин итүгә бәйле башка объектларны урнаштыру өчен билгеләнгән.

ОД-1. Күпфункцияле ижтимагый-эшлекле зона.

Ижтимагый-эшлекле зона жирлек үзәкләрен формалаштыруның хокукий шартларын тәэммин итү өчен бүләп бирелгән, анда халыкның көндәлек һәм дайми ихтыяжларын канәтгәтләндерүгә юнәлдерелгән коммерциячел һәм хезмәт күрсәтүче функцияләрнең киң спектры бар һәм мәдәният, сәүдә, жәмәгать туклануы, көнкүреш хезмәте күрсәту объектларын, шулай ук мәгариф учреждениеләрен, гыйбадәт биналарын урнаштыру өчен билгеләнгән.

Жир кишәрлекеннән рөхсәт ителгән файдалану тәре исеме	Жир кишәрлекеннән рөхсәт ителгән файдалану тәрен тасвирлау	Код
Жир кишәрлекләрен һәм капиталъ төзелеш объектларын рөхсәт ителгән файдалануның төп төрләре		
Коммуналь хезмәтләр күрсәтүне тәэммин итүче оешмаларның	Коммуналь хезмәтләр күрсәтүгә бәйле рәвештә физик һәм юридик затларны кабул итү өчен билгеләнгән биналарны	3.1.2

административ биналары	урнаштыру	
Халыкка социаль ярдәм курсату	Психологик һәм түләүсез юридик ярдәм, социаль, пенсия һәм башка хезмәтләр (халыкны эш белән тәэммин итү хезмәте, аз керемле гражданнарны тукландыру пунктлары) өчен билгеләнгән биналарны урнаштыру (аларда гражданнарны социаль ярдәм курсату һәм социаль яки пенсия түләүләрен билгеләү мәсьәләләре буенча кабул итү, шулай ук ижтимагый коммерцияле булмаган оешмаларны: коммерцияле булмаган фондларны, хәйрия оешмаларын, мәнфәгатьләр буенча клубларны урнаштыру	3.2.2
Элемтә хезмәтләре курсату	Почта, телеграф, шәһәрапа һәм халыкара телефон элемтәсе хезмәтләре курсату пунктларын урнаштыру өчен билгеләнгән биналарны урнаштыру	3.2.3
Кунакханә хезмәте курсату	Эшмәкәрлек файдасын алу максатыннан файдаланыла торган кунакханәләрне, шулай ук аларда вакытлыча яшәү өчен торак урыны бирүдән файдалану өчен кулланыла торган башка биналарны урнаштыру	4.7
Көнкүреш хезмәте курсату	Халыкка яки оешмаларга көнкүреш хезмәтләре курсату өчен билгеләнгән капиталь төзелеш объектларын урнаштыру (вак-төяк ремонт осталанәләре, ателье, мунча, чәчтарашибанә, кер юу, химчистка, җирләү бюrolары)	3.3
Амбулатор-поликлиника хезмәте курсату	Гражданнарга амбулатор-поликлиника медицина ярдәме курсату өчен билгеләнгән капиталь төзелеш объектларын урнаштыру (поликлиникалар, фельдшер пунктлары, сәламәтлек саклау пунктлары, ана һәм бала үзәкләре, диагностика үзәкләре, сәт кухнялары, кан донорлыгы станцияләре, клиник лабораторияләр)	3.4.1
Урта һәм югары һәнәри белем	һәнәри белем һәм белем бирү өчен билгеләнгән капиталь төзелеш объектларын урнаштыру (һәнәри техник училищелар, колледжлар, сәнгатъ, музыка училищелары, белем җәмгыятыләре, институтлар, университетлар, белгечләрне яңадан әзерләү һәм	3.5.2

	квалификацияләрен күтәрү буенча оешмалар һәм белем бирү һәм белем бирү буенча эшчәнлек алып баручы башка оешмалар, шул исәптән укучылар физик культура һәм спорт белән шөгыльләнү өчен билгеләнгән биналар, спорт корылмалары)	
Мәдәни-ял итү эшчәнлеге объектлары	Музейларны, күргәзмә залларын, сәнгать галереяларын, мәдәният йортларын, китапханәләрне, кинотеатрларны һәм кинозалларны, театрларны, филармонияләрне, концерт залларын, планетарийларны урнаштыру	3.6.1
Дәүләт идарәсе	Дәүләт органнары, дәүләт пенсия фонды, жирле үзидарә органнары, судлар, шулай ук аларның эшчәнлеген турыдан-туры тәэммин итүче яки дәүләт һәм (яки) муниципаль хезмәтләр күрсәтүче оешмаларны урнаштыру өчен билгеләнгән биналар урнаштыру	3.8.1
Эшлекле идарә	Капиталь төзелеш объектларын урнаштыру максаты белән: дәүләт яки муниципаль идарә һәм хезмәтләр күрсәтүгә бәйле булмаган идарә итү эшчәнлеге объектларын урнаштыру, шулай ук оешмалар арасында, шул исәптән биржа эшчәнлеге (банк һәм иминият эшчәнлегеннән тыш)вакытында товарны тапшыруны таләп итмәгән килешүләрне башкаруны тәэммин итү максатларында, капиталь төзелеш объектларын урнаштыру	4.1
Фәнни тикшеренүләр үткәрү	Фәнни эзләнүләр, тикшеренүләр һәм эшләнмәләр үткәрү өчен билгеләнгән биналар һәм корылмалар (фәнни-тикшеренү һәм проект институтлары, фәнни үзәкләр, инновацион үзәкләр, дәүләт Фәннәр академиясе, тәжрибә-конструкторлык үзәкләре, шул исәптән тармак үзәкләре	3.9.2
Кибетләр	Сәүдә мәйданы 5000 кв. м. тәшкил иткән товарларны сату өчен билгеләнгән капиталь төзелеш объектларын урнаштыру	4.4
Банк һәм иминият эшчәнлеге	Банк һәм иминият хезмәтләре күрсәтүче оешмаларны урнаштыру өчен билгеләнгән капиталь төзелеш объектларын урнаштыру	4.5

Жәмәгать туклануы	Жәмәгать туклануы урыннарын (рестораннар, кафе, ашханәләр, кабымлықлар, барлар)урнаштыру максатларында капиталь төзелеш объектларын урнаштыру	4.6
Күңел ачу чарапары	Күңел ачу чарапарын, сәяхәтләрне оештыру, дискотекалар һәм биу мәйданчықлары, төнге клублар, аквапарклар, боулинг, аттракционнар һ. б. урнаштыру, уен автоматлары (комарлы уеннар өчен файдаланыла торган уен жиһазларыннан тыш), уен мәйданчықлары урнаштыру	4.8.1
Биналарда спорт белән шөгыльләнүне тәэммин иту	Спорт клубларын, спорт залларын, бассейннарны, физкультура-сәламәтләндөрү комплексларын биналарда һәм корылмаларда урнаштыру	5.1.2
Спорт белән шөгыльләнү өчен мәйданчықлар	Ачык һавада спорт һәм физкультура белән шөгыльләнү өчен мәйданчықлар урнаштыру (физкультура мәйданчықлары, йөгерү юллары, спорт уеннары өчен кырлар)	5.1.3
Эчке тәртипне тәэммин иту	Эчке эшләр органнары, Росгвардия һәм коткару хезмәтләре, хәрбиләштерелгән хезмәт булган капиталь төзелеш объектларын өзөрләү һәм өзөрлектә тоту өчен кирәkle капиталь төзелеш объектларын урнаштыру, производство биналарының бер өлеше булып торучы гражданнар оборонасы объектларыннан тыш	8.3
Коммуналь хезмәтләр курсәтү	Су, жылылык, электр, газ белән тәэммин итүче биналар һәм корылмалар урнаштыру, канализация агымнары бүлеп бирү, күчемсез милек объектларын (котельный, су алу җайланналары, чистарту корылмалары, насос станцияләре, сууткәргечләр, электр линияләре, трансформатор подстанцияләре, газуткәргечләр, элемтә линияләре, телефон станцияләре, канализация линияләре, тукталышлар, гаражлар һәм жыештыру һәм авария техникасына хезмәт курсәтү осталанәләре, кар жыю һәм эретү өчен кирәkle корылмалар)	3.1.1
Жир кишәрлекләрен һәм капиталь төзелеш объектларын шартлы рәвештә рәхсәт ителгән куллану төрләре		

Мәктәпкәчә, башлангыч hәм урта гомуми белем	Мәгариф, мәктәпкәчә, башлангыч hәм урта гомуми белем бирү, балалар ясле, балалар бакчалары, мәктәпләр, лицейлар, гимназияләр, сәнгать, музыка мәктәпләре, белем бирү түгәрәкләре hәм башка оешмалар, шул исәптән тәрбия, мәгариф hәм белем бирү буенча эшчәнлек алып баручы биналар, спорт корылмалары урнаштыруфизик культура hәм спорт белән шәгыльләнүче балалар, спорт белән шәгыльләнү	3.5.1
Амбулатор ветеринария хезмәте күрсәту	Ветеринария хезмәтләре күрсәту өчен билгеләнгән капиталъ тәзелеш объектларын урнаштыру	3.10.1
Базарлар	Капиталь тәзелеш объектларын, дайми яки вакытлыча сәүдә итүне оештыру өчен билгеләнгән корылмаларны (ярминкә, базар, базар) урнаштыру, hәр сәүдә урныны 200 кв. метрдан артык сәүдә мәйданы булмавын исәпкә алып;	4.3
Сәүдә объектлары (сәүдә үзәкләре, сәүдә- куңел ачу үзәкләре (комплекслар)	Гомуми мәйданы 5000 кв. м. булган капиталь тәзелеш объектларын урнаштыру, товарлар сатуны hәм (яки) хезмәт күрсәтүне башкаручы бер яки берничә оешманы урнаштыру, рәхсәт ителгән куллану тәрләренең эчтәлеге 4.5 - 4.8.2 кодлары нигезендә; гаражларны hәм (яки) сәүдә үзәгенә килүчеләр өчен автомобильләр кую урыннарын урнаштыру	4.2
Дини йолаларны тормышка ашыру	Дини йолалар hәм тантаналар (шул исәптән чиркәү, соборлар, храмнар, часовнялар, мәчетләр, гыйбадәт йортлары, синагоглар) өчен билгеләнгән биналар hәм корылмалар урнаштыру	3.7.1
Дини идарә hәм мәгариф	Дини затларның, хажиларның hәм послушникларның дайми урнашу уриннары, шулай ук хәйрия hәм дини белем бирү эшчәнлеген (монастырьлар, скитлар, руханилар йортлары, якшәмбе hәм дини мәктәпләр, семинарияләр, дини училищелар) гамәлгә ашыру өчен билгеләнгән биналар урнаштыру	3.7.2
Автомобиль ремонтлау	Автомобильләрне ремонтлау hәм аларга хезмәт күрсәту өчен билгеләнгән остаханәләрне, шулай ук сәүдә кибетләрен урнаштыру	4.9.1.4

Хезмәт гаражлары	3.0, 4.0 кодлары белән каралган эшчәнлек төрләрен гамәлгә ашыру максатларында файдаланыла торган даими яки вакытлыча гаражларны, хезмәт автотранспортны саклау өчен тукталышларны урнаштыру, шулай ук гомуми файдаланудагы транспорт чараларын, шул исәптән депоны да, кую һәм саклау өчен	4.9
Транспорт чараларын ягулық салу	Автозаправка станцияләрен урнаштыру; кибетләрне юл сервисы объектлары буларак жәмәгать туклануын оештыру өчен биналар урнаштыру;	4.9.1.1
Элемтә	Элемтә, радиотапшырулар, телевидение объектларын, һава радиорелейлары, җир есте һәм җир асты кабель элемтә линияләрен, радиофикация линияләре, антенна кырларын да кертеп, урнаштыру, элемтәнен кабель линияләрендә, спутник элемтәсе һәм телерадиотапшырулар инфраструктурасында көчәйту пунктлары, элемтә объектларын урнаштыру, 3.1.1, 3.2.3 кодлар белән рәхсәт ителгән куллану төрләрен карап тоту каралган элемтә объектларыннан тыш	6.8

Жир кишәрлекләренең чик күләме һәм рәхсәт ителгән тәзелеш, капиталь тәзелеш объектларын реконструкцияләүнең ин чик параметрлары курсәттелгән таблицаның курсәткечләренә туры килергә миеш.

Үлчәү берәмлекләре һәм параметрлары төрләре		Күчемсез милекне файдалануның төп рәхсәт ителгән төрләренә карата параметрларың әһәмияте	
		Рәхсәт ителгән барлық төр тәзелеш өчен	
Жир кишәрлекләренең чик параметрлары			
Минималь мәйдан	кв.м	1	
Максималь мәйдан	кв.м	50000	
Жир кишәрлекләре чикләрендә рәхсәт ителгән тәзелешнең ин чик параметрлары			
Участокның алгы чигеннән корылмаларның минималь чигенеше (башка күрсәткеч тәзелешне җайга салу линиясе белән билгеләнмәгән	M		н/у

очрактарда).)			
Участокның ян чикләрнән корылмаларның минималь чикләре	ян	М	н/у
Участокның арткы чигеннән булган корылмаларның минималь чигенеше	арткы чигеннән	М	н/у

Искәрмә 1. Башка таләпләр:

Минималь аралар:

мәктәпкәчә һәм гомуми белем бирү учреждениеләре өчен кишәрлекнең алгы чигеннән төп тәзелешкә кадәр - 10 м;

стационар белән дәвалау учреждениеләре өчен участокның алгы чигеннән төп тәзелешкә кадәр - 30 м;

стационары һәм башка ижтимагый һәм торак биналары булган дәвалау учреждениесе арасындагы ераклык кимендә 50 м.

Әлеге статьяда җайга салынмаган курсәткечләр техник регламентлар, норматив техник документлар (СНиП, СанПиН), шәһәр тәзелешен проектлау нормативлары һәм башка норматив документлар таләпләре нигезендә билгеләнә.

Жир кишәрлекләренең чик күләме һәм рәхсәт ителгән тәзелеш, капиталь тәзелеш объектларын реконструкцияләүнең ин чик параметрлары курсәттелгән таблицаның курсәткечләренә туры килергә тиеш.

Үлчәү берәмлекләре һәм параметрлары төрләре		Күчемсез милекне файдалануның төп рәхсәт ителгән төрләренә карата параметрларның әһәмияте	
		Рәхсәт ителгән барлык төр тәзелеш өчен	
Жир кишәрлекләренең чик параметрлары			
Минималь мәйдан	кв.м		1
Максималь мәйдан	кв.м		50000
Жир кишәрлекләре чикләрендә рәхсәт ителгән тәзелешнең ин чик параметрлары			
Участокның алгы чигеннән корылмаларның минималь чигенеше (башка курсәткеч тәзелешне җайга салу линиясе белән билгеләнмәгән очракларда).)	алгы чигеннән корылмаларның минималь чигенеше (башка курсәткеч тәзелешне җайга салу линиясе белән билгеләнмәгән очракларда).)	M	н/у
Участокның ян чикләрнән корылмаларның минималь чикләре	ян чикләрнән корылмаларның минималь чикләре	M	н/у

Участокның арткы чигеннән булган корылмаларның минималь чигенеше	M	н/у
--	---	-----

Искәрмә 1. Башка таләпләр:

Кечкенә аралар:

мәктәпкәчә һәм гомуми белем бирү учреждениеләре өчен кишәрлекнәң алгы чигеннән төп тәзелешкә кадәр - 10 м;

стационар белән дәвалау учреждениеләре өчен участокның алгы чигеннән төп тәзелешкә кадәр - 30 м;

стационары һәм башка ижтимагый һәм торак биналары булган дәвалау учреждениесе арасындағы ераклық кимендә 50 м.

Әлеге статьяда жайга салынмаган курсәткечләр техник регламентлар, норматив техник документлар (СНиП, СанПиН), шәһәр тәзелешен проектлау нормативлары һәм башка норматив документлар таләпләре нигезендә билгеләнә.

Шәһәр тәзелеше регламентлары. Житештеру һәм коммуналь зоналар.

ПК-1. IV-V класслы куркыныч житештеру-коммуналь объектлар зonasы.

ПК-1 куркынычлығының IV-V класслы житештеру-коммуналь объектлары зonasы IV-V класслы куркынычлык булган, 100 м һәм 50 м санитар-яклау зоналары булган коммуналь-житештеру предприятиеләрен һәм склад базаларын формалаштыруның хокукий шартларын тәэмин итү өчен бүләп бирелгән. Житештеру эшчәнлеген алып баручы коммерция хезмәтләренең кин спектры рөхсәт ителә. Бердәм зонада күчемсез милекне рөхсәт ителгән файдалануның төрле төрләрен яраштыру норматив санитар таләпләрне үтәгәндә генә мөмкин.

Жир кишәрлекеннән рөхсәт ителгән файдалану төрененең атамасы	Жир кишәрлекеннән рөхсәт ителгән файдалану тасвирамасы	Код
Жир кишәрлекләреннән һәм капиталъ тәзелеш объектларыннан файдалануның рөхсәт ителгән төп төрләре		
Авыр сәнәгать	Тау-баету һәм тау-эшкәртү, металлургия, машина тәзелеше сәнәгатенә капиталъ тәзелеш объектларын урнаштыру, шулай ук суднолар тәзелеше, авиатәзелеш, вагоннар төзү продукциясен әзерләү һәм ремонтлау, машина тәзелеше, станоклар тәзелеше, шулай ук эксплуатацияләү өчен сак яисә санитар-яклау зоналарын билгеләү каралган башка шундый сәнәгать предприятиеләре, сәнәгать объекты рөхсәт ителгән файдалануның	6.2

	башка төренә караган очраклардан тыш.	
Автомобиль төзелеше сәнәгате	Транспорт чарапары һәм жиһазлар житештерү, автомобильләр житештерү, автомобиль кузовлары житештерү, прицеплар, ярымприцеплар һәм бер яисә берничә төр транспорт йөрту, автомобильләр һәм аларның двигательләре өлешиләрен житештерү өчен билгеләнгән контейнерлар житештерү өчен билгеләнгән капиталь төзелеш объектларын урнаштыру	6.2.1
Жиңел сәнәгать	Текстиль, фарфор-фаянс, электрон сәнәгать өчен билгеләнгән капиталь төзелеш объектларын урнаштыру	6.3
Фармацевтика сәнәгате	Фармацевтика производствосы өчен билгеләнгән капиталь төзелеш объектларын, шул исәптән сак яисә санитар-яклау зоналарын билгеләү каралган объектларны урнаштыру	6.3.1
Азық-төлек сәнәгате	Азық-төлек сәнәгате объектларын, авыл хужалығы продукциясен эшкәртүгә аларны эшкәртүгә башка продукциягә кiterә торган ысул белән (консервлау, ыслаяу, икмәк пешерү), шул исәптән эчемлекләр, алкоголь эчемлекләр һәм тәмәке әйберләре житештерү өчен дә урнаштыру	6.4
Төзелеш сәнәгате	Житештерү өчен билгеләнгән капиталь төзелеш объектларын: төзелеш материаллары (кирпичләр, пиломатериаллар, цемент, беркетү материаллары), көнкүреш һәм төзелеш газ һәм сантехника жиһазлары, лифтлар һәм күтәргечләр, столяр продукция, жыелма йортлар яки аларның өлешиләре һәм башка шундый продукция житештерү өчен урнаштыру	6.6
Энергетика	Гидроэнергетика объектларын, жылышлык станцияләрен һәм башка электр станцияләрен урнаштыру, электр станцияләре өчен хезмәт күрсәтүче һәм ярдәмче корылмалар (золоотваллар, гидротехник корылмалар) урнаштыру; урнаштыру рөхсәт ителгән куллану төренен 3.1 коды белән каралган энергетика объектларыннан тыш, электр чeltäre хужалығы объектларын урнаштыру	6.7

Складлар	Сәнәгать базалары, складлары, төяу терминаллары һәм докилары, нефть саклагычлары һәм нефть төяу станцияләре, газ саклагычлары һәм аларны газ конденсатлы һәм газ суырту станцияләре, элеваторлар һәм азык-төлек складлары булдырылган житештерү комплексларының бер өлеше булмаган (стратегик запасларны саклаудан тыш) йөкләрен вакытлыча саклау, бүлү һәм күчерү корылмаларын (стратегик запасларны саклаудан тыш) урнаштыру	6.9
Коммуналь хезмәтләр курсәтү	Жыллылык, электр, газ белән тәэммин итә торган биналар һәм корылмалар урнаштыру, канализация суларын чыгару, күчмәсез милек объектларын (котельныйлар, су жыю корылмаларын, чистарту корылмаларын, насос станцияләрен, сууткәргечләрне, электр үткәргечләрен, трансформатор подстанцияләрен, газүткәргечләрен, элемтә линияләрен, телефон станцияләрен, канализацияләрне, стоянкаларны, гаражларны һәм осталанәләрне жыештыру һәм авария техникасына, кар жыю һәм эретү өчен кирәклө корылмаларны) чистарту һәм жыештыру	3.1.1
Гомуми файдаланудагы транспорт баганалары	Кешеләрне билгеләнгән маршрут буенча ташучы транспорт чаралары тукталышын урнаштыру	7.2.3
Автотранспортны саклау	Аерым торучы һәм төзелгән гаражларны, шул исәптән автотранспортны саклау өчен билгеләнгән жир асты гаражларын, шул исәптән машина урыннарына бүленеп урнаштыру	2.7.1
Фәнни тикшеренүләр үткәрү	Фәнни тикшеренүләр, тикшеренүләр һәм эшләнмәләр (фәнни-тикшеренү һәм проект институтлары, фәнни үзәкләр, инновацион үзәкләр, дәүләт фәннәр академиясе, тәжрибә-конструкторлык үзәкләре, шул исәптән тармак үзәкләре) үткәрү өчен билгеләнгән биналарны һәм корылмаларны урнаштыру	3.9.2
Эшлекле идарә	Капиталь төзелеш объектларын тубәндәге максат белән урнаштыру: дәүләт яисә муниципаль идарә һәм	4.1

	хезмәтләр күрсәтү белән бәйле булмаган идарә эшчәnlеге объектларын урнаштыру, шулай ук оешмалар арасында башкарылган вакытта товар тапшыруны таләп итми торган килешүләр башкаруны тәэммин итү, шул исәптән биржә эшчәnlеге (банк һәм иминият эшчәnlегеннән тыш)	
Эчке хокук тәртибен тәэммин итү	Хәрби хезмәт булган эчке эшләр органнары, Росгвардия һәм коткару хезмәтләре әзерлегендә ярдәм итү өчен кирәkle капиталь төзелеш объектларын урнаштыру; гражданнар оборонасы объектларын, житештерү биналарының бер өлеше булган гражданнар оборонасы объектларыннан тыш, урнаштыру	8.3
Автомобильләрне ремонтлау	Автомобильләрне ремонтлау һәм аларга хезмәт күрсәтү өчен билгеләнгән осталанәләрне һәм юл сервисының башка объектларын урнаштыру, шулай ук тиешле сәүдә кибетләрен урнаштыру	4.9.1.4
Жир кишәрлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларыннан файдалануның шартлы рөхсәт ителгән тәрләре		
Склад мәйданчыклары	Ачык һавада йөкләрне вакытлыча саклау, бүлү һәм бушату (стратегик запасларны саклаудан тыш)	6.9.1
Урта һәм югары һәнәри белем	Профессиональ белем бирү һәм мәгариф өчен билгеләнгән капиталь төзелеш объектларын (һәнәри техник училищелар, көллиятләр, сәнгать, музыка училищелары, белем жәмғыятыләре, институтлар, университетлар, белгечләрне яңадан әзерләү һәм квалификацияләрен күтәрү оешмалары һәм башка оешмалар) урнаштыру, белем бирү һәм агарту эшчәnlеген гамәлгә ашыручы, шул исәптән белем алучыларны физик культура һәм спорт белән шөгыльләнү өчен билгеләнгән биналарны, спорт корылмаларын)	3.5.2
Амбулатор-поликлиника хезмәте күрсәтү	Гражданнарга амбулатор-поликлиника медицина ярдәме күрсәтү өчен билгеләнгән капиталь төзелеш объектларын урнаштыру (поликлиникалар, фельдшер пунктлары, сәламәтлек саклау пунктлары, ана һәм бала үзәкләре, диагностика үзәкләре, сөт	3.4.1

	кухнялары, кан донорлыгы станцияләре, клиник лабораторияләр)	
Хайваннар өчен бүлмәләр	Стационарда ветеринария хезмәтләре курсәту өчен билгеләнгән капитал төзелеш объектларын урнаштыру; авыл хужалыгы булмаган хайваннарны тоту, үрчetu өчен билгеләнгән капитал төзелеш объектларын кеше күзәтчелегендә урнаштыру, йортсыз хайваннарны тоту hәм дәвалау буенча хезмәтләр курсәту; хайваннар өчен кунакханәләр оештыру өчен билгеләнгән капитал төзелеш объектларын урнаштыру	3.10.2
Көнкүреш хезмәте	Халыкка яисә көнкүреш хезмәтләре курсәту өчен билгеләнгән капитал төзелеш объектларын (вак ремонт, ателье, мунча, чечтараш, химик чистарту, күмү бюролары) урнаштыру	3.3
Базарлар	дайми яисә вакытлыча сәүдә (ярминкә, базар, базар) оештыру өчен билгеләнгән капитал төзелеш объектларын, корылмаларны урнаштыру, hәр сәүдә урынында 200 кв. метрдан артык мәйдан булмавын исәпкә алыш; хезмәткәрләр автомобилльләре hәм базарга килүчеләр өчен гаражлар hәм (яисә) тукталышлар урнаштыру	4.3
Жәмәгать туклануы	Жәмәгать туклануы урыннары (рестораннар, кафелар, ашханәләр, кабымлыклар, барлар) урнаштыру максатларында капитал төзелеш объектларын урнаштыру	4.6
Кибетләр	Сәүдә мәйданы 5000 кв. метрга кадәр булган товарларны сату өчен билгеләнгән капитал төзелеш объектларын урнаштыру	4.4
Элемтә	Элемтә, радиотапшырулар, телевидение объектларын урнаштыру, шул исәптән hава радиорелей, жир ёсте hәм жир асты элемтә линияләрен, радиофикация линияләрен, антен кырларын, элемтә кабельле линияләрендә көчәйтү пунктларын, иярченле элемтә hәм телерадиотапшырулар инфраструктурасын кертеп, урнаштыру	6.8

	кодлар белән рөхсәт ителгән куллану тәрләренең эчтәлеге белән каралган элемтә, радиотапшырулар, телевидение объектларын, 3.1.1.1 (коммуналь хезмәтләр күрсәтү), 3.2.3 (элемтә хезмәтләрен күрсәтү) урнаштыру	
Транспорт чараларын көйләү	Автозаправка станцияләрен урнаштыру; юл сервисы объектлары сыйфатында жәмәгать туклануын оештыру өчен кирәклө сәүдә кибетләрен, биналарны урнаштыру	4.9.1.1
Юл ялын тәэммин итү	Юл сервисы (мотельләр) сыйфатында кунаакханә хезмәтләре күрсәтү өчен биналар урнаштыру, шулай ук тиешле сәүдә кибетләрен, жәмәгать туклануын юл сервисы объектлары сыйфатында оештыру өчен биналар урнаштыру	4.9.1.2
Автомобиль юу урыннары	Автомобиль мобилъләрен урнаштыру, шулай ук бергә сәүдә кибетләрен урнаштыру	4.9.1.3

Жир участокларының ин чик күләмнәре һәм рөхсәт ителгән төзелешнең ин чик параметрлары, капиталь төзелеш объектларын реконструкцияләү түбәнгөрәк таблица күрсәткечләренә туры килергә тиеш.

Параметрларның тәрләре һәм үлчәү берәмлекләре	Күчемсез милекне файдалануның төп рөхсәт ителгән тәрләренә карата параметрларның өһәмияте	
	Рөхсәт ителгән төзелешнең барлық тәрләре өчен	
Жир кишәрлекләренең ин чик параметрлары		
Минималь мәйдан	кв.м	Минималь мәйдан
Максималь мәйдан	кв.м	Максималь мәйдан
Участоклар чикләрендә рөхсәт ителгән төзелешнең соңғы параметрлары		
Участокның алгы чигеннән корылмаларның минималь чигенеше (башка күрсәткеч төзелешне жайга салу линиясе белән билгеләнмәгән очракларда)	M	н/у
Участокның ян чикләреннән корылмаларның минималь чикләре	M	н/у

Участокның арткы чигеннән булган корылмаларның минималь чигенеше	M	н/у
--	---	-----

Әлеге статьяда җайга салынмаган күрсәткечләр техник регламентлар, норматив техник документлар (СП, СанПиН), шәһәр төзелешен проектлау нормативлары һәм башка норматив документлар таләпләре нигезендә билгеләнә.

ПК-2. III-II класслы куркынычлык житештерү-коммуналь объектлар зонасы.

П2 II-II класслы зыянлы житештерү-коммуналь объектлар зонасы III-II класслы куркынычлык булган, санитар-яклау зонасы булган коммуналь-житештерү предприятиеләрен формалаштыруның хокукый шартларын тәэммин итү өчен бүләп бирелгән. Бердәм зонада күчемсез милекне рәхсәт ителгән файдалануның төрле төрләрен яраштыру норматив санитар таләпләрне ўтәгәндә генә мөмкин.

Жир кишәрлегеннән рәхсәт ителгән файдалану төренең атамасы	Жир кишәрлегеннән рәхсәт ителгән файдалану тасвирамасы	Код
Жир кишәрлекләреннән һәм капиталъ төзелеш объектларыннан файдалануның рәхсәт ителгән төп төрләре		
Авыр сәнәгать	Тау-баету һәм тау-эшкәрту, металлургия, машина төзелеше сәнәгатенә капиталъ төзелеш объектларын урнаштыру, шулай ук суднолар төзелеше, авиатөзелеш, вагоннар төзү продукциясен әзерләү һәм ремонтлау, машина төзелеше, станоклар төзелеше, шулай ук эксплуатацияләү өчен сак яисә санитар-яклау зоналарын билгеләү каралган башка шундый сәнәгать предприятиеләре, сәнәгать объекты рәхсәт ителгән файдалануның башка төренә караган очраклардан тыш.	6.2
Автомобиль төзелеше сәнәгате	Транспорт чаралары һәм җиһазлар житештерү, автомобильләр житештерү, автомобиль кузовлары житештерү, прицеплар, ярымприцеплар һәм бер яисә берничә төр транспорт йөрту, автомобильләр һәм аларның двигательләре өлешләрен житештерү өчен билгеләнгән контейнерлар житештерү өчен билгеләнгән капиталъ төзелеш объектларын урнаштыру	6.2.1
Жиңел сәнәгать	Текстиль, фарфор-фаянс, электрон сәнәгать өчен билгеләнгән капиталъ	6.3

	төзелеш объектларын урнаштыру	
Фармацевтика сәнәгате	Фармацевтика производствосы өчен билгеләнгән капиталъ төзелеш объектларын, шул исәптән сак яисә санитар-яклау зоналарын билгеләү каралган объектларны урнаштыру	6.3.1
Азық-төлек сәнәгате	Азық-төлек сәнәгате объектларын, авыл хужалығы продукциясен эшкәртүгә аларны эшкәртүгә башка продукциягә кiterə торган ысул белән (консервлау, ыслау, икмәк пешерү), шул исәптән эчемлекләр, алкоголь эчемлекләр həm təməke əйберләре житештерү өчен дә урнаштыру	6.4
Төзелеш сәнәгате	Житештерү өчен билгеләнгән капиталъ төзелеш объектларын: төзелеш материаллары (кирпичләр, пиломатериаллар, цемент, беркетү материаллары), көнкүреш həm төзелеш газ həm сантехника жиһазлары, лифтлар həm күтəргечләр, столяр продукция, жыелма йортлар яки аларның өлешләре həm башка шундый продукция житештерү өчен урнаштыру	6.6
Энергетика	Гидроэнергетика объектларын, жылылык станцияләрен həm башка электр станцияләрен урнаштыру, электр станцияләре өчен хезмәт курсәтүче həm ярдәмче корылмалар (золоотваллар, гидротехник корылмалар) урнаштыру;урнаштыру рөхсәт ителгән куллану төренен 3.1 коды белән каралган энергетика объектларыннан тыш, электр чeltäre хужалығы объектларын урнаштыру	6.7
Складлар	Сәнәгать базалары, складлары, төяу терминаллары həm докилары, нефть саклагычлары həm нефть төяу станцияләре, газ саклагычлары həm аларны газ конденсатлы həm газ суырту станцияләре, элеваторлар həm азық-төлек складлары булдырылган житештерү комплексларының бер өлеше булмаган (стратегик запасларны саклаудан тыш) йөкләрен вакытлыча саклау, булу həm күчерү корылмаларын (стратегик запасларны саклаудан тыш) урнаштыру	6.9

Коммуналь хезмәтләр курсәту	Жылылык, электр, газ белән тәэммин итә торган биналар һәм корылмалар урнаштыру, канализация суларын чыгару, күчмәсез милек объектларын (котельныйлар, су жыю корылмаларын, чистарту корылмаларын, насос станцияләрен, сууткәргечләрне, электр үткәргечләрен, трансформатор подстанцияләрен, газүткәргечләрне, элемтә линияләрен, телефон станцияләрен, канализацияләрне, стоянкаларны, гаражларны һәм осталанәләрне жыештыру һәм авария техникасына, кар жыю һәм эретү өчен кирәkle корылмаларны) чистарту һәм жыештыру	3.1.1
Гомуми файдаланудагы транспорт баганалары	Кешеләрне билгеләнгән маршрут буенча ташучы транспорт чаралары тукталышын урнаштыру	7.2.3
Автотранспортны саклау	Аерым торучы һәм төзелгән гаражларны, шул исәптән автотранспортны саклау өчен билгеләнгән жир асты гаражларын, шул исәптән машина урыннарына буленеп урнаштыру	2.7.1
Фәнни тикшеренүләр үткәрү	Фәнни тикшеренүләр, тикшеренүләр һәм эшләнмәләр (фәнни-тикшеренү һәм проект институтлары, фәнни үзәкләр, инновацион үзәкләр, дәүләт фәннәр академиясе, тәжрибә-конструкторлык үзәкләре, шул исәптән тармак үзәкләре) үткәрү өчен билгеләнгән биналарны һәм корылмаларны урнаштыру	3.9.2
Эшлекле идарә	Капиталь төзелеш объектларын түбәндәге максат белән урнаштыру: дәүләт яисә муниципаль идарә һәм хезмәтләр курсәту белән бәйле булмаган идарә эшчәnlеге объектларын урнаштыру, шулай ук оешмалар арасында башкарылган вакытта товар тапшыруны таләп итми торган килешүләр башкаруны тәэммин итү, шул исәптән биржя эшчәnlеге (банк һәм иминият эшчәnlегеннән тыш)	4.1
Эчке хокук тәртибен тәэммин итү	Хәрби хезмәт булган эчке эшләр органнары, Росгвардия һәм коткару хезмәтләре өзерлегендә ярдәм итү өчен кирәkle капиталь төзелеш объектларын урнаштыру; гражданнар оборонасы	8.3

	объектларын, житештеру биналарының бер өлеше булган гражданнар оборонысы объектларыннан тыш, урнаштыру	
Автомобильләрне ремонтлау	Автомобильләрне ремонтлау һәм аларга хезмәт күрсәту өчен билгеләнгән осталанәләрне һәм юл сервисының башка объектларын урнаштыру, шулай ук тиешле сәүдә кибетләрен урнаштыру	4.9.1.4
Жир кишәрлекләрендән һәм капиталь төзелеш объектларыннан файдалануның шартлы рөхсәт ителгән төрләре		
Склад мәйданчыклары	Ачык һавада йөкләрне вакытлыча саклау, бүлү һәм бушату (стратегик запасларны саклаудан тыш)	6.9.1
Урта һәм югары һәнәри белем	Профессиональ белем бирү һәм мәгариф өчен билгеләнгән капиталь төзелеш объектларын (һәнәри техник училищелар, көллиятләр, сәнгать, музыка училищелары, белем жәмғыятыләре, институтлар, университетлар, белгечләрне яңадан əзерләү һәм квалификацияләрен күтәрү оешмалары һәм башка оешмалар) урнаштыру, белем бирү һәм агарту эшчәнлеген гамәлгә ашыруchy, шул исәптән белем алучыларны физик культура һәм спорт белән шөгыльләнү өчен билгеләнгән биналарны, спорт корылмаларын)	3.5.2
Амбулатор-поликлиника хезмәте күрсәту	Гражданнарга амбулатор-поликлиника медицина ярдәме күрсәту өчен билгеләнгән капиталь төзелеш объектларын урнаштыру (поликлиничкалар, фельдшер пунктлары, сәламәтлек саклау пунктлары, ана һәм бала үзәкләре, диагностика үзәкләре, сөт кухнялары, кан донорлыгы станцияләре, клиник лабораторияләр)	3.4.1
Хайваннар өчен бүлмәләр	Стационарда ветеринария хезмәтләре күрсәту өчен билгеләнгән капиталь төзелеш объектларын урнаштыру; авыл хужалыгы булмаган хайваннарны тоту, үрчетү өчен билгеләнгән капиталь төзелеш объектларын кеше күзәтчелегендә урнаштыру, йортсыз хайваннарны тоту һәм дәвалая буенча хезмәтләр күрсәту;	3.10.2

	хайваннар өчен кунакханәләр оештыру өчен билгеләнгән капиталъ төзелеш объектларын урнаштыру	
Көнкүреш хезмәте	Халыкка яисә көнкүреш хезмәтләре курсәтү өчен билгеләнгән капиталъ төзелеш объектларын (вак ремонт, ателье, мунча, чечтараш, химик чистарту, куму бюролары) урнаштыру	3.3
Базарлар	дайми яисә вакытлыча сәүдә (ярминкә, базар, базар) оештыру өчен билгеләнгән капиталь төзелеш объектларын, корылмаларны урнаштыру, һәр сәүдә урнында 200 кв. метрдан артык мәйдан булмавын исәпкә алыш; хезмәткәрләр автомобильләре һәм базарга килүчеләр өчен гаражлар һәм (яисә) тукталышлар урнаштыру	4.3
Жәмәгать туклануы	Жәмәгать туклануы урыннары (рестораннар, кафелар, ашханәләр, кабымлыклар, барлар) урнаштыру максатларында капиталъ төзелеш объектларын урнаштыру	4.6
Кибетләр	Сәүдә мәйданы 5000 кв. метрга кадәр булган товарларны сату өчен билгеләнгән капиталъ төзелеш объектларын урнаштыру	4.4
Элемтә	Элемтә, радиотапшырулар, телевидение объектларын урнаштыру, шул исәптән нава радиорелей, жир өсте һәм жир асты элемтә линияләрен, радиофикация линияләрен, антен кырларын, элемтә кабельле линияләрендә көчәйтү пунктларын, иярченле элемтә һәм телерадиотапшырулар инфраструктурасын кертеп, урнаштыру кодлар белән рөхсәт ителгән куллану төрлөрененец эчтәлеге белән каралган элемтә, радиотапшырулар, телевидение объектларын, 3.1.1.1 (коммуналь хезмәтләр курсәтү), 3.2.3 (элемтә хезмәтләрен курсәтү) урнаштыру	6.8
Транспорт чараларын көйләү	Автозаправка станцияләрен урнаштыру; юл сервисы объектлары сыйфатында жәмәгать туклануын оештыру өчен кирәкле сәүдә кибетләрен, биналарны урнаштыру	4.9.1.1
Юл ялын тәэммин итү	Юл сервисы (мотельләр) сыйфатында	4.9.1.2

	кунакханә хезмәтләре күрсәту өчен биналар урнаштыру, шулай ук тиешле сәүдә кибетләрен, жәмәгать туклануын юл сервисы объектлары сыйфатында оештыру өчен биналар урнаштыру	
Автомобиль юу урыннары	Автомобиль мобилъләрен урнаштыру, шулай ук бергә сәүдә кибетләрен урнаштыру	4.9.1.3

Жир участокларының ин чик күләмнәре һәм рәхсәт ителгән төзелешнең ин чик параметрлары, капиталь төзелеш объектларын реконструкцияләү түбәнгөрөк таблица күрсәткечләренә туры килергә тиеш.

Параметрларның төрләре һәм үлчәү берәмлекләре	Күчесез милекне файдалануның төп рәхсәт ителгән төрләренә карата параметрларның өһәмияте	
	Рәхсәт ителгән төзелешнең барлық төрләре өчен	
Жир кишәрлекләренең ин чик параметрлары		
Минималь мәйдан	кв.м	1
Максималь мәйдан	кв.м	100 000
Участоклар чикләрендә рәхсәт ителгән төзелешнең соңғы параметрлары		
Участокның алғы чигеннән корылмаларның минималь чигенеше (башка күрсәткеч төзелешне җайга салу линиясе белән билгеләнмәгән очракларда)	M	н/у
Участокның ян чикләреннән корылмаларның минималь чикләре	M	н/у
Участокның арткы чигеннән булган корылмаларның минималь чигенеше	M	н/у

Әлеге статьяда җайга салынмаган күрсәткечләр техник регламентлар, норматив техник документлар (СП, СанПиН), шәһәр төзелешен проектлау нормативлары һәм башка норматив документлар таләпләре нигезендә билгеләнә.

Шәһәр төзелеше регламентлары. Авыл хужалығы билгеләнешендәге зоналар.

CX-1. Агросәнәгать комплекси объектларын һәм агросәнәгать комплекси объектларына хезмәт күрсәту объектларын урнаштыру зонасы.

CX-1 зонасы авыл хужалығы билгеләнешендәге жирләрдә агросәнәгать комплекси объектларын урнаштыру өчен файдаланыла торган территорияләрне формалаштыруның хокукый шартларын тәэммин итү максатларында бүлеп бирелгән.

Жир кишәрлекеннән рәхсәт ителгән файдалану төренен атамасы	Жир кишәрлекеннән рәхсәт ителгән файдалану төренең тасвиrlамасы	Код
Жир кишәрлекләрен һәм капиталь төзелеш объектларын рәхсәт ителгән файдалануның төп төрләре		
Терлекчелек	<p>Авыл хужалығы терлекләре (эре мөгезле терлек, сарыклар, кәҗәләр, атлар, дөяләр, боланнар) үрчетүгә бәйле авыл хужалығы жирләрендә хужалық эшчәнлеген гамәлгә ашыру;</p> <p>авыл хужалығы терлекләрен чабу, көтүлекләр көтү, терлек азығы житештерү, авыл хужалығы хайваннарын тоту һәм үрчетү өчен файдаланыла торган биналар, корылмалар урнаштыру, нәселле терлекләр үрчетү, нәсел продукциясен (материалны) житештерү һәм куллану</p>	1.8
Жәнлекчелек	<p>Кыйыммәтле меҳлы жәнлекләр үрчетү белән бәйле хужалық эшчәнлеген гамәлгә ашыру;</p> <p>терлекләр тоту һәм үрчетү, продукцияне житештерү, саклау һәм беренчел эшкәртү өчен файдаланыла торган биналар, корылмалар урнаштыру;</p> <p>нәселле терлек үрчетү, нәсел продукциясен (материал) житештерү һәм куллану</p>	1.9
Кошчылык	<p>Йорт кошларының, шул исәптән су йөзүчеләрнең нәсел токымнарын үрчетүгә бәйле хужалық эшчәнлеген гамәлгә ашыру;</p> <p>терлекчелек продукциясен житештерү, саклау һәм беренчел эшкәртү өчен файдаланыла торган биналар, корылмалар урнаштыру;</p> <p>нәселле терлек үрчетү, нәсел продукциясен (материал) житештерү һәм куллану</p>	1.10

Дунғызычылық	Дунғызлар үрчетүгө бәйле хужалық эшчәнлеген гамәлгә ашыру; терлекләр тоту һәм үрчетү, продукцияне житештерү, саклау һәм беренчел әшкәртү өчен файдаланыла торган биналар, корылмалар урнаштыру; нәселле терлек үрчетү, нәсел продукциясен (материал)житештерү һәм куллану	1.11
Умартачылық	Бал картларын һәм башка файдалы бәжәкләрне үрчетү, туту һәм куллану буенча, шул исәптән авыл хужалығы жирләрендә хужалық эшчәнлеген гамәлгә ашыру; умартачылық һәм башка файдалы бәжәкләр үрчетү өчен кирәkle умарталарны, башка объектларны һәм җайланмаларны урнаштыру; умартачылық продукциясен саклау һәм беренчел әшкәртү өчен файдаланыла торган корылмаларны урнаштыру	1.12
Балыкчылық	Үрчетү (яки) үстерү белән бәйле хужалық эшчәнлеген гамәлгә ашыру; балыкчылыкны (аквакультураны) гамәлгә ашыру өчен кирәkle биналар, корылмалар, җайланмалар урнаштыру	1.13
Авыл хужалығын фәнни тәэммин итү	Үсемлекләр һәм хайваннар дөньясы үрнәкләрен фәнни күзлектән караганда кыйммәтле булган үрнәкләрне алу өчен фәнни һәм селекцион эш алып бару, авыл хужалығын алышп бару; үсемлекләрнең генетик ресурслары коллекцияләрен урнаштыру	1.14
Кыр участокларында шәхси ярдәмче хужалық алышп бару	Капиталь төzelеш объектларын төзү хокукуыннан башка авыл хужалығы продукциясе житештерү	1.16
Питомниклар	Яшүсмерләрне авыл хужалығында кулланыла торган агач һәм куаклар, шулай үк үсентеләр һәм орлыklар алу өчен башка авыл хужалығы культуралары үстерү һәм сату;	1.17
Авыл хужалығы производствосын тәэммин итү	Машина-транспорт һәм ремонт станцияләре, авыл хужалығы техникасы өчен ангарлар һәм гаражлар, амбарлар, суэтем башнялары, трансформатор станцияләре һәм авыл хужалығы алышп бару өчен кулланыла торган башка техник җайланмалар урнаштыру	1.18

Бакчачылық	Күпъеллык жиләк-жимеш һәм жиләк культуралары, виноград һәм башка күпъеллык культуралар үстерүгө бәйле авыл хужалығы жирләрендә хужалық эшчәнлеген гамәлгә ашыру	1.5
Жир кишәрлекләрен һәм капиталъ төзелеш объектларын шартлы рәвештә рөхсәт ителгән куллану төрләре		
Коммуналь хезмәтләр күрсәту	Су, жылтырык, электр, газ белән тәэммин итүче биналар һәм корылмалар урнаштыру, канализация агымнары бүләп бири, күчемсез милек объектларын (котельный, су алу жайланмалары, чистарту корылмалары, насос станцияләре, сууткәргечләр, электр линияләре, трансформатор подстанцияләре, газуткәргечләр, элемтә линияләре, телефон станцияләре, канализация линияләре, тукталышлар, гаражлар һәм жыештыру һәм авария техникасына хезмәт күрсәту осталанәләре, кар жыю һәм эретү өчен кирәклे корылмалар)	3.1.1
Авыл хужалығы продукциясен саклау һәм эшкәртү	Авыл хужалығы продукциясен житештерү, саклау, беренчел һәм тирән эшкәртү өчен файдаланыла торган биналар, корылмалар урнаштыру	1.15
Транспорт чараларын ягулык салу	Автозаправка станцияләрен урнаштыру;	4.9.1.1
Базар	Капиталь төзелеш объектларын, дайми яки вакытлыча сәүдә итүне оештыру өчен билгеләнгән корылмаларны (ярминкә, базар, базар) урнаштыру, һәр сәүдә урыны 200 кв. метрдан артык сәүдә мәйданы булмавын исәпкә алып; урнаштыру гаражлар һәм (яки) тукталышлар өчен автомобильләр хезмәткәрләре һәм килүчеләр базары	4.3

Шәһәр төзелеше регламентлары. Инженерлык һәм транспорт инфраструктурасы зонасы.

ИТ-1. Инженерлык инфраструктурасы зонасы.

ИТ-1 зонасы инженерлык инфраструктурасы объектларын урнаштыру өчен бүләп бирелгән, территорияне куллану режимы, махсус нормативлар һәм қагыйдәләр таләпләренә туры китерап билгеләнә.

ИТ-2. Транспорт инфраструктурасы зонасы.

ИТ-2 транспорт объектлары зонасы транспорт инфраструктурасы объектларын урнаштыру өчен булеп бирелгән, шул исәптән автомобиль, елга, торбауткәргеч транспорт һәм элемтә корылмалары һәм коммуникацияләре.

Жир кишәрлегеннән рәхсәт ителгән файдалану тәренен атамасы	Жир кишәрлегеннән рәхсәт ителгән файдалану тәренен тасвиrlамасы	Код
Автомобиль транспорты	Автомобиль транспорты биналары һәм корылмалары урнаштыру. Рәхсәт ителгән куллануның әлеге тәрен тоту үз әченә 7.2.1 (автомобиль юлларын урнаштыру), 7.1.2 (пассажирлар йөртүгә хезмәт күрсәту), 7.2.3 (гумуми файдаланудагы транспорт стоянкасы) кодлары белән рәхсәт ителгән куллану тәрләрен ала.	7.2
Торбауткәргеч транспорт	Нефть үткәргечләрне, су үткәргечләрне, газ үткәргечләрне һәм башка торба үткәргечләрне, шулай ук аталган торбауткәргечләрне эксплуатацияләү өчен кирәkle башка биналар һәм корылмаларны урнаштыру	7.5
Тимер юл транспорты	Тимер юл транспортының капиталъ тәзелеш объектларын урнаштыру. Рәхсәт ителгән куллануның әлеге тәрен эчтәлеге 7.1.1-7.1.2 кодлары белән рәхсәт ителгән куллану тәрләрен үз әченә ала	7.1
Су транспорты	Ясалма тәзелгән эчке су юлларын судночылык өчен булдырылган эчке су юлларын урнаштыру, эчке су юлларын капиталъ тәэзү объектларын урнаштыру, капиталъ тәзелеш объектларын, шул исәптән дингез һәм елга портларын, причалларны, пристаньларны, гидротехник корылмаларны, навигация жиһазларын һәм башка объектларны урнаштыру, судночылыкны һәм су ташуны тәэммин итү, су транспортына заправка ясау өчен кирәkle башка объектларны урнаштыру	7.3
Һава транспорты	Аэродромнарны, вертолет мәйданчыкларын (вертодромнарны) урнаштыру, гидросамолетларны алыш килү һәм китерү өчен урыннар булдыру, очышларны һәм һава судноларын очып китү һәм төшерү (китерү) өчен кирәkle башка объектларны радиотехник тәэммин итү, аэропортларны	7.4

	(аэровокзалларны) һәм пассажирларны утырту һәм аларга тиешле хезмәт күрсәту һәм аларның куркынычсызлыгын тәэммин итү өчен кирәклө башка объектларны урнаштыру, шулай ук һава юлы белән хәрәкәт итә торган йөклөрне төяү, бушату һәм саклау өчен кирәклө объектларны урнаштыру; һава судноларына техник хезмәт күрсәту һәм ремонт ясау өчен билгеләнгән объектларны урнаштыру	
Элемтә	Элемтә, радиотапшырулар, телевидение объектларын, һава радиорелейлары, жир өсте һәм жир асты кабель элемтә линияләрен, радиофикация линияләре, антенна кырларын да кертеп, урнаштыру, элемтәнең кабель линияләрендә, спутник элемтәсе һәм телерадиотапшырулар инфраструктурасында көчәйтү пунктлары, элемтә объектларын урнаштыру, урнаштыру 3.1.1, 3.2.3 кодлар белән рәхсәт ителгән куллану төрләрен карап тоту каралган элемтә объектларыннан тыш	6.8
Юл ялын тәэммин итү	Юл сервисы (модельләр) сыйфатында кунакханә хезмәте күрсәту өчен биналарны урнаштыру, шулай ук юл сервисы объектлары сыйфатында җәмәгать туклануын оештыру өчен тиешле сәүдә кибетләрен, биналарны урнаштыру	4.9.1.2
Жир кишәрлекләреннән һәм капиталъ төзелеш объектларыннан файдалануның рәхсәт ителгән төп төрләре		
Кибет	Сәүдә мәйданы 5000 кв. м. тәшкил иткән товарларны сату өчен билгеләнгән капиталъ төзелеш объектларын урнаштыру	4.4
Жәмәгать туклануы	Жәмәгать туклануы урыннарын (рестораннар, кафе, ашханәләр, кабымлыклар, барлар) урнаштыру максатларында капиталъ төзелеш объектларын урнаштыру	4.6
Коммуналъ хезмәтләр күрсәту	Су, жылылык, электр, газ белән тәэммин итүче биналар һәм корылмалар урнаштыру, канализация агымнары бүлеп бирү, күчмәсез милек объектларын (котельный, су алу җайланмалары, чистарту корылмалары, насос станцияләре, сууткәргечләр, электр линияләре, трансформатор подстанцияләре, газуткәргечләр, элемтә линияләре, телефон станцияләре, канализация линияләре, тукталышлар, гаражлар һәм җыештыру һәм авария	3.1.1

	техникасына хезмәт күрсәту осталанәләре, кар жыю һәм эрету өчен кирәкле корылмалар)	
Транспорт чарапарын ягулық салу	Автозаправка станцияләрен урнаштыру; кибетләрне юл сервисы объектлары буларак җәмәгать туклануын оештыру өчен биналар урнаштыру;	4.9.1.1
Автомобиль юу	Автомобиль юлларын урнаштыру, шулай ук сәүдә кибетләрен урнаштыру	4.9.1.3
Автомобиль ремонтлау	Автомобилльләрне ремонтлау һәм аларга хезмәт күрсәту өчен билгеләнгән осталанәләрне, шулай ук сәүдә кибетләрен урнаштыру	4.9.1.4

Жир кишәрлекләренең чик күләме һәм рәхсәт ителгән тәзелеш, капиталь тәзелеш объектларын реконструкцияләүнең ин чик параметрлары күрсәтелгән таблицаның күрсәткечләренә туры килергә тиеш.

Параметрларның төрләре һәм үлчәү берәмлекләре	Күчесез милекне файдалануның төп рәхсәт ителгән төрләренә карата параметрларның әһәмияте	
	Рәхсәт ителгән тәзелешнең барлык төрләре өчен	
Жир кишәрлекләренең ин чик параметрлары		
Минималь мәйдан	кв.м	1
Максималь мәйдан	кв.м	100 000
Участоклар чикләрендә рәхсәт ителгән тәзелешнең соңғы параметрлары		
Участокның алғы чигенән һәм корылмаларның минималь чигенеше (башка күрсәткеч тәзелешне җайга салу линиясе белән билгеләнмәгән очракларда)	M	н/у
Участокның ян чикләреннән һәм корылмаларның минималь чикләре	M	н/у
Участокның арткы чигенән булган корылмаларның минималь чигенеше	M	н/у

Жир участокларының ин чик күләмнәре һәм рәхсәт ителгән тәзелешнең ин чик параметрлары, капиталь тәзелеш объектларын реконструкцияләү түбәнгә таблица күрсәткечләренә туры килергә тиеш.

Параметрларның төрлөре һәм үлчәү берәмлекләре		Күчемсез милекне файдалануның төп рәхсәт ителгән төрләренә карата параметрларның әһәмияте	
		Рәхсәт ителгән төзелешнен барлық төрләре өчен	
Жир кишәрлекләренең индикаторлары			
Минималь мәйдан	кв.м	1	
Максималь мәйдан	кв.м	100000	
Жир кишәрлекләре чикләрендә рәхсәт ителгән төзелешнен индикаторлары			
Участокның алғы чигенән корылмаларның минималь чигенеше (башка күрсәткеч төзелешне жайга салу линиясе белән билгеләнмәгән очракларда)	M	н/у	
Участокның яңы чикләреннән корылмаларның минималь чикләре	M	н/у	
Участокның арткы чигендә булган корылмаларның минималь чигенеше	M	н/у	

Әлеге статьяда жайга салынмаган күрсәткечләр техник регламентларның, норматив техник документларның (СП, СанПиН), шәһәр төзелеше проектлау нормативларының һәм башка норматив документларның таләпләренә туры китерап билгеләнә.

Шәһәр төзелеше регламентлары. Рекреацион билгеләнештәгә зоналар.

P-1. Рекреацион территорияләр зonasы

P-1 рекреацион территорияләр зonasы шәһәр урманнары, урман парклары, лугопарклар, скверлар, парклар, бакчалар, бульварлар биләгән территорияләр чикләрендә, шулай ук ял, Туризм, физик культура һәм спорт белән шөгыйләнү өчен файдаланыла торган һәм кулланылуучы башка территорияләр чикләрендә, кыска вакытлы ял иту өчен тиешле объектлар булган участоклардан файдалануның хокукий шартларын тәэмин иту өчен бүләп бирелгән.

Жир кишәрлекеннән	Жир кишәрлекеннән рәхсәт ителгән	Код
-------------------	----------------------------------	-----

рөхсөт ителгэн файдалану төренен аталышы	файдалану төрен тасвирлау	
Жир кишәрлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларыннан файдалануның рөхсөт ителгэн төп төрләре		
Табигать территорияләрен саклау	Әйләнә-тирә табигать мохитенең аерым табигый сыйфатларын әлеге зонада хужалық эшчәнлеген чикләү юлы белән саклау, аерым алганда: тыелган полосаларны булдыру һәм тәрбияләү, яклау урманнарын, шул исәптән шәһәр урманнарын, урман паркларында булдыру һәм тәрбияләү, яклау урманнарында рөхсөт ителгэн башка хужалық эшчәнлеге, тыюлыкларда табигать ресурсларыннан файдалану режимын саклау, аеруча кыйммәтле булган жирләрнең үзлекләрен саклау.	9.1
Жир кишәрлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларыннан файдалануның рөхсөт ителгэн төп төрләре		
Спорт белән шәгыльләнү өчен мәйданчыклар	Спорт белән шәгыльләнү өчен мәйданчыклар	5.1.3
Спорт-тамаша чарапарын тәэммин итү	500 урынга кадәр тамашачылар өчен махсус урыннарга ия булган спорт- тамаша биналары һәм корылмаларын урнаштыру (стадионнар, спорт сарайлары, боз сарайлары, ипподромнар) (5.1.1) спорт белән шәгыльләнүне биналарда (спорт клубларын, спорт залларын, бассейннарны, физкультура- сәламәтләндөрү комплексларын, биналарда һәм корылмаларда урнаштыру	5.1.2
Курорт эшчәнлеге	Аларны, шул исәптән, кешеләрне дәвалау һәм савыктыру өчен, табигый дәвалау ресурсларын (Минераль Су ятмалары, дәвалау пычраклары, лиманнар һәм күлләр, махсус климат һәм кеше авыруларын профилактикалау һәм дәвалау өчен файдаланыла торган башка табигый факторлар һәм шартлар), шулай ук дәвалау ресурсларын дәвалау ресурсларын дәвалау-савыктыру жирләренең һәм курортның беренче зонасы чикләрендә дәвалау-санитар яки санитар саклау округы чикләрендә юк итүдән һәм юк итүдән саклау.	9.2
Санаторий эшчәнлеге	Санаторийларны, профилакторийларны, бальнеологик дәвалауларны, халыкны	9.2.1

	дәвалау һәм сәламәтләндерү буенча хезмәт күрсәтуне тәэмин итүче пычрак дәвалау хастаханәләрен урнаштыру; дәвалау-сәламәтләндерү урыннарын (пляжлар, бьюветлар, шифалы пычрак табу урыннары)урнаштыру;	
Жәмәгать туклануы	Жәмәгать туклануы урыннарын (рестораннар, кафелар, ашханәләр, кабымлыклар, барлар) урнаштыру максатларында капиталъ төзелеш объектларын урнаштыру	4.6
Дини йолаларны тормышка ашыру	Дини йолалар һәм тантаналар (шул исәптән чиркәү, соборлар, храмнар, часовнялар, мәчетләр, гыйбадәт йортлары, синагоглар)өчен билгеләнгән биналар һәм корылмалар урнаштыру	3.7.1
Дини идарә һәм мәгариф	Дини затларның, хәҗиларның һәм послушникларның даими урнашу урыннары, шулай ук хәйрия һәм дини белем бирү эшчәнлеген (монастырьлар, скитлар, руханилар йортлары, якшәмбе һәм дини мәктәпләр, семинарияләр, дини училищелар)гамәлгә ашыру өчен билгеләнгән биналар урнаштыру	3.7.2
Хезмәт гаражлары	3.0, 4.0 кодлары белән каралган эшчәнлек тәрләрен гамәлгә ашыру максатларында файдаланыла торган даими яки вакытлыча гаражларны, хезмәт автотранспортның саклау өчен тукталышларны урнаштыру, шулай ук гомуми файдаланудагы транспорт чараларын, шул исәптән депоны да, кую һәм саклау өчен	4.9

Жир кишәрлекләренең чик күләме һәм рәхсәт ителгән төзелеш, капиталъ төзелеш объектларын реконструкцияләунең ин чик параметрлары күрсәтегән таблицаның курсаткечләренә туры килергә тиеш.

Параметрларның тәрләре һәм үлчәү берәмлекләре	Күчемсез милекне файдалануның төп рәхсәт ителгән тәрләренә карата параметрларның әһәмияте	
	Рәхсәт ителгән төзелешнең барлык тәрләре өчен	
<i>Жир кишәрлекләренең ин чик параметрлары</i>		
Минималь мәйдан	кв.м	1
Максималь мәйдан	кв.м	100000
<i>Участоклар чикләрендә рәхсәт ителгән төзелешнең соңғы параметрлары</i>		
Участокның алгы	м	н/у

чиғеннән корылмаларның минималь чиғенеше (башка күрсәткеч төзелешне жайга салу линиясе белән билгеләнмәгән очракларда)		
Участокның ян чикләреннән корылмаларның минималь чикләре	M	н/у
Участокның арткы чиғеннән булган корылмаларның минималь чиғенеше	M	н/у

Әлеге статьяда жайга салынмаган күрсәткечләр техник регламентларның, норматив техник документларның (СП, СанПиН), шәһәр төзелеше проектлау нормативларының һәм башка норматив документларның таләпләренә туры китереп билгеләнә.

P-2. Табигый ландшафтлар зонасы.

P-2 табигый ландшафтлары зонасы-яшелләндәрлгән территорияләр участоклары, үз эченә ачык болын кинлекләрен, ясалма сулыкларны, чоқырларны, саклана торган ландшафтларны ала.

Жир кишәрлегеннән рәхсәт ителгән файдалану төренен, аталышы	Жир кишәрлегеннән рәхсәт ителгән файдалану төрен тасвиrlау	Код
Жир кишәрлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларыннан файдалануның рәхсәт ителгән төп төрләре		
Табигать территорияләрен саклау	Бу зонада хужалык эшчәнлеген чикләү юлы белән әйләнә-тирә табигый мөхитнәң аерым табигый сыйфатларын саклап калу, аерым алганда: тыю полосаларын булдыру һәм карау, саклагыч урманнарны, шул исәптән шәһәр урманнарын, урман паркларын булдыру һәм карау, саклау урманнарында рәхсәт ителгән башка хужалык эшчәnlеге, тыюлыklарда табигый ресурслардан файдалану режимын үтәү, аеруча кыйммәтле җирләрнең үзенчәлекләрен саклау.	9.1
Жир кишәрлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларыннан файдалануның шартлы рәхсәт ителгән төрләре		
Амбулатор-поликлиника	Гражданнарга амбулатор-поликлиника	3.4.1

хезмәте күрсәту	медицина ярдәме курсәту өчен билгеләнгән капиталъ төзелеш объектларын урнаштыру (поликлиникалар, фельдшер пунктлары, сәламәтлек саклау пунктлары, ана һәм бала үзәкләре, диагностика үзәкләре, сөт кухнялары, кан донорлығы станцияләре, клиник лабораторияләр)	
Территорияне төзекләндеру	Декоратив, техник, планировка, конструктив җайланмалар, яшелләндерү элеменлары, төрле төр жиһазлар һәм бизәү элеменлары, кече архитектура формалары, капиталь булмаган стационар булмаган корылмалар һәм корылмалар, территорияне төзекләндерүнен состав өлешиләре буларак кулланыла торган мәгълүмат щитлары һәм курсәткечләр урнаштыру	12.0.2
Базар	Капиталь төзелеш объектларын, дайми яки вакытлыча сәүдә итүне оештыру өчен билгеләнгән корылмаларны (ярминкә, базар, базар) урнаштыру, һәр сәүдә урыны 200 кв. метрдан артык сәүдә мәйданы булмавын исәпкә алыш; урнаштыру гаражлар һәм (яки) тукталышлар өчен автомобильләр хезмәткәрләре һәм килүчеләр базары	4.3

Шәһәр төзелеше регламентлары. Махсус билгеләнештәге зоналар.

CH-1. Махсус билгеләнештәге Зона.

CH-1 махсус кулланылыштагы зона калдыклар урнаштыру, туплау һәм күмү объектларын урнаштыру, шулай ук мондый объектларның техник регламентлар таләпләренә туры китерап санитар-яклау зоналарын билгеләү өчен билгеләнгән.

Жир кишәрлекеннән рәхсәт ителгән файдалану төренен аталышы	Жир кишәрлекеннән рәхсәт ителгән файдалану төрен тасвиrlау	Код
Жир кишәрлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларыннан файдалануның рәхсәт ителгән тәп төрләре		
Ритуаль	Зиратлар, крематорийлар һәм күмү урыннары	12.1

Эшчәнлек	урнаштыру; тиешле гыйбадәт корылмаларын урнаштыру; ритуаль-йола билгеләнешендәге продукция житештерү эшчәнлеген гамәлгә ашыру	
Дини йолаларны гамәлгә ашыру	Дини йолалар һәм тантаналар башкару өчен билгеләнгән биналарны һәм корылмаларны (шул исәптән чиркәүләрне, соборларны, храмнарны, часовняларны, мәчетләрне, гыйбадәт қылу йортларын) урнаштыру	3.7.1
Жир кишәрлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларыннан файдалануның шартлы рөхсәт ителгән төрләре		
Көнкүреш хезмәте	Халыкка яисә көнкүреш хезмәтләре күрсәту өчен билгеләнгән капиталъ төзелеш объектларын (вак ремонт, ателье, мунча, чечтараш, химик чистарту, күмү бюролары) урнаштыру	3.3
Коммуналь хезмәтләр курсәту	Урып-жью һәм авария хәләндәге техникага, корылмаларга хезмәт күрсәту өчен су, жылылык, электр, газ кертүне, канализация суларын чыгаруны, үчемсез мәлкәт объектларын (котельныйлар, су жью корылмаларын, насос станцияләрен, су үткәргечләрен, электр үткәргечләрен, трансформатор подстанцияләрен, газуткәргечләрен, элемтә линияләрен, канализация, стоянкаларны, гаражларны һәм осталанәләрне) чистартуны һәм жыештыруны тәэмин итә торган биналар һәм корылмаларны урнаштыру	3.1.1
Хезмәт гаражлары	Эшчәнлек төрләрен гамәлгә ашыру максатларында файдаланыла торган дайми яисә вакытлыча гаражларны, хезмәт автотранспортын саклау өчен туктап торуларны урнаштыру, кодлар белән рөхсәт ителгән куллану төрләрендә каралган эшчәнлек төрләрен гамәлгә ашыру максатларында гомуми файдаланудагы транспорт чараларын, шул исәптән депоны урнаштыру	4.9

Жир участокларының ин чик күләмнәре һәм рөхсәт ителгән төзелешнең ин чик параметрлары, капиталь төзелеш объектларын реконструкцияләү түбәнгә таблица күрсәткечләренә туры килергә тиеш.

Параметрларның төрләре һәм үлчәү берәмлекләре	Күчемсез милекне файдалануның төп рөхсәт ителгән төрләренә карата параметрларның әһәмияте
	Рөхсәт ителгән төзелешнең барлык төрләре өчен
Жир кишәрлекләренең ин чик параметрлары	

Минималь мәйдан	кв.м	1
Максималь мәйдан	кв.м	100000
Жир кишерлекләре чикләрендә рөхсәт ителгән төзелешнең индикаторлары		
Участокның алғы чигенәннән корылмаларның минималь чигенеше (башка курсәткәч төзелеше жайга салу линиясе белән билгеләнмәгән очракларда)	м	н/у
Участокның яңы чикләреннән корылмаларның минималь чикләре	м	н/у
Участокның арткы чигендә булган корылмаларның минималь чигенеше	м	н/у

Өлеге статьяда жайга салынмаган курсәткечләр техник регламентларның, норматив техник документларның (СП, СанПиН), шәһәр төзелеше проектлау нормативларының һәм башка норматив документларның таләпләренә туры китереп билгеләнә.

СН-2. Махсус билгеләнештәге яшелләндерү зонасы.

СН-2 зонасы гамәлдәге нормативларга туры китереп санитар-яклау, техник зоналар, инженерлық объектлары участоклары һәм коммуникацияләр оештыру һәм төзекләндерү өчен билгеләнгән.

СН-3. Үләт базын урнаштыру зонасы.

СН-3 зонасы биотермик чоқырлар һәм Себер ярлары үләт базларын куллануның хокукуй шартларын тәэммин итү өчен бүләп бирелгән.

СН-4. Үләт базыннан чикләүләр зонасы.

СН-4 зонасы Россия Федерациясе Авыл хужалыгы министрлыгының 2020 елның 26 октябрендәге 626 номерлы боерыгы белән расланган биологик калдыкларны күчерү, саклау, эшкәрту һәм утильләштерү ветеринария кагыйдәләре таләпләренә туры китереп үләт базларының санитар-яклау зоналарын билгеләү өчен билгеләнгән.

11 бүлек. *Территорияләрдән файдалануның махсус шартлары булган зоналарда билгеләнгән күчемсез милекне файдалануны чикләү өлемешендә шәһәр төзелеше регламентлары.*

27 статья. *Территорияләрдән файдалануның махсус шартлары булган зоналарда билгеләнгән күчемсез мәлкәттән файдалануны чикләү тасвиrlамасы.*

1. Өлмәт муниципаль районының «Яңа Троицкий авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге территорииясеннән әлеге Кагыйдәләрдән файдалануның махсус шартлары булган зоналар картасында билгеләнгән зоналар чикләрендә урнашкан жир кишәрлекләреннән һәм күчемсез мәлкәтнең башка объектларыннан файдалану түбәндәгечә билгеләнә:

1) әлеге статьяда билгеләнгән чикләүләрне исәпкә алып, картада билгеләнгән тиешле территориаль зоналарга карата шәһәр төзелеше регламентлары;

2) санитар-яклау, су саклау һәм башка чикләүләр зоналарына карата законнарда, башка норматив хокукый актларда билгеләнгән чикләүләр белән.

2. Санитар-яклау зоналарында һәм санитария өзелүләрендә, саклау зоналарында, су саклау зоналарында, яр буе яклау һәм яр буе полосаларында урнашкан жир кишәрлекләреннән һәм күчемсез мәлкәтнең башка объектларыннан файдалануны чикләү түбәндәгә норматив хокукый актларда билгеләнгән:

- Россия Федерациясе Су кодексы;
- Россия Федерациясе Жир кодексы;
- «Әйләнә-тирә мохитне саклау турында» 2002 елның 10 гыйнварындагы 7-ФЗ номерлы Федераль закон;
- «Халыкның санитар-эпидемиологик иминлеге турында» 1999 елның 30 мартандагы 52-ФЗ номерлы Федераль закон;
- «Атмосфера һавасын саклау турында» 1999 елның 4 маенданы 96-ФЗ номерлы Федераль закон;
- СанПиН 2.2.1/2.1.1.1200-03 «Санитар-яклау зоналары һәм предприятиеләрнең, корылмаларның һәм башка объектларның санитар классификациясе»;
- Россия Федерациясе Авыл хужалығы министрлығының 2020 елның 26 октябрендәге 626 номерлы боерыгы белән расланган биологик калдыкларны күчерү, саклау, эшкәртү һәм утильләштерү ветеринария кагыйдәләре нигезендә үләт базларының санитар-яклау зоналары;
- СанПиН 2.1.1279-03 «Жирләү билгеләнешендәге зиратларны, биналарны һәм корылмаларны урнаштыруга, урнаштыруга һәм тотуга гигиеник таләпләр» (Россия Федерациясе Баш дәүләт санитария табибының 2011 елның 28 июнендәге 35 номерлы каары белән раслаулар);
- - СанПиН 2.1.4.1110-02 «Эчү билгеләнешендәге су белән тәэммин иту һәм сууткәргечләр чыганакларын санитар саклау зоналары» (Россия Федерациясе Баш дәүләт санитария табибының 2002 елның 14 мартандагы 10 номерлы каары белән расланган);
- «Яңа төзелә торган һәм реконструкцияләнә торган сәнәгать предприятиеләрен проектлауга гигиеник таләпләр»;
- СП 36.13330.2010 «СНиП 2.05.06-85* Магистраль торба үткәргечләр» (СССР Дәүләт төзелеше 1985 елның 30 мартандагы 30 номерлы каары белән раслап);

- СП42.13330.2016 «СНиП 2.07.01-89* Шәһәр төзелеше. Шәһәр һәм авыл жирлекләрен планлаштыру һәм тәзү».

Әлеге эшләү вакытында муниципаль берәмлекнең норматив-хокукий актлары кабул иткән чикләүләрнең санитар-яклау, су саклау һәм башка зоналарында урнашкан жир кишәрлекләреннән һәм күчемсез мәлкәтнең башка объектларыннан файдалануны чикләү исәпкә алынды.

3. Санитар-яклау зonasы яшәү тирәлегенә һәм кеше сәламәтлегенә йогынты ясау чыганагы булган объектлар һәм производстволар тирәсендә халыкның куркынычсызлыгын тәэммин итү максатларында билгеләнә. Санитар-яклау зonasы күләме атмосфера навасына (химик, биологик, физик) пычрану йогынтысын гигиена нормативлары белән билгеләнгән күрсәткечләргә кадәр, ә I һәм II класслы хәвефлелектәге предприятиеләр өчен - гигиена нормативлары белән билгеләнгән күрсәткечләргә кадәр, шулай ук халыкның сәламәтлеге өчен кабул итәрлек куркыныч зурлыгына кадәр киметүне тәэммин итә.

Предприятиеләрнең, производстволарның һәм объектларның санитар классификациясе нигезендә аларның санитар-саклау зоналарының күләме тәшкил итә:

- беренче класслы предприятиеләр өчен-1000 м;
- икенче класслы предприятиеләр өчен-500 м;
- ёченче класслы предприятиеләр өчен-300 м;
- дүртнече класслы предприятиеләр өчен-100 м;
- бишенче класслы предприятиеләр өчен-50 м.

«Яңа Троицкий авыл жирлеке» муниципаль берәмлеке территориясендә I, III, IV һәм V класслы хәвефлелектәге объектлар урнашкан, алар жирлекнең әйләнә-тирә мохитенә начар йогынты ясау чыганаклары булып торалар.

Житештерү һәм транспорт предприятиеләренең санитар-яклау зоналарында, коммуналь һәм инженер-транспорт инфраструктурасы объектларында, коммуналь-склад объектларында, чистарту корылмаларында, башка объектларда урнашкан жир кишәрлекләре һәм күчемсез мәлкәтнең башка объектлары өчен «Санитар-яклау зоналары һәм предприятиеләрнең, корылмаларның һәм башка объектларның санитар классификациясе» СанПиНом 2.2.1.1.1200-03 нигезендә билгеләнә:

- 1) тыелган файдалану төрләре;
- 2) файдалануның шартлы рөхсәт ителгән төрләре.

Производство-коммуналь объектларның санитар-яклау зоналары чикләрендә урнашкан жир кишәрлекләреннән һәм күчемсез мәлкәтнең башка объектларыннан файдалану төрләре:

- аерым торак йортларны да кертеп, торак йортлар;
- ландшафт-рекреация зоналары, ял зоналары, курортлар, шифаханәләр һәм ял йортлары территорияләре;
- бакчачылык ширкәтләре һәм коттеджлар корылышы территорияләре, күмәк яисә индивидуаль дача һәм бакча участоклары, шулай ук яшәү тирәлеке сыйфатын нормалаштыра торган башка территорияләр;
- спорт корылмалары, балалар мәйданчыклары, мәгариф һәм балалар учреждениеләре, гомуми файдаланудагы дәвалай-профилактика һәм савыктыру учреждениеләре;
- дарулар, дару чаралары һәм (яисә) дару рәвешләре житештерү объектлары, фармацевтика предприятиеләре өчен чимал һәм ярымпродуктлар складлары;

- Сәнәгатьнең азық-төлек тармаклары объектлары, азық-төлек чималы һәм азық-төлек күпләп складлары, эчә торган суны әзерләү һәм саклау өчен су үткәргеч корылмалар комплекслары.

Производство-коммуналь объектларның санитар-яклау зоналары чикләрендә урнашкан жир кишәрлекләреннән һәм күчесез мәлкәтнең башка объектларыннан шартлы рәвештә рәхсәт ителгән файдалану төрләре:

- авария хәләндәге дежур персонал өчен торак булмаган биналар, вахта ысулы буенча эшләүчеләр өчен бүлмәләр (ике атнадан да артык түгел), идарә итү биналары, конструкторлык бюrolары, административ билгеләнештәге биналар, фәнни-тикшеренү лабораторияләре, ябык типтагы спорт-савыктыру корылмалары, мунчалар, кер юу бүлмәләре, сәүдә һәм жәмәгать туклануы объектлары, мотельләр, кунахханәләр, гаражлар, жәмәгать һәм индивидуаль транспортны саклау өчен мәйданчыклар, янғын деполары, жирле һәм транзит коммуникацияләр, ЛЭП, электр подстанцияләре, нефть һәм газуткәргечләр, техник су белән тәэммин итү өчен артезиан скважиналары, техник су белән тәэммин итү өчен су сүйту корылмалары, канализация насос станцияләре, әйләнештәге су белән тәэммин итү корылмалары, автомобильләргә техник хезмәт күрсәту станцияләре.

4. Үләт базының санитар-яклау зонасы.

«Яңа Троицкий авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге территорииесенә ике биотермик чокыр һәм бер себерязвасы үләт базы йогынты ясый.

Биологик калдықларны жыю, утильләштерү һәм юк итү буенча ветеринария-санитария

кагыйдәләре нигезендә үләт базының санитар-яклау зонасы күләме 1000 м тәшкил итә.

Россия Федерациясе Роспотребнадзор идарәсенең 2006 елның 3 маендағы хаты нигезендә 0100/4973-06-31 үләт базының санитар-яклау зонасы күләмен қыскарту Россия Федерациясенең Баш дәүләт санитар табибы яисә аның урынбасары карары буенча махсус чараптар комплексы һәм туфрак һәм грунт сулары лаборатория тикшеренүләре уздырганнан соң мөмкин.

Татарстан Республикасы буенча Роспотребнадзор Идарәсенең тәп таләпләре булып, аеруча куркыныч инфекцияләр күмелгән урыннардан читкә тараулу мөмкинлеген булдырмау һәм үләт базының санитар-яклау зонасы күләмен киметү тора:

- югары тимер-бетон каркас белән (саркофагом)туфрак участын яшерүне тәэммин итү;
- үләт базының терәк планына килү;
- периметр буенча туфрак участын жимерү, ышанычлы коймалар белән аншлаг белән тәэммин итү;

- Татарстан Республикасы буенча Роспотребнадзор Идарәсе белән килештереп, скважиналарда туфрак һәм су агымы буенча түбәнрәк туфрак һәм суны лаборатор тикшерүнә оештыру.

Татарстан Республикасының Баш дәүләт ветеринария инспекторы мәгълүматларына караганда, саркофагны жиһазлаганда диварларның калынлығы 0,4 м дан да ким булмаска тиеш; үләт базы периметр буенча 2,5 м дан да ким булмаган биекләктәге койма белән коймаланырга тиеш; 30 м радиуста коймадан яки бетон саркофагтан 30 м радиуста 1 м биекләктәге жир өеме рәвешендә өстәмә саклагыч зона булдырырга кирәк.

Үләт базларының санитар-яклау зоналарында урнашкан жир кишәрлекләре һәм башка күчесез милек объектлары өчен билгеләнә:

- 1) тыелган куллану тәрләре;
- 2) шартлы рәвештә рәхсәт ителгән куллану тәрләре.

Санитар-яклау зоналары чикләрендә һәм алар территориясендә урнашкан жир кишәрлекләрен һәм башка күчесез милек объектларын куллануны тью тәрләре:

- торак, ижтимагый биналар һәм терлекчелек комплексларын урнаштыру үләт базыннан 1000 м якынрак;
- терлек көтүе, печән чабу;
- жир һәм гуманлы калдыкны үләт базыннан читкә чыгару.

Шартлы рәвештә рәхсәт ителгән куллану тәрләре:

- терлекләр һәм көтулекләр урнаштыру 200 метрдан да якынрак;
- автомобиль, тимер юллар, аларның категориясенә карап, 50-300 метрга якын урнаштыру.;
- гамәлдәге норматив документлар таләпләренә туры китерап яшелләндерү (табигый үсемлек).

5. Автомобиль юлларының санитар аермалары.

«Яңа Троицкий авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге территорииясен региональ әһәмияттәге 4 категорияле автомобиль юллары кисеп үтә. «Шәһәр һәм авыл жирлекләрен шәһәр төзелеше планлаштыру һәм төзү» СП 42.13330.2011 п.нигезендә тәбәк әһәмиятендәге автомобиль юлларыннан 4 категориядәге автомобиль юлларыннан 50 м күләмендә санитар өзеклекләр билгеләнә.

Санитар өзелүләрне куллану режимы СанПиН билгеләнә 2.2.1/2.1.1.1200-03 "предприятиеләрнен, корылмаларның һәм башка объектларның санитар-яклау зоналары һәм санитар классификациясе".

Автомобиль юллары һәм тимер юлларның санитар өзелүләре чикләрендә урнашкан жир кишәрлекләрен һәм башка күчесез милек объектларын куллануны тью тәрләре:

- аерым торак йортларны да кертеп, торак төзелеше;
- ландшафт-рекреацион зоналар, ял зоналары, курортлар, шифаханәләр һәм ял йортлары территорияләре;
- бакчачылык ширкәтләре һәм коттедж төзелеше, күмәк яки шәхси дача һәм бакча-бакчачылык участоклары территорияләрендә, шулай ук яшәү тирәллегенең нормалаштырыла торган сыйфаты күрсәткечләре булган башка территорияләр;
- спорт корылмалары, балалар мәйданчыклары, мәгариф һәм балалар учреждениеләре, гомуми кулланылыштагы дәвалуа-профилактика һәм сәламәтләндерү учреждениеләре;
- дару матдәләре, дару чарапары һәм (яки) дару формалары житештерү объектлары, фармацевтика предприятиеләре өчен чимал һәм ярымпродуктлар складлары;
- сәнәгатьнен азық-төлек тармаклары объектлары, азық-төлек чималының һәм азық-төлек продуктларының күпләп сату складлары, эчәргә яраклы суны әзерләү һәм саклау өчен сууткәргеч корылмалар комплекслары.

Автомобиль юллары һәм тимер юлларның санитар өзелүләре чикләрендә урнашкан жир кишәрлекләрен һәм башка күчемсез милек объектларын шартлы рәвештә куллану төрләре:

- дежур авария персоналы өчен торак булмаган бүлмәләр, вахта методы буенча эшләүчеләр өчен бүлмәләр (ике атнадан да артык түгел), идарә биналары, конструкторлык бюоролары, администрativ билгеләнештәге биналар, фәнни-тикшеренү лабораторияләре, сырхауханәләр, ябык типтагы спорт-сәламәтләндөрү корылмалары, мунчалар, кер юу, сәүдә һәм жәмәгать туклануы объектлары, мотельләр, кунаакханәләр, гаражлар, жәмәгать һәм шәхси транспортны саклау өчен мәйданчыклар һәм корылмалар, янғын деполары, Жирле һәм транзит коммуникацияләре, ЛЭП, электр станцияләре, нефть-газуткәргечләр, техник су белән тәэммин иту өчен артезиан скважиналары, техник су өзөрләү өчен су саклау корылмалары, канализация насослары, әйләнештәге су белән тәэммин иту корылмалары, автозаправка станцияләре, автомобильләргә техник хезмәт күрсәту станцияләре.

9. Эчәргә яраклы су белән тәэммин итүнен жир асты чыганакларын санитар саклау зоналары.

«Су белән тәэммин иту чыганакларын һәм эчәргә яраклы суны санитар саклау зоналары» 2.1.4.10-02 СанПиН нигезендә, су белән тәэммин иту чыганакларын пычратудан саклау максатларында санитар саклау зонасы оештырыла, аның составына өч пояс керә: беренче пояс – катый режимлы пояс, шулай ук икенче һәм өченче пояс – чикләуләр биләре.

Әлмәт муниципаль районның «Яңа Троицкий авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге территориясендә чишмәләр һәм су алу скважиналары бар, кайбер СУ алу җайлланмалары өчен өч пояс составында санитар саклау зоналары урнаштырылган, калганнары өчен - 50 метр тәшкил иткән санитар саклау зонасының беренче поясы гына. Аларны куллану режимын 2.1.4.1110-02 СанПиН билгели.

Эчәргә яраклы су белән тәэммин иту чыганакларын санитар саклау зонасының I поясы чикләрендә урнашкан жир кишәрлекләрнән һәм башка күчемсез милек объектларыннан файдалануны түю төрләре:

- биек кәүсәле агачлар утырту;
- төзелешнен су үткәргеч корылмаларын эксплуатацияләүгә, реконструкцияләүгә һәм киңәйтүгә турыдан-туры катнаши булмаган барлык төрләре, шул исәптән төрле билгеләнештәге торбауткәргечләр салу.;
- торак һәм хужалык-көнкүреш биналарын урнаштыру;
- кешеләр яшәү, агулы химикатлар һәм ашламалар куллану.

Эчәргә яраклы су белән тәэммин итүнен жир асты чыганакларын санитар саклау зонасының II поясы чикләрендә урнашкан жир кишәрлекләрн һәм башка күчемсез милек объектларын куллануны түю төрләре:

- файдаланылган суларны жир асты горизонтларына күчеру һәм каты калдыкларны жир асты өлешенә күчерү, жир асты байлыкларын эшкәрту;
- ягулык-майлау материаллары, агу химикатлары һәм минераль ашламалар складларын, промстокларны, шлам саклау складларын һәм жир асты суларының химик пычрану куркынычына бәйле башка объектларны урнаштыру;
- зиратларны, үләт базларын, ассенизация кырларын, фильтрация басуларын, тирес саклагычларны, силос траншеяларын, терлекчелек һәм

кошчылык предприятиеләрен һәм жир асты суларының микроб пычрану куркынычына бәйле башка объектларны урнаштыру;

- ашламалар һәм агулы химикатлар куллану;
- төп кулланылыштагы урман кисү.

Мондый объектларны урнаштыру санитар саклау зонасының III поясы чикләрендә бары тик сакланган жир асты суларын кулланганда гына рәхсәт ителә, ул Татарстан Республикасы буенча Роспотребнадзор идарәсенең геологик контроль органнары бәяләмәсен исәпкә алып бирелгән санитар-эпидемиологик бәяләмәсе булганда, су горизонтын пычратудан саклау буенча махсус чарапар үтәлгән очракта гына рәхсәт ителә.

Эчәргә яраклы су белән тәэммин итүнен жир асты чыганакларын санитар саклау зонасының II поясы чикләрендә урнашкан жир кишәрлекләрен һәм башка күчемсез милек объектларын шартлы рәвештә файдалану тәрләре:

- яңа скважиналар бораулау һәм туфрак катламын бозу белән бәйле яңа төзелеш.

10. Су саклау зоналары, өске су объектларының яр буе саклау һәм яр буе полосалары.

Су саклау зоналары булып, өслек су объектларының яр буе линиясенә якын урнашкан, аларда күрсәтелгән су объектларының пычрануын, чүпләнүен, күлгүйн, аларның суларын ағызуын булдырмау, шулай ук су биологик ресурсларын һәм хайваннар һәм үсемлекләр дөньясының башка объектларын саклау максатларында хужалык һәм башка төр эшчәнлекне тормышка ашыруның махсус режимы билгеләнә.

Су саклау зоналары чикләрендә Яр буе саклау полосалары билгеләнә, алар территорияләрендә хужалык һәм башка төр эшчәнлеккә өстәмә чикләуләр кертелә.

Яр буйлары һәр гражданың гомуми файдаланудагы су объектларына керүен тәэммин итү максатларында бүлеп бирелә.

РФ Су кодексы нигезендә елгаларның һәм инешләрнең су саклау зоналарының кинлеге аларның чишмәләреннән елга яки инешләрнең озынлыгы билгеләнә:

- 10 км га кадәр-50 м күләмендә;
- 10 нан 50 км га кадәр - 100 м күләмендә;
- 50 км һәм аннан күбрәк - 200 м.

Елганың чишмә башына кадәр 10 км озынлыкта су саклау зонасы яр буе саклау полосасына туры килә. Елганың, инешнен чишмә башына су саклау зонасы радиусы 50 м күләмендә билгеләнә.

Яр буе саклау полосасының кинлеге су объектының ярдан читкә китүенә бәйле рәвештә билгеләнә һәм 30 м кирәдән качу өчен яки 0°, 40 м читләшү өчен 3° һәм 50 м читләшү өчен.

Шулай итеп, Шешма елгасының су саклау зонасының кинлеге 200 м тәшкىл итә, калган сұлықлар һәм сұлықлар - 50 м. Шушма елгасы һәм калган сұлықлар өчен яр буе саклау полосасы 50 м күләмендә кабул ителгән.

Гомуми кулланылыштагы су объектының яр буе линиясе буенда яр буе полосасы билгеләнә. Гражданнарның су объектына ирекле үтеп керүен тәэммин итү максатларында Яр буе полосасы төзелә алмый.

Елгаларның, башка су объектларының су саклау зоналарында урнашкан жир кишәрлекләре һәм башка күчемсез милек объектлары өчен билгеләнә:

- тыелган куллану төрлөре;

- бассейн һәм башка территориаль идарә органнары белән махсус килешенеп, әлеге Кагыйдәләр белән билгеләнгән ачык тыңлаулар процедураларыннан файдаланып, вәкаләтле дәүләт органнарының су фондын куллану һәм саклау буенча рәхсәт ителергә мөмкин булган шартлы рәвештә рәхсәт ителгән куллану төрләре.

Елгаларның су саклау зоналары, башка су объектлары чикләрендә урнашкан жыр кишәрлекләреннән һәм башка күчемсез милек объектларыннан файдалануны тыю төрләре:

- агынты суларны туфрак ашламалар өчен куллану;
- зиратларны, үләт базларын урнаштыру, житештерү һәм куллану калдыкларын, радиоактив, химик, шартлаткыч, агулы, агулы һәм агулы матдәләр күмү;;
- үсемлекләрнең корткычларына һәм авыруларына каршы көрәш буенча авиация чараларын гамәлгә ашыру;
- транспорт чараларының (махсус транспорт чараларыннан тыш) хәрәкәте һәм туктавы, аларның юллар буйлап йөрүләреннән тыш, юлларда һәм махсус жиһазландырылган урыннарда тукталышлары да бар.

Су саклау зоналары өчен курсәтелгән чикләуләр белән беррәттән, яр буе саклау полосалары чикләрендә тыела:

- жырләрне сөрү;
- юдырыла торган грунтларның өемнәре урнаштыру;
- авыл хужалыгы хайваннарын коткару һәм алар өчен жәйге лагерьлар, ванн оештыру.

Су саклау зоналары чикләрендә су объектларын пычратудан, чүпләнүдән һәм ташландык хәлдә калдыклардан саклауны тәэмин итүче, су законнары һәм әйләнә-тирә мохитне саклау өлкәсендәге законнар нигезендә, су объектларын проектлау, төзү, реконструкцияләү, файдалануга тапшыру һәм эксплуатацияләү рәхсәт ителә.

Яр буе полосасында тыелган куллану төрләре:

- жыр кишәрлекләрен хосусыйлаштыру;
- механик транспорт чараларын кулланып ҳәрәкәт итү.

Су объектларының яр буе полосасы чикләрендә (механик транспорт чараларын кулланмыйча) алар янында йөрү һәм тору, шул исәптән һәвәскәр һәм спорт балыкчылыгы һәм йөзү чараларын жәлеп итү өчен рәхсәт ителә.

Шушма елгасы-1978 елның 10 гыйнварындағы 25 номерлы һәм ТР МК 2005 елның 29 декабрендәге 644 номерлы карарлары нигезендә тәбәк әһәмиятендәге табигать һәйкәле булып танылды. Табигать һәйкәле территориясен саклау режимын, шулай ук су саклау зоналарын законда билгеләнгән тәртиптә куллану режимын үтәү таләп ителә.

11. Файдалы казылма ятмалары.

«Яңа Троицкий авыл жырлеге» муниципаль берәмлеге территориясе Березовка, Красная Горка һәм Шөгерчә нефть ятмалары чикләрендә урнашкан.

«Жыр асты байлықлары турында» 2395-1 номерлы Россия Федерациясе Законының 22 статьясы нигезендә жыр асты байлықларыннан файдаланучы үзенә бирелгән тау бүләп бирелгән чикләрдә файдалы казылма ятмалары мәйданнары төзүне чикләргә хокуклы.

Жир асты байлықларының аерым участокларыннан файдалану илнең оборонасын һәм дәүләт иминлеген тәэммин итү, жир асты байлықларыннан рациональ файдалану һәм саклау, әйләнә-тирә мохитне саклау максатларында чикләнергә яки тыелырга мөмкин.

Территорияләрне файдалану өчен маҳсус шартлары булган торак пунктлар һәм зоналар территорияләрендә жир асты байлықларыннан файдалану халықның тормыш һәм сәламәтлеге, әйләнә-тирә мохитне саклау, биналар һәм корылмаларның сакланышы, шул исәптән тау эшләнмәләренен, бораулау скважиналарының һәм жир асты байлықларыннан файдалану белән бәйле башка корылмаларның сакланышы куркынычын тудыра алган очракларда чикләнергә яисә тыелырга мөмкин.

Аеруча саклана торган табигый территорияләрдә жир асты байлықларыннан файдалану аларның территорияләрен маҳсус саклау режимы нигезендә гамәлгә ашырыла.

«Жир асты байлықлары турында» 1992 елның 21 февралендәге 2395-1 номерлы Федераль законның 25 статьясы нигезендә файдалы казылма ятмалары мәйданнары тәзү, шулай ук аларның яткан урыннарында жир асты корылмаларын урнаштыру файдалы казылмаларны чыгару мөмкинлеген тәэммин итү яки төзелешнең экономик максатка ярашлы булуын исбатлау шарты белән генә жир асты байлықларының дәүләт фонды белән идарә итүнен федераль органы яисә аның территориаль органнары һәм дәүләт тау күзәтчелеге органнары рөхсәте белән рөхсәт ителә.

Файдалы казылма ятмалары мәйданнарын үз белдеге белән тәзү башкарылган чыгымнарны һәм рекультивация чыгымнарын капламыйча туктатыла.

12. Сугарулы сөрүлекләр.

Жирлекнең көньяк өлешендә мелиорацияләнә торган жирләр урнашкан.

«Жирләрне мелиорацияләү турында» Федераль законның 30 статьясы нигезендә мелиорацияләнә торган жирләрдә элементә линияләрен, электр тапшыру, торба үткәргечләрне, юлларны һәм башка объектларны тәзү һәм эксплуатацияләү агросәнәгать комплексы өлкәсендә дәүләт хезмәтләре күрсәтү, дәүләт милке белән идарә итү функцияләрен гамәлгә ашыручы башкарма хакимиятнең федераль органы, шул исәптән мелиорацияне дә кертеп, шулай ук Россия Федерациясе субъектлары башкарма хакимиятенең тиешле органнары белән килештереп башкарылырга тиеш.

28 Статья. Мәдәни мирас объектларын саклау зоналары өчен билгеләнгән күчемсез милекне куллану чикләуләрен тасвирилау.

Тиешле карталарга һәм регламентларга рәсми расланган документларны эшләү һәм статус бирү буенча әлеге статьяга әлеге кагыйдәләргә үзгәрешләр керту тәртибендә күрсәтелгән документлар кертелә.

29 Статья. Ачык сервитутларның эш итү зоналары.

Ачык сервитутларның гамәлдә булу зоналары чикләре жирлек территорияләрен ызанлау проектларында чагыла һәм жир кишәрлекләренең шәһәр төзелеше планнарында күрсәтелә.

12 бүлек. Шәһәр төзелеше регламентлары тарафыннан кагылмый торған төп жириләрне билгеләү, аларга карата шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнми.

Шәһәр төзелешен зоналаштыру картасында (әлгө Кагыйдәләрнең II Өлеше) территориаль зоналардан, территориядән файдалануның махсус шартлары булган зоналардан тыш, шәһәр төзелеше регламентлары гамәленә кагылмаган төп территорияләр һәм жирләр күрсәтелә, аларга карата шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнми – махсус сакланыла торған табигый территорияләр, урман фонды жирләре, шәһәр урманнары һәм башкалар.

Өлөгө бүлектө гомуми файдаланудагы төп территорияләр һәм жирләрнең билгеләнеше тасвирламасы бар, аларга карата шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнми.

Яна Троицкий авыл жирлөгө муниципаль берәмлеке территориясенең шәһәр төзелеше зоналашуы картасында гомуми файдаланудагы территорияләр һәм шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнмәгән һәм таратылмый торган жирләр бүленергә мөмкин:

Билгеләнешләр	Шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнми торган гомуми файдаланудагы төп территорияләр hәм жирләрнең атамасы
ВФ	Су фонды жирләре
ЛФ	Урман фонды жирләре
ДПИ	Файдалы казылмалар чыгару өчен бирелгән жир кишәрлекләре

30 статья. Шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнмәгән гомуми файдаланудагы тәп территорияләрне һәм жирләрне билгеләү.

ВФ. Су фонды жирләре.

Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 36 статьясындағы бөлеше нигезендә шәһәр төзелеше регламентлары өске сулар белән капланган жирләр өчен билгеләнми, ә аларны куллану Россия Федерациясе Су кодексы нигезендә Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы дәүләт хакимиятенен вәкаләтле органнары тарафыннан билгеләнә.

ЛФ. Урман фонды жирләре.

Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 36 статьясындағы 6 өлеше нигезендә шәһәр төзелеше регламентлары урман фонды жирләренә (торак пункт чикләреннән тыш) карата билгеләнми, ә аларны куллану Россия Федерациясе дәүләт хакимиятенең һәм Татарстан Республикасы дәүләт хакимиятенең вәкаләтле органнары тарафыннан Россия Федерациясе Урман кодексы нигезендә билгеләнә.

ДПИ. Файдалы казылмалар чыгару өчен бирелгән жир кишәрлекләре.

Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 36 статьясындағы 4 өлешенең 4 пункты нигезендә шәһәр төзелеше регламентлары файдалы казылмалар чыгару өчен бирелгән жир кишәрлекләренә кагылмый. Шәһәр төзелеше регламентлары кагылмый торган жир кишәрлекләреннән файдалану федераль законнар нигезендә вәкаләтле органнар тарафыннан билгеләнә.

Яңа Троицкий авыл жирлеге ба

Л.И. Горбунова